

SEMJÉN ZSOLT

Ius Resistendi

SEMJÉN ZSOLT

Ius Resistendi

*„Ha a trombita bizonytalan
hangot ad, ki indul csatába?”*

(Szent Pál, 1Kor. 14,8)

I. A katedrán

ELŐADÁSOK

A KERESZTÉNYDEMOKRÁCIA ETHOSZA

Főtisztelendő Atya! Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim!

Keresztény körökben is elterjedt az a felfogás, hogy a politika, a politikusi lét, a politikusi hivatás egy sikamlós, csúszós terület, hogy tisztességes keresztény ember jobb, ha távol tartja magát ettől az egésztől. Ha azonban a tisztességes keresztény emberek távol tartják magukat a politikától, a politikai hivatástól, az egész terület marad a hiénáknak. Ennek pedig nagyon szomorú következményei vannak az általunk vallott értékek és érdekek, és az egész társadalom szempontjából is.

A keresztény politikának és a keresztény politikusnak két dolgot kell egyszerre megvalósítania: ez a tisztesség és a hatékonyság. A tisztesség azért, mert ha egy keresztény politikusnak valamilyen morális stiklijje van (nem arra gondolok, amikor a sajtó megpróbálja besározni, mert bizonyos értelemben a politikai tisztességnek éppen az a jele, hogy megpróbálnak valakit besározni, mert ha nem próbálják meg, akkor vagy nem képviseli valóban a keresztény értékeket, vagy pedig nem teszi olyan hatékonyan, hogy érdemes legyen besározni), ezzel nem csak saját magát és a pártját járhatja le, hanem a keresztény misszióknak, az evangelizációnak is árt. Tehát ezért az alapvető, hogy a keresztény politikus legyen tisztességes.

A másik, hogy legyen hatékony. A politika ugyanolyan mesterség, mint az, hogy valaki matematika tanár, zongorista, vagy mérnök. Ha a mesterségbeli tudása nincs meg, ha az Isten adta talentuma nincs meg ehhez a hivatáshoz, akkor nem tudja hatékonyan képviselni ezeket az értékeket, ezeket az érdekeket, és nem tud megfelelő eredményeket hozni. Jámbor emberekkel tele van például a ferences rend-

ház is. Nem következik ebből az, hogy a drága jó ferences atyák mindegyikének képviselőnek, államtitkárnak, miniszternek kellene lennie. Tehát tisztességesnek, jámbornak kell lenni egyfelől, másfelől pedig hatékornak, vagyis a politikai mesterséget professzionálisan kell művelni.

A keresztény politika lényege az, hogy valóban keresztény legyen. A keresztény politika nem zsákbamaczka. Intellektuális becsstelenség, hogy ha kiírom a cégérrre, hogy keresztény politika, aztán a saját ötleteimet megpróbálom úgy eladni, mint a keresztény tanítás részét. Ha a keresztény politikus azt mondja magáról, hogy ő keresztény politikus, akkor az egyház társadalmi tanításából következő keresztény politikát kell képviselnie. Erről szeretnék most néhány gondolatot mondani. Kierkegaard azt mondja, hogy a szellemi élet hasonló ahhoz a tévedéshez, mint amikor azt látta kiírva egy táblára, hogy „mángorlás”. Bevitte a ruhát, hogy mossák, és vasalják ki. Akkor derült ki, hogy ott nem mosnak vagy vasalnak ruhát, hanem a mángorlás című táblákat árulják, hogy akik ezzel foglalkoznak, azt kirakhassák. Azt hiszem, hogy a szellemi, politikai életben is hasonló a helyzet. A keresztény politika lényege, hogy keresztény politika. *Regnare Christum volumus*. Azt akarjuk, hogy Krisztus uralkodjék. Ezért keresztény politika. Ha ebben lavírozik az ember, akkor mitől keresztény ez a politika? Amikor azt akarjuk, hogy Krisztus uralkodjék, azt is mondjuk, hogy a kereszténység üzenete egyetemes térben, időben és témájában, a kereszténységnek üzenete van a tudományhoz, a kultúrához és a politikához. Ha ezt tudatosítjuk, és kimondjuk, akkor abban a pillanatban beindul velünk szemben a kórus, hogy „az egyház ne politizáljon”. Gondolom, mindnyájan százszor hallották ezt a balliberális oldalról.

Nézzük meg egy reflexió erejéig ezt az egész kérdéskört! Ki az egyház? Az egyház mi vagyunk, mindannyian. Amikor azt mondják, hogy az egyház ne politizáljon, akkor

ezzel végeredményben azt mondják, hogy mi mindannyian fogjuk be a szánkat, hogy ők monopol módon országotlanak. Pont az ellentéte igaz annak, hogy „az egyház ne politizáljon”. Az egyháznak küldetése van a társadalomhoz, küldetése van a politikához is, és nekünk, világban élő keresztényeknek az a feladatunk, hogy megjelenítsük az egyház társadalmi tanítását, ami része a teológiának. A tanítás hirdetése alapvetően a papság feladata, de nekünk, világban élő keresztényeknek kell megvalósítanunk a társadalmi-politikai élet különböző helyein, ott, ahova a Gondviselés állított minket.

A másik ilyen mániákusan ismételt bal-liberális követelés az, hogy „az egyház tartson egyenlő távolságot” a különböző politikai erőkkal, politikusokkal szemben. Az már önmagában elég furcsa elvárás, hogy a történelmi egyházak olyan távolságot tartsanak a keresztény értékeket képviselni akaró polgári pártoktól, mint mondjuk a kifejezetten egyházellenes, más irányú politikai formációktól. Ennél még abszurdabb, hogy az *egyház* tartson egyenlő távolságot. Ezek szerint az egyháznak kellene lesnie, hogy mikor melyik politikai párt éppen mit talál ki, és aszerint sasszézni jobbra, vagy balra, hogy mindig egyforma távolságra legyen a különböző politikai pártoktól. Ezzel szemben a valóság pont fordított. Az egyház a maga társadalmi tanítása alapján sziklaszilárdan áll. Ehhez a szilárd ponthoz képest a különböző politikai pártok szabadon közeledhetnek, vagy távolodhatnak. Az egyház pedig ott, akkor és annyiban működik együtt valamelyik politikai erővel, ahol, amikor és amennyiben keresztény értékeket képvisel. Ha ilyet képvisel, együttműködik, ha nem képvisel ilyet, akkor nem működik együtt. Tehát nem az egyház mozog a pártokhoz képest, hanem a politikai pártok mozoghatnak szabadon az egyházhoz képest.

Tisztán alkotmányossági szempontból egy egyháznak ugyanolyan alkotmányos joga van akár direkt pártpolitikai

véleményét is kifejezni, mint egy szakszervezetnek, egy egyesületnek vagy bármely más jogi személynek. Tisztán alkotmányossági szempontból egy papnak, például Zoltán atyának, pontosan ugyanolyan alkotmányos joga a politikai véleményét kifejezni, mint nekem, vagy bárki másnak itt a teremben. Más kérdés, hogy a katolikus egyház kánonjogilag, a református egyház pedig zsinati határozattal úgy döntött, hogy a papjaik, lelkészeik ne induljanak országgyűlési képviselő választásokon, és ne vállaljanak szerepet politikai párt vezetésében. De az egyházak önkorlátozó módon, lelkipásztori megfontolásból döntöttek így, nem pedig külső diktátum elfogadásából következően. Tisztán alkotmányossági szempontból tehát egy egyháznak, egy papnak ugyanúgy joga van politizálni, mint bárki másnak. Ha azonban egy pap mégis direkt pártpolitikai vizekre tévedne, az is egyes egyedül a püspökére tartozik, nem pedig az egyházügyi államtitkárra, a szocialista párt-ra, vagy a kormányra.

Ez után az alapvetés után néhány, filozófiainak tekinthető, de gyakorlati következményeit tekintve is nagyon fontos kérdést szeretnék tisztázni. A keresztény politika lényege az, hogy keresztény politika. A keresztény tanítás adva van az egyház társadalmi tanításában, ami katolikus részről a pápai szociális enciklikák, protestáns részről a társadalometika. Ez természetesen nem azonos egyetlen egy politikai pártnak sem a politikai programjával. Pontosan meghúzható azonban az a kör, amelyen belül a világban élő keresztények kereshetik a társadalom kihívásaira adandó választ: ez a kör pedig az egyház társadalmi tanítása. Vannak olyan alapvető tételek, amelyeket ha egy párt, vagy egy politikus nem vállal, akkor nem nevezheti magát keresztény politikusnak. Az egyház társadalmi tanítása és a pártpolitikai programok nem azonosak, de nem is függetlenek egymástól, mert a keresztény politika attól keresztény politika, hogy elfogadja mérceként az egyház

társadalmi tanítását. Ennek filozófiailag pedig három alapvető pillére van:

- a perszonalitás, vagyis a személyiség tisztelete;
- a szolidaritás, vagyis a közösség elfogadása;
- és a szubszidiaritás, vagyis kölcsönös kiegészítés elve, ami azt jelenti, hogy a problémákat ott kell megoldani, ahol keletkeznek, és egy magasabb szint ezt nem vonhatja el.

Nézzünk egy példát, ahol megragadhatjuk, mi a különbség a keresztény felfogás, illetve a szocialisztikus, és a liberális felfogás között. Keresztény alapon azt mondhatjuk, hogy neked, liberális barátom, igazad van akkor, amikor az emberi személy méltóságát hangsúlyozod. Bár mi többet állítunk, mint a legliberálisabb liberális, mert mi azt mondjuk, hogy az emberi jogok, az ember méltósága nem abból ered, hogy egy parlamenti határozat, vagy az ENSZ közgyűlése ezt megállapította, hanem abból, hogy a teremtő Isten képmására vagyunk alkotva. Ezért mindenki, legyen szegény vagy gazdag, fiatal vagy öreg, egészséges vagy beteg, azért végtelen érték, mert Isten képmása. Az emberi jogokat nem az országgyűlés adja és nem is a különböző nemzetközi szervezetek, hanem azok a teremtés rendje által eleve adottak, amit a parlament vagy egy emberi jogi nyilatkozat felismer és elismer. A keresztény felfogás ugyanakkor mindig kritikát fogalmaz meg a liberálisokkal szemben, mert ők a személy méltóságát úgy értelmezik, hogy elszakítják a közösségtől, ezáltal individualizmussá deformálják, ami a teljes emberi személyiség megcsonkítását jelenti, mert elszakítják a közösségi vonatkozástól. Ezért a liberálisok individualitás fogalmával szemben a kereszténység a perszonalitás fogalmát állítja, amely mindig utal az emberi személy közösségi aspektusára.

A másik oldalon hasonló egyoldalú túlzással találkozunk. A szocialisztikus felfogásról – és itt szeretném hangsúlyozni, hogy most a klasszikus szocialistákra gondolok,

Marxra és a klasszikus baloldalra – azt mondhatjuk, hogy neked szocialista barátom igazad van akkor, amikor az ember közösségi természetét hangsúlyozod. Sőt, mi többet állítunk, mint a szocialisták, mert mérhetetlenül nagyobb szolidaritás a másik emberben Krisztust látni, mint azt gondolni, hogy majd az állami szociális ellátó rendszerek oldják meg az emberi egzisztencia problémáit. A keresztény felfogás egyúttal kritikát is gyakorol a szocializmus irányába, mert – legalábbis a klasszikus szocialisták – annyira túlhangsúlyozzák az ember közösségi voltát, hogy az egyes ember már nem lesz más, mint egy jelentéktelen csavar a gépezetben. A személy elveszíti jelentőségét. Gondoljunk a marxizmus osztályfelfogására, ahol az egyes ember önmagában nem is jelenik meg, csak mint az osztálynak a tagja. Ugyanennek a nemzetiszocialista kiadása, ahol a fajban feloldódik, elveszik az egyén. Ezért a keresztény felfogás mindig kritikát gyakorol a szocialisztikus felfogással szemben, mert kollektívizmusba csúszik, és elveszíti az egyes ember, a személy jelentőségét.

Filozófiatörténetileg mindig is az volt a probléma, hogy a liberális individualizmus és a szocialista kollektívizmus nyilvánvalóan a teljes emberi személy megcsonkítása, egyoldalúság. A kérdés az: a személyiség, és a közösség elve hogyan hozható egységbe? Erre a keresztény társadalmi tanításban Aquinói Szent Tamás adta meg a megoldást a szubszidiaritás, a kölcsönös kiegészítés fogalmával, amikor azt mondta, hogy a természet rendjéből eredően, amit egy kisebb közösség megtehet, azt egy nagyobb nem veheti el. Tehát, ami a család sajátos, a természet rendjéből következő feladata, azt nem veheti el egy falu. Ami egy faluközösség feladata, azt nem veheti el egy ország. A gyereknevelést a családtól nem veheti el az állam. Viszont, ha valami tragédia történik (pl. árvaságra jut egy gyerek), akkor az államnak kötelessége fölnevelni azt a gyermeket. Ha egy falut valamilyen természeti csapás ér, akkor nem hagyható

sorsára, hanem ki kell segíteni, mégpedig olyan módon, hogy a későbbiekben képes legyen önmagán segíteni. A szubszidiaritás fogalma tehát azt mondja, hogy ott kell megoldani a problémákat, ahol azok a természet rendje szerint vannak, de ha nem tudja megoldani, akkor viszont ki kell segíteni. Ez a gondolat elutasítja azt a liberális felfogást, ami azt mondja, hogy mindenki oldja meg a saját problémáját, aki pedig nem tudja, az magára vessen. Ugyanakkor elutasítja azt a szocialisztikus felfogást is, ami infantilis módon úgy akarja berendezni az ember életét, hogy majd állami segélyekből elvegetál. Ezért tehát a perszonalitás, a szolidaritás és a szubszidiaritás az a hármastársadalmi tanítása az egyháznak, amin belül lehetséges a keresztény politika. Aki ezt a hármat nem vallja, filozófiai értelemben az nem lehet keresztény politikus.

Egy ilyen szellemi műhelyben, mint a KÉSZ, hadd mondjak még egy filozófiai történeti gondolatot, melyből megérthető, hogy a keresztény politikai, társadalmi felfogás nem utópisztikus, sőt éppen az a lényege, hogy elutasítja az utópiát! A probléma gyökere Platónnál van, aki minden utópia atyja. Platón azt mondja – némileg leegyszerűsítve –, hogy az állam, a strukturált emberi közösség úgy jött létre, hogy az emberek beláttak egy gondolatmenetet, mely úgy szól, hogy igazságtalanságot elkövetni jó. Nem morális, hanem hedonisztikus értelemben: kellemes dolog, hogy én basáskodom másokon. Igazságtalanságot elszenvedni rossz, nyilvánvalóan kellemetlen dolog, hogyha felettem basáskodnak. Az emberek belátták, hogy miután nagyobb rossz igazságtalanságot elszenvedni, mint amilyen jó igazságtalanságot elkövetni, ezért létrehozták az államot, hogy megakadályozza az igazságtalanság elkövetését. Platón tehát kitalált egy mítoszt, és azt mondja, hogy úgy jött létre a strukturált emberi közösség, hogy az emberek leültek, logikai alapon beláttak valamit, és megkonstruálták az államot. Tehát az emberi társada-

lom kitalált, következésképpen újra és újra kitalálható. Ezzel szemben Arisztotelész azt mondja, hogy ez egy mítosz, mert soha nem volt valamilyen közösségi struktúra nélküli ember, mert antropológiai természetében adva van, hogy társadalmi struktúrában képes létezni.

A Platón által kitalált utópisztikus felfogás és az arisztotelészi, a természet rendjére épülő gondolkodás párhuzamosan halad a történelemben. E tekintetben Szent Tamás Arisztotelészre épített gondolkodásával tette filozófiailag is nyilvánvalóvá a kereszténység természetjogi elkötelezettségét. A szocialisztikus felfogás a pesszimista utópiahagyományra építve azt mondja, hogy az ember egy eredendően rossz állapotban van, amiből a szocialista államnak kell kiidomítania a szocialista embertípust. A liberális optimista utópia, ami Rousseau-tól ered, azt mondja, hogy az ember eredendően jó, csak a társadalom rontja meg. Tehát ha megszüntetjük az iskolát, a nevelést, a családot stb, akkor mindenki szép, okos és jó lesz, mert eredendően jó. A kereszténység immunis az utópiával szemben. Mégpedig azért, mert két dolgról tudunk eredendően a kinyilatkoztatásból, és az ember antropológiájából is. Az egyik, hogy Isten képmására teremtettünk. Ezért bármilyen rosszak és igazságtalanok a társadalmi struktúrák, mindig meglesz a jóra való irányultság. A marxista utópia azért nem válhat be és azért emberellenes, mert nem képes felismerni, hogy az emberben mindig megvan a jó. A liberálisok optimista utópiájával pedig az a probléma, hogy nem tud az eredeti bűnről, amiről pedig a keresztény kinyilatkoztatás szól, s amire tanúbizonyság az egész emberi történelem. És miután az ember természete megromlott, hajlamossá vált a rosszra. Ezért utópia azt gondolni, hogy az ember önmagától szép, okos és jó lesz. Ezért szükséges a nevelés. Ezért kellenek az iskolák, a jó társadalmi struktúrák. A keresztény realizmus tud az ember Isten-képmáságáról, tudja, hogy az ember jó, de tud az eredeti bűnről is, hogy az ember hajlamossá vált a

rosszra. Ez a kiegyensúlyozott gondolkodás a keresztény filozófia jellemzője, amin az egyház társadalmi tanítása nyugszik. Ez a filozófia teszi lehetővé a teljes ember kibontakozását, beleértve annak – éppen a lényegét adó – transzcendentális nyitottságát. Végző soron minden politikai program, minden politikai filozófia a mögötte álló emberképnek a függvénye. Ha az emberkép torz és egyoldalú, akkor logikailag szükségszerű, hogy az arra épülő társadalom is torz, egyoldalú és embertelen legyen. A keresztény emberkép nem csonkítja meg a valóságot, hanem figyelembe veszi az ember személyiségét, az ember közösségi voltát, a kettő egymásra vonatkoztatottságát és transzcendens nyitottságát. Ezért a keresztény emberkép az, amire fel lehet építeni egy valóban emberi társadalmat.

Itt jutunk el oda, amit Lábady professzor úr elmondott: a keresztény felfogás – most jogi értelemben – és a liberális felfogás között – némi leegyszerűsítéssel – a lényegi különbség az, hogy a keresztény felfogás természetjogon nyugszik, a liberális és a szocialisztikus felfogás pedig jogpozitivizmuson. Keresztény alapon csak olyan törvényeket lehet hozni, amelyek a természet rendjéből – legalább át-
tétélesen – levezethetőek. Nézzük például az abortuszt. Sem természettudományos, sem logikai, sem filozófiai, sem semmiféle különbség nincs aközött, hogy az a magzat két hónapos, négy hónapos, nyolc hónapos, a hasfalon belül, vagy a hasfalon kívül van. Ha pusztán a kora alapján a magzati korukat élő embertársaink elpusztíthatók, akkor ugyanilyen alapon bármely más emberi élet elpusztítható: az öregek, a fogyatékosok, a betegek, vagy a társadalom bármely más csoportja. Ezért a kereszténység soha nem tudja elfogadni azt a jogpozitivizmust, ami például a náci Németországban volt, ahol eljárásjogilag többé-kevésbé szabályos módon ítélték halálra a társadalom különböző csoportjait. Azért nem tudjuk elfogadni, mert a – teremtés rendjét tükröző – természet rendjéből következik

az emberi élet szentségének feltétlensége. Tisztán formailogikai értelemben, tehát a fenti gondolatmenet összefüggésében állítom: nincs különbség a liberálisok abortuszpártisága és a náci Németország törvényei között. Jogpozitivistá alapon mind a kettő a társadalom valamely csoportját, valamilyen akcidentális jegy alapján halálra ítéli: legyen ez a kora, az egészségi állapota, a fajisága vagy bármi más. Ezért keresztény alapon nem fogadható el a jogpozitivismus. (A nürnbergi perben sem fogadták el a náci Németország vezetőinek azt a jogpozitivistá védekezését, hogy a birodalmi törvényeknek engedelmeskedtek. A természetjog felette áll a pozitivistá jognak.)

A keresztény politikában az emberi élet szentsége, abortusz, eutanázia, tekintetében nem lehet maszatozni, még ha ennek szavazatvesztés vagy egyéb politikai következményei vannak. Keresztény politikus a természet joggal ellentétes dolgot nem fogadhat el. Ha ugyanis elkezd maszatozni, és elsődleges szempontként a szavazatokat számolni, akkor a keresztény küldetés lényegét adja föl. A természetjog tekintetében tehát igenis ki kell mondanunk, hogy nem korlátlan a parlament szuverenitása, nem korlátlan, hogy milyen törvényeket hoz. A parlament nem játszhat Istent! Ellene kell mondanunk minden olyan dolognak, ami nem a természet rendjéből, végeredményben nem a teremtés rendjéből következik.

A keresztény politikának fontos aspektusa a nemzeti elkötelezettség. Azt látjuk, hogy a nemzeti gondolat tekintetében folyamatos támadás éri a patrióta beállítottságú keresztény politikát. Ha az ember kiejti azt a szót, hogy nemzet, magyarság, akkor beindul a verkli, hogy nacionalista stb. A nemzet tekintetében érdemes elgondolkodni azon, hogy az összes európai nemzet, ami ma van, mindegyik fiatalabb, mint a katolikus egyház. Az európai országok többsége fiatalabb, mint a protestantizmus egyházai. Eből logikailag következik, hogy a kereszténység nem

megfojtotta a nemzeti létet, hanem éppen a megnevesítésével lehetővé tette a nemzetek megmaradását, kibontakozását, gazdagodását. Magyar példa: ha Szent István nem a kereszténység fundamentumára építi fel a magyar nemzet katedrálisát, akkor ma nem ülnénk itt, nem beszélénk magyarul, és a magyarság ugyanúgy eltűnt volna a történelemből, mint a hunok, az avarok, a besenyők vagy a hozzánk hasonló többi keleti nép. A kereszténység mindig tisztában volt azzal, hogy Isten az égi haza mellett földi hazát is adott nekünk, és valamiképpen az égi hazától is dezertál az, aki a földi hazájához hűtlen. Látjuk, hogy a nemzeti gondolatot két oldalról támadják.

A szocialisztikus felfogás az internacionalizmus jelszavával, államhatalmi eszközökkel próbálta eltüntetni a nemzeti létet. A liberálisok pedig megfogalmazták azt a felfogásukat, ami a kozmopolitizmus, ami provinciális muccsaiságnak sajnálja le a nemzeti létet. Ezzel szemben a kereszténység mindig tudta, hogy az ember közösségi természetéből eredően a nemzettől kapjuk a nyelvünket, a gondolkodásunkat, a kultúránkat. Ezért a nemzeti lét és a kereszténység nem hogy nem áll szemben egymással, hanem lényege szerint egymásra utal.

Befejezésül egyetlen személyes dolgot szeretnék elmondani Önöknek. A politikai életben sok olyan embert láttam lassan másfél évtized során, akinek megvolt a talentuma, tisztességes, keresztény embernek indult. Amikor aztán fölkerült egy polcra, akkor olyan mániákusan kezdett ragaszkodni ahhoz, hogy szép lassan megideologizált magának mindent. Először csak kisebb stikliket, utána nagyobbakat, utána már alapértékeket, elvi dolgokat is elkezdett földadni csak azért, hogy kapaszkodjon a bársonyszékbe. Amikor még Clinton volt az Egyesült Államok elnöke, meghívást kaptam hozzá egy imareggelire. Mi tagadás, nagyon meg voltam magammal elégedve, hogy no azért Semjén Zsolti nem akárki, hogy az Egyesült Államok

elnökével fog reggelizni. Elmentem reggel a hetes misére a ferences atyákhoz, és akkor átjárt a Jóistentől egy felismerés: igen, nagy dolog az Egyesült Államok elnökével reggelizni, de micsoda ahhoz képest, hogy a teremtő Isten minden áldott nap meghív az asztalához. És nem egy ócska lekváros szendvicset ad, hanem saját magát. Bennem ekkor kerültek helyére a dolgok.

Köszönöm, hogy meghallgattak!

(Elhangzott a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének Kongresszusán, 2004. október 15-én)

EGYHÁZPOLITIKA, EGYHÁZ ÉS POLITIKA

Tegnap és ma

*Excellenciás Érsek Atya, Főtisztelendő Atyák, mélyen tisztelt
Hölgyeim és Uraim!*

Ma este az egyházpolitika, illetve az egyház és politika körében áttekintem azokat az eredményeket, amelyeket elértünk, és azt a szituációt, amelyben éppen vagyunk. Ahhoz, hogy a jelenlegi szituációt meg tudjuk ragadni, összefüggéseiben tudjuk értelmezni, ahhoz pontosan látni kell azokat az erőfeszítéseket és eredményeket, amelyeket az Orbán-kormány idején tettünk és elértünk.

Az egyházpolitika is olyan, mint az élet többi dolga: először a filozófiai alapokat kell tisztázni, és ha ezt pontosan átgondoltuk, akkor ebből lehet levezetni azt a gyakorlatot, ami megtermi a maga gyümölcseit.

A szűkebb értelemben vett egyházpolitikán túlmenő alapállásunk az a gondolat, hogy Szent István Magyarországon a kereszténység nem szubkultúra, nem egy vagyunk a szubkultúrák közül, nem vagyunk valamiféle „másság”. Más lehet más – de hozzánk képest más!

A konkrét egyházpolitikai felfogásunk három alapvető tételen nyugszik. Az első az, hogy az egyház sui generis valóság. Tehát nem az állami intézményrendszer valamely alrendszere, hanem az állammal azonos rangú valóság. Két tökéletes társaság (societas perfecta) van: az egyház és az állam, hiszen létük nem vezethető vissza egy másik, eredendőbb közösségre, és a sajátos céljaik eléréséhez szükséges eszközökkel mintegy önmaguktól rendelkeznek, nem pedig egy másik kegyelméből. Tehát az egyház a létét nem az államtól vette, sajátos céljához, az üdvösség szolgálatához való eszközeit nem az államtól kapta (dogmatika, szentségtan,

liturgia, kánonjog), hanem végső soron isteni alapítójától. Ezért állam és egyház kapcsolatában nem fogadható el semmiféle alá- fölérendeltség, csak a legszigorúbb mellérendeltség.

A második ilyen alapvető állításunk az, hogy az állam és az egyház elválasztása nem jelentheti az egyház és a társadalom szétválasztását, hiszen egyszerre vagyunk tagjai az egyházunknak és polgárai a magyar hazának. Nem a kettőnek a szembeállítása a járható út, hanem a kettő harmonikus együttműködése az egész társadalom javára. Ezen a ponton szeretnék egy rövid reflexiót tenni a „világnézeti semlegesség” mítoszára. Az, hogy az állam a társadalomban lévő világnézetek tekintetében semleges – azaz mint állam nem azonosítja önmagát valamelyik lehetséges világnézettel –, nem feltétlenül jelenti azt, hogy azokat azonos értékűnek kellene, hogy tekintse, és egyáltalán nem jelentheti azt – mint azt néhány libertiniánus doktriner véli – hogy valamiféle semleges világnézete kellene hogy legyen, vagy pláne, hogy azt propagálja. Nem is beszélve arról, hogy világnézeti legfeljebb egy döglött ló semleges.

A harmadik állítás, hogy teljességében akarjuk elismerni az egyház szolgálatát. Ha megnézzük egy egyházi intézményt, mondjuk a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet, a Piarista Gimnáziumot, a Bethesda Református Gyerekkórházat, akkor azt látjuk, hogy egy valóság, de két aspektusa van. Egyfelől, mint egyházi valóság – amely az üdvösség jele és eszköze – a transzcendenciára irányul. Ebben a tekintetben az immanens, világi államnak egyetlen feladata lehet: a vallásszabadságnak a biztosítása a maga teljességében. Nyilvánvaló, hogy a profán állam nem illetékes abban, hogy teológiai kérdésekben állást foglaljon. Nincs joga ahhoz, hogy bármilyen módon beavatkozzon az egyház autonómiájába. Tehát a szorosan vett transzcendentális aspektus tekintetében, ha az egyházat úgy fogom fel,

mint vallásos közösséget, akkor ebben a tekintetben az állam feladata a vallásszabadság biztosítása. De éppen transzcendentális lényegéből következően, és miután az egyház a világban él, ezért közfeladatokat vállal át. Amennyiben pedig közfeladatokat vállal át, annyiban ezt az államnak el kell ismernie, és nem mondhatja azt, hogy „drága barátaim, én biztosítom a vallásszabadságot, ti megtartsátok fenn az intézményeiteket, ahogy tudjátok”, hanem az állami-önkormányzati intézményrendszerrel teljesen azonos módon kell finanszíroznia az egyházi intézményrendszert, mivel az közfeladatokat vállal át. Tehát az egyházi intézmény egyfelől vallásos közösség, itt az állam feladata a vallásszabadság biztosítása, másfelől közfeladatot átvállaló intézmény, amelynek finanszírozása az állam feladata.

Itt még csak jelzésszerűen érintem, hogy van egy harmadik aspektusa is az egyház teljességében való elismerésének, nevezetesen az, hogy az egyháznak van küldetése a tudományhoz, a – legszélesebb értelemben vett – politikához, tehát ami nem a szorosan vett vallási aspektus, és nem is kifejezetten a közfeladatot átvállaló intézményrendszer. Mondok egy példát: Heideggeről származik az a gondolat, hogy egyetlen szaktudomány sem képes arra, hogy meghatározza önmagát, módszertanát, és illetékességének a határait. Tehát az, hogy mi a matematika, ez nem matematikai kérdés, hogy mi a kémiának a metodológiája, ez nem kémiai kérdés, és hogy meddig tart a biológia illetékességének a területe, ez már nem biológiai kérdés. Ezek teológiai, filozófiai, etikai kérdések. Ugyanez igaz a társadalomtudományok esetében is. Tehát az egyháznak van egy sajátos prófétai szerepe és tanító feladata ebben a tekintetben is, és hogy ha mondjuk a klónozásra, génmanipulációkra, ilyesmikre gondolunk, akkor láthatjuk, hogy az emberiség katasztrófáját jelenti, ha a részterületek jogos autonómiájának a félreértéséből kifolyólag

negligálni akarják az egyháznak ezt a sajátos küldetését. Abból, hogy technikailag meg tud csinálni valamit az adott rész tudomány, egyáltalán nem következik, hogy azt meg is szabad tennie! Természetesen a természettudományoknak, a társadalomtudományoknak, a politikának megvan a maga jogos autonómiája, de ez az autonómia soha nem lehet az erkölctől való autonómia. Ezért kell ellene mondanunk annak, amikor a parlament – bevallottan, nem bevallottan, vagy talán észre sem véve – Istent akar játszani, és jogpozitivistá beállítottságtól vezérelve – szemben a teremtés rendjéből eredő természetjoggal – sérti az élet szentségét. Egyetlen példát mondok: attól, hogy formális jogi szempontból szabályosan fogadják el például az abortusz-törvényt, abból egyáltalán nem következik, hogy azt el kellene – vagy el szabadna – fogadnunk! Hiszen nincs sem logikai, sem természettudományos, sem semmilyen lényegi különbség a között, hogy az a magzat kéthónapos, három-, öt-, vagy nyolchónapos, a hasfalon belül vagy a hasfalon kívül van. Ha ilyen alapon, pusztán a kora alapján a magzati korukat élő embertársaink elpusztíthatók – és mert elpusztíthatók, tehát értéktelenek, és mert értéktelenek, ezért elpusztíthatók –, akkor ennyi erővel kilövési engedélyt lehet adni a megunt nagymamákra, ugyanezen az alapon elpusztíthatóak az öregek, a fogyatékosok vagy az emberiség bármely más csoportja. Az ultraliberális doktrína itt esik egybe a náci felfogással. Megjegyzem, a nürnbergi perben sem fogadták el azt a védekezést, hogy "a Harmadik Birodalom törvényei szerint cselekedtem". Az ilyen végső pontokon nem szabad maszatolni. Ha mindent megtettünk az élet védelmében, és leszavaznak, akkor is megmarad az ellene mondás prófétai jele. Az egyház és politika témakörére még majd az előadásom végén külön kitérek, itt most csak filozófiai aspektusból, jelzésszerűen említettem.

1998-ban azt a célt tűztük magunk elé – amin legalább

tíz évet gondolkodtam – hogy olyan egységes, több lábon álló, szervesen összefüggő, garanciális és történelmi távlatokra szóló modellt alkossunk, ami egyfelől jövát teszi – amennyire lehet – az évtizedeken át tartó egyházüldözö rezsím pusztításait, másfelől elkerüli azokat a zsákutcákat, amelybe némely nyugati ország szekularista mítoszoktól vezérelt egyházpolitikája tévedt. A konkrét egyházpolitikánk egyetlen ívet alkot, de három jól elkülöníthető pillérrre épül, és ezt a koherens egyházpolitikai rendszert nevezzük magyar modellnek.

Első nagy pillérét az egyenlő finanszírozás fogalmával lehet a legpontosabban jelölni. Ennek az a lényege, hogy elfogadhatatlan az, amikor azt mondják, hogy „ha a vallásos emberek egyházi intézményeket akarnak, akkor részben vagy egészben tartásák fenn maguk”. Ez azért elfogadhatatlan, mert mi vallásos emberek ugyanolyan adófizető polgárok vagyunk, mint bárki más. Ugyanúgy a mi adónkból is tartatik fönn az egész állami és önkormányzati intézményrendszer. Ha ezek után, a közfeladatokat ellátó egyházi intézményeket nekünk, vallásos embereknek mintegy pluszban kellene fönntartanunk, akkor ezzel végeredményben kettős adófizetésre lennénk kényszerítve, ami annak a deklarációja lenne, hogy másodrendű állampolgároknak tekintenek minket. És miután a polgári kormány nem tekintette másodrangú állampolgároknak a vallásos embereket, ebből következik, hogy nem voltunk kettős adófizetésre kényszerítve, és azért volt ez lehetséges, hogy az állam pontosan ugyanúgy finanszírozta a közfeladatokat ellátó egyházi intézményeket, mint a hasonló feladatokat ellátó államiakat vagy önkormányzatiakat.

Mindennek a részletes kidolgozása, mintegy matematikai képlet alapján való biztosítása szerepel abban a szerződésrendszerben, amelyet a történelmi egyházakkal kötötünk és természetesen az ezeknek megfelelő törvényekben. Nyilván most nem lenne szerencsés untatni a hallgatóságot

számszaki adatokkal, de mintegy érzékeltetésül egyetlenegy számot hadd mondjak: a Horn-kormány idején például bármely állami bölcsészkar hallgatónként évente 400-450 ezer forintos állami támogatást kapott. Ugyanez a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem bölcsészkarai esetében 80 ezer volt. Holott világi tanárok világi tudományt tanítottak világi diákoknak – az esetek jó részében – magasabb színvonalon, mint az állami egyetemeken. Ezért az egyházi egyetemek – hogy a pusztta létüket fenntartsák – kénytelenek voltak tandíjat szedni. De hát akkor hogyan beszélhetünk szabad intézményválasztásról, ha a keresztény szülők jelentős része azért nem tudta a tehetsége és szíve szerinti egyetemre íratni a gyereket, mert egyszerűen nem tudta kifizetni a tandíjat? Akkor így blöff a szabad intézményválasztás, és ócska lózung az állampolgári jogegyenlőség. Éppen ezért minden területen (természetesen az egyes területek sajátosságainak megfelelően) biztosítottuk mind a normatíva, mind a kiegészítő támogatás, mind pedig az egyenlő pályázati feltételek és lehetőségek tekintetében a teljesen egyenlő finanszírozást az egyházi intézményrendszer és az állami-önkormányzati intézményrendszer között.

Meg kell említenem egy nagyon fontos és veszélyes tévedést, melyre szélteben-hosszában hivatkoznak, nemcsak nálunk, hanem Nyugat-Európában is. Ez a felfogás azt mondja, hogy az intézményrendszer – mondjuk az iskolák esetében – két részre osztható: állami és nem állami. Az államiba tartozik az állami-önkormányzati, a nem államiba az egyházi és az alapítványi. Következésképpen az állami teljes finanszírozású, a nem állami részfinanszírozású. Ez azért teljesen helytelen megközelítés, mert a vallásszabadságból következik az, hogy katolikus emberként katolikus iskolába járjak. Ez emberi jogom. Márpedig egy emberi jog megvalósulását nem lehet anyagi feltételekhez kötni. Tehát a helyes felosztás az, hogy van – maradva az iskolák példá-

jánál – public school, tehát nyilvános iskola, amibe tartozik az állami-önkormányzati és az egyházi, mert ez emberi jogi alapon van, és van a privat school, vagyis a magániskola, amibe az alapítványi tartozik. Mégpedig azért, mert az alapítványi iskola voltaképpen egy vállalkozás, ahol valamilyen speciális szolgáltatást nyújtanak – például különleges módszerek, délutáni teniszezés, vagy nyelvkurzus Oxfordban – amit az azt igénybe venni kívánók megfizetnek. Az első esetben, a nyilvános iskola esetében tehát – ami lehet állami, önkormányzati, egyházi –, az állam teljes finanszírozást köteles biztosítani, a magániskolák esetében pedig részfinanszírozást. Ez egy nagyon fontos distinkció, mert ha itt elcsúszunk, akkor ennek nagyon komoly és hosszú távú negatív következményei lehetnek.

Az egyenlő finanszírozáshoz tartozik még a hitoktatás kérdése is. Ezt sajnálatos módon 1997-ben megszüntették. A polgári kormány idején természetesen visszaállítottuk, mégpedig azon az alapon, hogy elfogadhatatlan az, hogy bármelyik fakultatív tárgy oktatása állami finanszírozásból történt, a portugál nyelvtantól a furulyaóráig, kivéve a hittant. Milyen alapon? Ha más gyereke az én adómból tanulhat flamand grammatikát, vagy hárfázni, akkor az én gyerekem, az én adómból miért ne tanulhatna katolikus, református vagy evangélikus hittant? Éppen ezért visszaállítottuk – az állampolgárok szabad döntése alapján – a hitoktatás állami finanszírozását, és örömmel jelenthetem Önöknek, hogy ma Magyarországon több mint félmillió gyerek jár államilag finanszírozott hittanra jórészt az iskolai oktatás keretében. Itt szeretném megjegyezni, hogy nem arról van szó, hogy az állam tanítana hittant, vagy hogy az állam megbízná az egyházat a hitoktatással. Hanem a vallásszabadság és a szabad tantárgyválasztás alapján az egyház szabadon tanítja a hittant, amit az állampolgárok szabadon választhatnak, és ezt az állam köteles ugyanúgy finanszírozni, mint bármely más fakultatív tár-

gyat. De nem az állam kompetenciája az, hogy az egyház ki által tanítja a hittant, tehát a hittanárt nem az állam fogja kiválasztani, hiszen ehhez nemcsak tárgyi tudás kell, hanem tanúságtétel is. Ez az ordinárius feladata, és nem tartozik az államra az sem, hogy mi az a hittartalom, amit az egyház tanít. Tehát a finanszírozás tartozik az államra, nem pedig a hittan tartalma, vagy az azt tanító személyének a meghatározása.

Hittanügyben a továbblépést is kidolgoztuk, most persze nyilván a meglévő védelme van napirenden, de jelzem, hogy alkalomadtán a továbblépést sem felejtjük el. Tehát azt állítom, hogy nem normális állapot az, hogy úgy le lehet érettségizni, hogy a gyerek esszét tud írni arról, hogy mondjuk a kovalens kötésben erre vagy arra pörögnek az elektronok, vagy hogy milyen az erdei pajzsika spórás szaporodása, de arra nincs intézményesen tanított válasza, hogy miért ne fojtja meg a szomszédját, ha haragszik rá. Amikor nyilvánvalóan sokkal fontosabb az emberi egzisztencia szempontjából az a kérdés, hogy például „miért van valami és miért nincs inkább semmi, amikor sokkal egyszerűbb lenne, hogy ne legyen semmi, mint hogy legyen valami”, vagy az, hogy „miért vagyok, és miért nem inkább nem vagyok, és mi végre vagyok?”, vagy „miért tegyem a jót és kerüljem a rosszat”? Ez végtelenszer fontosabb, mint az, hogy mi van a kovalens kötéssel vagy az erdei pajzsikával. Vagyis intézményesen kell biztosítani az etika tanítását azoknak is, akik valamilyen ok miatt nem akarnak hittant tanulni. Nekik sem árt, ha hallanak valamit Szókratészről, Senecáról vagy Kantról. A kulcsfogalom a kötelezően választható etikaoktatás. Tehát a gyerek vagy felekezeti hités erkölcsstant tanul, vagy ilyen etikátárgyat, de valamelyiket tanulnia kell. Ugyanúgy, ahogy nincs vita azon, hogy nyelvet tanulni kötelező, aztán mindenki szabadon eldönti hogy angolt, németet, franciát vagy olaszt akar tanulni, de valamelyik nyelvet kötelező. Ugyanígy gondolom a hit-

tan vagy etika tárgy esetében is. Ez egyúttal megoldaná a hittan órarendbe való illesztésének minden problémáját, és azt is, hogy a hitoktató tagja lenne a tantestületnek. A teljes képhez tartozik, hogy némi időre még szükségünk van ahhoz, hogy kellő számban legyenek olyan hitoktatóink, akiknek megfelelő képzettsége van, beleértve a pedagógiai képzettséget is. Várható, hogy a hitoktatók a hittan mellett nagy számban jelentkeznének az etikatanítási kurzusra, aminek előnyös voltát aligha kell ecsetelnem. Hadd tegyek ezen a ponton egy személyes vallomást is. Annak idején a nagyanyám 20 forintot adott minden hittanóra után, amiért most vagyok igazán hálás neki, és nem a húszasért. Szóval, ha a mostani szituációban visszagondolok kisiskolás kori magamra, és az lenne a kérdés, hogy hittanon ülök vagy a grundon focizom, hát bizony nagy lenne a kísértés. De ha a kérdés úgy van feltéve, hogy hittanon ülök vagy etikaórán, akkor már egész más a helyzet! Persze nagyon kell vigyázni, hogy ez az etika tárgy nem lehet valamiféle ellenhittan vagy vallástörténeti – indifferenciát vagy szinkretizmust sugalló – massa, hanem a klasszikus filozófiai-etikai hagyomány bemutatása. Tehát a kötelezően választható hittan, illetve etika tárgy törvénymódosító javaslatát részletesen kidolgoztuk, de a 2002-es választási vereség – és némileg a minisztériumi apparátus szabotálása – miatt megcsinálni már nem tudtuk, de ami késik, nem múlik!

A második pillér az a szerződésorozat, amelyet a történelmi egyházakkal kötöttünk. 1997-ben a Horn-kormány megkötötte a vatikáni megállapodást, ami derék dolog volt, de két probléma volt vele: pro primo: nem tartotta be, pro secundo: nem kötött hasonló szerződést a többi történelmi egyházzal. Hogy miért nem, ennek a boncolgatása nem az én feladatom, de az „oszd meg és uralkodj” motivációjának a felmerülését nehezen tudom elhessegetni magamtól. Mindenesetre ránk az a feladat hárult, hogy egyfelől tartsuk be azt, ami a vatikáni szerződésből következik, másfelől a töb-

bi történelmi egyházzal is kössünk hasonló szerződéseket, messzemenően figyelembe véve a protestáns és ortodox egyházak és izraelita felekezet sajátos egyházszervezeti és tulajdonszerkezeti adottságait. Egyfelől tehát létrehívtuk a vatikáni–magyar vegyes bizottságot, amelynek keretében a vatikáni szerződés betűjének és szellemének megfelelően átalakítottuk az összes releváns törvényt, másfelől pedig a Református Egyházzal, az Evangélikus Egyházzal, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségével, a Szerb Ortodox Egyházzal és a Baptista Egyházzal is kötöttünk – különböző volumenű – megállapodásokat, tehát mindazon egyházakkal, akik arra jogosultak voltak és azt óhajtották. Ezek a megállapodások természetesen különböznek, hiszen különbözőek az egyházak sajátosságai, de egységes értelmezési horizontot jelentenek, kölcsönösen erősítve egymás jogi és bizony politikai garanciáit. Ennél a pontnál jelzem, hogy minden formális és informális eszközzel igyekeztem erősíteni a történelmi egyházak szolidaritását, mert ez az érdekérvényesítésünk záloga.

Ezeknek a szerződéseknek egyik hangsúlyos pontja az örökjáradék. Ez azt jelenti, hogy mindaz a vagyontömeg, amit a kommunista rendszer elrabolt az egyházaktól, és amely az 1991-es törvény alapján visszajár az egyházaknak, de az adott egyház nem kérte vissza természetben, átalakul járadékalappá, és ennek a vagyontömeg értékének az 5%-át kapja az illető egyház évről évre valorizálva, az idők végezetéig. Különösen fontosnak érzem megemlíteni még az örökjáradék tekintetében, hogy a protestáns egyházak részére igen nagy összegű járadékkiegészítést is biztosítottunk az Orbán-kormány idején, és itt és most szeretném deklarálni azt, hogy ilyen kiegészítéssel a mindenkori kormány tartozik még a Katolikus Egyháznak. Hiszen a Katolikus Egyház óriási feladattömeget vállalt át, ezért kérte vissza ezeket az intézményeket – iskolák, szociális intézmények, kórházak –, de ennek a feladatátvállalás-

nak megfelelő kiegészítést nem kapott. Tehát a protestáns egyházak felé ez rendezve van, a Katolikus Egyház felé ez még hátra van.

Fontos látni azt is, hogy ezek a szerződések csak a felek együttes akaratából módosíthatók, és végső soron akár bírói úton is érvényesíthetők.

A harmadik nagy pillér az ingatlanrendezés. Az ingatlanrendezési törvényt még az Antall-kormány alkotta meg. Nem állítom, hogy kodifikációs remekmű, de az biztos, hogy megindította ezt a folyamatot, és most már ennek a nyomdokán kell végigmenni. A probléma abból adódik, hogy 1994 és 98 között lényegében leállt az ingatlanrendezés. Ennek az oka az, hogy miközben az Antall-kormány évről évre milliárddal emelte ezt a keretet, hasonlóképpen az Orbán-kormány is, addig a Horn-éra négy éve alatt ugyanaz a négymilliárd forint volt, holott akkor volt a legnagyobb az infláció, és a legsúlyosabb a forintleértékelés. De nemcsak anyagi értelemben, hanem jogi értelemben is leállt egy időre a folyamat. És amikor ez ellen tiltakoztam, hogy ez törvénysértés és egyben szerződésszegés is – hiszen a hatályos törvényben és az Apostoli Szentszékkal kötött megállapodásban is benne van, hogy a kormány egyenletes értékarányos ütemezésben köteles visszaadni az ingatlanokat – Horn Gyula miniszterelnöknek a válasza az volt, hogy ő nem sért törvényt, mert igaz ugyan, hogy az van a törvényben meg a szerződésben is, hogy egyenletes értékarányos ütemezésben kell visszaadni, de az nincs benne, hogy ő köteles egyházügyi államtitkárt kinevezni. És miután nem volt egyházügyi államtitkár, nem volt, aki összehívja az ingatlanrendezési egyeztető bizottságot, és miután nem volt, aki összehívja az egyeztető bizottságot, jogi értelemben is leállt az ingatlanrendezés. Végül is, nem kevés huzavona után kinevezésre került egy címzetes államtitkár, aki aztán összehívhatta a bizottságot, és így aztán, ha döcögve is, de azért az ingatlanrendezés

folytatódott, sajnos annak a realitásával, hogy 1994 és 98 között ugyanaz a 4 milliárd forint volt, egy árva fillérrel sem emelkedett.

Ránk hárult az a feladat, hogy utolérjük magunkat, ezért évről évre milliárdos összeggel emeltük az ingatlanrendezési keretet. Fölment egészen 6,2 milliárd forintig, és igen verejtékes munkával az összes egyház összes ingatlanügyét végigtárgyaltuk, jogi értelemben rendeztük, és kormányhatározattal lezártuk. Ez megteremtette a kiszámíthatóságnak és a jogbiztonságnak a feltételét, tehát ettől kezdve nincs más feladat a mindenkori kormány előtt, mint aktualizálni ezt az összeget, és évről évre az egyház által megjelölt sorrendben az ingatlanokat visszaadni. Mindezek alapján felelősséggel állíthatom, hogy a teljes ingatlanrendezés a 2011-es törvényi határidő előtt befejezhető.

A szisztéma megértéséhez, a pontosság kedvéért: az 1991-es ingatlanrendezési törvény nem a reprivatizáció, hanem a funkcionalitás alapállásából indul ki – ezért nem érinti például a földtulajdont –, így alapvetően három lehetőség közül választ az egyház. Az első lehetőség az, hogy az visszakéri az eredeti ingatlanját, ekkor funkciókiváltás címén az önkormányzat az államtól megkapja a pénzt, hogy – azokra tekintettel, akik nem akarnak az újra egyházivá lett iskolába járni – bővítse a meglévő önkormányzati iskola épületét. Tehát a funkciókiváltás költségét az állam megtéríti az adott önkormányzatnak. Ha viszont nincs szükség funkciókiváltásra, akkor az állam kifizeti az önkormányzatnak azt a pénzt, amit az épületbe investált. A második lehetőség az, hogy az egyház nem kéri vissza az épületet, akkor viszont megkapja az államosításkori értékét mai áron, hogy abból építsen helyette egy új iskolát, kórházat, szociális otthont, parókiát, vagy amire éppen szüksége van. A harmadik lehetőség pedig, hogy az előbb említett örökjádék-listára teszi az adott ingatlant, ami után valorizálva kapja az ingatlan értékének az 5%-át év-

ről évre. És most egy nagyon fontos mondat következik, amit ugyan nem lenne szerencsés most részletesebben kifejteni, de jelzem, hogy hosszú távon pontos elképzelésem van e tekintetben is. Abban egyeztünk meg, azt írtuk alá – sem többet, sem kevesebbet –, hogy a fenti három lehetőség teljesülését követően az egyháznak *az ingatlanrendezési törvény által érintett ingatlanok tekintetében* további követelése nincs.

Logikáját tekintve ehhez a témakörhöz tartozik az is, hogy egyházi műemlék-rekonstrukcióra soha nem látott összeget fordítottunk, évi 4 milliárd forintot. Nyilvánvaló igazságtalanság, hogy miközben annak idején nagyon jó állapotú ingatlanokat vettek el az egyháztól, most romokat kap vissza. Ezért is helyes, hogy legyen egy külön keret egyházi műemlékek, épületek rekonstrukciójára. Tisztában vagyok azzal, hogy négy év alatt nem lehetett negyven év pusztításait jóvátenni, de aki Záhonytól Hegyeshalomig végigutazik az országon, az láthatja az egyházi épületek megújulását. Elvi jelentősége is van annak a deklarált fel fogásunknak, hogy az egyházi műemlékek fenntartása alapvetően nem a hívek hitbuzgalmi feladata, hanem megkerülhetetlen állami kötelezettség. Mégpedig azért, mert ez a magyar nemzeti épített örökség meghatározó része. Ebben az értelemben – az állam műemlék-fenntartói kötelezettsége tekintetében – nincs különbség a parlament és a Szent István-bazilika, a budai vár és a Mátyás-templom, az egri vár és akár egy kis falu barokk temploma között.

Ide tartozik még egy fontos dolog, ami nem volt a programunkban, hanem pluszként sikerült megvalósítani: a kistélepülésen élő lelkészeknek, egyházi szolgálattevőknek tisztas jövedelemkiegészítést tudtunk biztosítani, ami azért is fontos, mert a kistélepülésen való életminőség alapvetően annak a függvénye, hogy van-e helyben pap.

Egyetlenegy olyan terület van, ahol nem sikerült eredményt elérnünk. Ezt úgy kell szépen mondani, hogy az

1990. évi IV. törvénynek a szükséges módosítása az egyházalapítás tekintetében. A köznyelv ezt nevezi szektatörvénynek. Azért nem sikerült módosítanunk, mert ehhez kétharmados parlamenti többség kellett volna. Most ebbe a részbe nem bonyolódnék, mert akkor ez egy külön előadásnyi időt venne igénybe, hogy precízen kifejtssem ezt a problematikát, ezért most csak annyit szeretnék leszögezni, hogy ma Magyarországon a vallásszabadságot egyetlenegy dolog fenyegeti: a vallásszabadsággal való visszaélés korlátlan lehetősége. Az, hogy egyszerűbb egyházat alapítani, mint egy bélyeggyűjtő egyesületet. Az, hogy ma Magyarországon jogi értelemben, azonos státuszban van az esztergomi érsek, a református zsinat lelkészi elnöke és a boszorkányegyház főboszorkánya. Ez nem vicc. Ez nyilvánvalóan nem normális állapot. Egy reflexió erejéig említtem, hogy teljesen megalapozatlanok azok a vádak, amelyek úgy szólnak, hogy mi a vallásszabadságot akarjuk korlátozni. A vallásszabadság megvalósulása nem azonos az egyházi jogi státuszba való vétellel. A vallásszabadság emberi jog, velünk született valóság, ezt nem az állam adja, hanem felismeri és elismeri. Viszont az egyházi státuszt, mint jogi kategóriát és az ezzel járó konkrét kedvezményeket és támogatásokat az állam adja, mégpedig ésszerű okok alapján, a társadalom java, a közjó érdekében. Tehát attól, hogy valakinek nincs egyházi jogi státusza, attól még korlátlan a vallásszabadsága, mert – az alkotmány határain belül – olyan kultuszt talál ki, amelyet csak akar. De ebből nem következik, hogy egy tegnap kitalált vallási kísérletnek pontosan olyan kedvezményeket kelljen biztosítani, mint egy sok évszázados, nagy társadalmi támogatottságú, intézmények tömegét fenntartó történelmi egyháznak. Tomka Miklóstól hallottam egy találó hasonlatot azoknak az álláspontjáról, akik azt mondják, hogy „ez is vallás, az is vallás, tehát azonos jogi kategóriát és azonos támogatást kell biztosítani”. Ez pontosan olyan abszurditás, mintha azt

mondanak, hogy közlekedési eszköz egy utasszállító repülőgép és közlekedési eszköz egy bicikli is, ezért azonos jogszabályoknak kell vonatkozni mind a kettőre. Nyilvánvalóan lezuhanna az a repülőgép, amelyik a KRESZ szabályai szerint próbálna repülni, és őrültség lenne a biciklistákat a légi közlekedés szabályainak a betartására kényszeríteni. Mind a kettő közlekedési eszköz, de egész egyszerűen más valóság. Ugyanúgy más valóság egy sok évszázados történelmi egyház a maga hívőtömegeivel és intézményrendszerével, és egészen más egy tegnap kitalált valási kísérlet.

Sajnos – pártpolitikai elfogultságok miatt – megghiúsult a törvénynek a minimális módosítása is, holott alkotmányjogászok, vallásszociológusok bevonásával a legvégső kompromisszumig elmenő törvényjavaslatot készítettük el. Bár két dologban azért már kezdett kialakulni a konszenzus: az egyik az, hogy ne bármelyik megyei bíróságnál lehessen bejegyeztetni, hanem csak a fővárosi bíróságnál, ahol olyan bíró van, akinek legalább elemi ismeretei vannak a tárgykörben, a másik pedig az, hogy a hitvallást be kelljen nyújtani a bejegyzéshez. Nem azért, mintha az állam minősíteni akarna teológiai tételeket, hanem azért, hogy elbírálhassa – tekintélyes teológusokból, filozófusokból, vallásszociológusokból álló szakértői grémium segítségével – hogy egyáltalán vallási jellegű-e az a tevékenység, amelyre az illető az egyházi státusz bejegyzését kéri.

Még egy zárójeles megjegyzést hadd tegyek ezzel kapcsolatban. Az akkori ellenzék, a mostani kormánypártok állandóan az amerikai modellre hivatkoznak. Ezt két szempontból sem értem. Először is az Egyesült Államokban sem úgy van, mint ahogy az itteni liberálisok mondják. Nekem volt ugyanis alkalmam végignézni az Egyesült Államok különböző államaiban, hogy hogyan működik ott az egyházak finanszírozása, és egyáltalán nem úgy van, mint ahogy ezt itt beállítják. De van egy döntő különbség: az Egyesült

Államokban nem volt Rákosi Mátyás, de még II. József sem. Tehát egészen más mind az intézményrendszert működtető vagyoni, mind a társadalmi szituáció. Ezenkívül pedig, akik állandóan az amerikai modellre hivatkoznak, azok elfelejtik, hogy a Magyar Köztársaság az Európai Unióba kérte a felvételét, nem pedig az Egyesült Államok tagállamai közé. Következésképpen nem az amerikai, hanem inkább az európai országok szisztémáira kellene figyelni, amik ugyan eléggé különbözőek, de egyben azért biztosan van közös vonásuk, és pedig abban, hogy mindenütt figyelembe veszik azt, hogy az adott egyház a történelem során mennyiben járult hozzá annak a nemzetnek a szellemi, kulturális gazdagodásához.

Noha szorosan véve nem egyházpolitika, hanem inkább egyház-diplomácia, de nekem személy szerint a legtöbbet az jelentette, hogy szerepem lehetett abban – eszközszerű szerep, mert az voltaképpen a Szentlélek műve – hogy 2000. augusztus 20-án a Szent István-bazilika előtt I. Bartholomaiosz Konstantinápoly egyetemes patriarchája – egyetemünk díszdoktora – bejelentette, hogy a bizánci Szent Szinódus szentnek ismeri el a mi Szent István királyunkat. Erre, hogy egy az 1054-es egyházszakadás után Nyugaton kanonizált szentet elismerjenek Keleten, vagy egy keletit Nyugaton, ilyenre nem volt precedens. Így az egyházszakadás óta Nyugat és Kelet első közös szentje: Szent István király. A magyar kereszténység ezzel újabb szolgálatot tett az egyetemes kereszténységnek, hűen ahhoz a történelmi küldetéséhez, hogy Magyarország, noha egyértelműen a Nyugat része, mégis híd a Kelet felé. A mi keresztény őseink ezer évvel ezelőtt az egyházszakadás bűnével elszakították Krisztus varratlan köntösét. És itt és most, ezer évvel később, a Magyar Millenniumkor, Budapesten tettünk egy öltést, hogy összevarrjuk azt, ami akkor elszakadt. És – Balog Zoltán nagytiszteletű úrral, akinek kulcsszerepe volt abban, hogy a magyar modell valósággá

válhatott – az ökumené jegyében olyan szimbólumokra is figyeltünk, mint hogy a Bizánci Patriarcha és Sodano bíboros, pápai legátus a Szilágyi Dezső téri református templomban találkozott, kifejezve ezzel hazánk történelmében és életében a kereszténység mindhárom ágának – a katolikuságnak, az ortodoxiának és a protestantizmusnak – meghatározó szerepét.

A magyar modell ihletettsége valóban Szent Istvánra megy vissza, akinek az egyházpolitikai tanulságát – ha szabad ezt a szót használnom – talán így lehet összefoglalni: ami jó az egyháznak, jó az országnak, és ami jó az országnak, jó az egyháznak.

Nos, így érkeztünk el 2002-höz, ahol az én zárómondatom az Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetői székében a balliberális kormány egyházügyi illetékesei felé ez volt: van egy francia mondás, amit mindig tartsanak szem előtt, amely szerint: aki az egyházba harap, annak előbb-utóbb kitörnek a fogai. Nos, egy ideig csend volt, a kormányprogramban egy árva érdemi mondat nem volt az egyházpolitikáról, és noha Szalay István államtitkár úr lassan egy éve ígéri, hogy elkészíti az egyházpolitikai programját a kormánynak, eddig mindössze annyi derült ki belőle, hogy a „Kenyeret és békét” címet viselte volna, de ebből egy sor sem készült el, és úgy tűnik, hogy már nem is fog. Ebből viszont az a probléma adódott, hogy mivel a jelenlegi kormánynak nincs egyházpolitikai programja és nincs normatív egyházpolitikai személyisége, ezért bizonyos képviselők a saját privát ötleteiket és elfogultságukat úgy tudják beállítani, minthogyha az kormányálláspont lenne, és ebből következnek azok az ámokfutásszerű dolgok, amiknek tanúi lehetünk.

Nagyon fontos látni és láttatni: nem pénzkérdésről van szó. Bár bizonyos médiaorgánumok úgy próbálják beállítani, hogy az egyház egy olyan intézmény, amit csak a saját finanszírozása érdekel. Az igazság az, hogy nem pénz-

ről van szó, Isten országa nem pár százmillió forinton múlik. A vallásszabadságról van szó. Hogy mennyire nem pénzkérdés a vita lényege, azt hadd támasszam alá azzal, hogy a történelmi egyházak nem tiltakoztak a költségvetési törvény megismerésekor. Akkor barokkos mondatokat hallottunk kormányzati részről, hogy mennyire nőtt az egyház támogatásának költségvetési összege. Ezzel szemben a helyzet az, hogy csak ott nőtt ez az összeg, ahol a polgári kormány idején törvényileg és szerződésileg ezt biztosítottuk, és ezt hajtotta végre a jelenlegi kormány. De mindenütt, ahol diszkrecionális joga volt, ott bizony csökkent. Hogy hol nőtt? Például a hitoktatás területén. Miért? Mert kikötöttük törvényben és a szerződésekben, hogy a hitoktatói bért az átlagos pedagógus bér alapján kell megállapítani. Tehát ha nő a pedagógusbér, akkor automatikusan nőnie kell a hitoktatási pénznek is. Nőtt az ingatlanrendezési pénz is. Egy fillérrel sem nőtt jobban, mint amennyivel az infláció emelkedett. Nőtt az egyszázalékos költségvetési keret, de azért, mert mi 0,5-ről 0,8-ra emeltük a kiegészítés mértékét. Viszont minden olyan területen, ahol a kormány dönthette el, hogy ad vagy nem ad, ott bizony csökkent, például az egyházi műemlékek rekonstrukciós kerete négy milliárdról egymilliárdra csökkent. Ha mindent összevetek, akkor azt kell mondanom, hogy az egyházi felsőoktatási beruházási keret a felére csökkent. A szociális és egészségügyi beruházási keret megszűnt. Nem is beszélve a megfajtott Széchenyi-tervről, amiben jócskán voltak egyházi célok. Sorolhatnám ezeket, de talán nem lenne szerencsés. Látható, hogy ahol végrehajtotta a jelenlegi kormány a polgári kormány szerződéseit és az általunk hozott törvényeket, ott nőttek az összegek, azokon a területeken pedig, ahol diszkrecionális joga volt, ott csökkentették. Ebben a tekintetben a történelmi egyházak nem tiltakoztak. Tehát nem pénzről van szó. Akkor miről? A vallásszabadság kérdéséről. Két ilyen terület

van, ahol komoly konfliktusra került sor: az egy százalék kérdésében, és a szociális törvény módosításának a tekintetében.

Ahhoz, hogy az egyszázalékos problémát pontosan meg tudjuk ragadni, ahhoz 1997-ig vissza kell lépünk az időben, amikor az egyszázalékos modell bevezetésére hivatkozva megszüntették a hitéleti támogatást, sőt akkor még a hitoktatás állami finanszírozását is. Ez a konstrukció eredetileg úgy nézett ki, hogy mindenki annak az egyháznak utalhatja a saját személyi jövedelemadója egy százalékát – mármint csak az, akinek annyi jövedelme van, hogy szja-fizető –, amelyiknek óhajtja, és ezt az állam az összes személyi jövedelemadó 0,5%-áig kiegészíti. A '97-es törvényben még úgy volt, hogy ebben az egyszázalékos konstrukcióban az egyházak és a társadalmi szervezetek egyben voltak, amiben az az abszurditás, hogy különböző valóságokat gyömöszölnek egy skatulyába. Én tisztelem a társadalmi egyleteknek a szerepét, de más műfaj egy társadalmi egyesület, és más egy egyház. Ezeknek így, egy skatulyában, az az üzenete, hogy: van, aki bélyeget gyűjt, van, aki horgászik, és van, aki katolikus. Akkor egyházi tiltakozásra sikerült elérni, hogy külön lett egy százalék az egyházaknak, és egy százalék a társadalmi egyesületeknek. És azt hallgattuk, hogy ez milyen európai szisztéma, ez az olasz modellnek az átvétele. Nos, ez nem az olasz modellnek az átvétele, az olasz modell irányába mi mozdultunk el. A különbség a kettő között az, hogy Olaszországban úgy működik a rendszer, hogy az olasz állam beszedi az országban a személyi jövedelemadót, majd ennek 0,8%-át olyan arányban osztja szét az olaszországi egyházak – megjegyzem, az olaszországi történelmi egyházak, és nem mindenféle tegnap kitalált vallási kísérlet és álegyház – között, amilyen arányban az állampolgárok véleményt nyilvánítanak. Tehát Olaszországban a nyugdíjas néinek a voksa fillérre ugyanannyi eurót jelent az egyházának,

mint egy nagytőkésé. Nálunk ez nem így van, hiszen kizárólag csak az szja-t fizetők utalhatják át adójuk egy százalékát, tehát mindazok a honfitársaink, akik nem szja-fizetők, így hárommillió nyugdíjas, az összes földműves, a nagycsaládosok és a fiatal pályakezdő értelmiségiek, részben vagy egészen ki vannak zárva abból a lehetőségből, hogy egyházukat ilyen módon támogassák, pusztán jövedelemviszonyaik alapján, csak azért, mert nem szja-fizetők. További szociológiai tény, hogy amíg a tegnap kitalált vallási csoportok tagjai zömmel aktív korúak, addig azoknak az egyházaknak a tagsága, amelyek emberöltők óta léteznek, azok aktív-inaktív kiegyenlítettséget mutatnak. Magyarul arról van szó, hogy mivel a nyugdíjasok eleve ki vannak zárva, ez a szisztéma a katolikus és református egyházat sújtja, a szektákat meg pénzeli. Tehát a magyar szisztéma, ellentétben az olasz modellel, nem egy egyház tényleges támogatottságát mutatja, hanem pusztán a pénzes rétegek általi kedveltségét.

Éppen ezért mi azt mondtuk, hogy ez így nem igazságos. Rendben van, maradjon meg az, hogy az szja-fizetők annak az egyháznak utalhassák egy százalékukat, amelyiknek akarják, de a kiegészítést (amit mi 0,5%-ról 0,8%-ra emeltünk) ne az szja-rendelkezők alapján osszuk el, hanem a népszámlálási tények alapján. És pedig azért, mert a népszámláláskor 9 millió ember nyilatkozott vallási hovatartozása vonatkozásában, és több mint a teljes lakosság háromnegyede megjelölt felekezetet. A népszámlálás fekete-fehéren megmutatta (nem véletlen, hogy mind szekularista, mind szektás részről mindent megpróbáltak, hogy megfúrják magát a kérdés feltevését), hogy Magyarországon van 7,5 millió olyan ember, aki önmagát a három keresztény történelmi egyház valamelyikéhez tartozónak deklarálta. Tisztában vagyok vele, hogy ez a 7,5 millió ember nem mind az apostoli hit oszlopa, de egy dolog kétségtelen tény, hogy a leg-erősebb identifikációs tényező Magyarországon a történelmi

egyházakhoz való kötődés. Ebben az értelemben Magyarország nemcsak történelmileg, hanem szociológiai értelemben is keresztény Magyarország. Akkor is, ha ez egy hangos politikai kisebbségnek nem tetszik. Nyilvánvaló, hogy ez sokkal pontosabb szám, mint az, hogy négy-egész-valahány millió szja-fizetőből alig több mint félmillió jelölt meg felekezetet. Tehát, amíg a jelenlegi kormány csak a jobban szituáltak, a gyakorlatban pusztán félmillió ember véleményére kíváncsi, addig a mi szisztémánk a népszámlálási adatok alapján minden magyar állampolgár véleményére figyelemmel van. Nem nehéz belátni: a 7,5 millió sokkal pontosabban mutatja a társadalom vallásos tagozódását, mint a 0,5 millió. Nem beszélve arról, hogy ez az egész egyszázalékos szisztéma a hitéleti támogatást váltotta ki. Márpedig hitélete annak is van, aki nem szja-fizető. A hitélet és a vagyoni helyzet nincs összefüggésben. Ezért nemcsak igazságtalan, de teljesen értelmetlen is, hogy kizárólagosan az szja-fizetőkhez kössük az egyház-finanszírozásnak az egyik leghangsúlyosabb elemét.

A jelenlegi kormány önkényesen, a két legnagyobb egyház tiltakozása ellenére megváltoztatta az általunk hozott, a kiegészítést a népszámlálási adatok alapján elosztó törvényt, és ezért kénytelen voltam az Alkotmánybírósághoz fordulni, mégpedig három érvel. Az első az, hogy a törvény megváltoztatása sérti a katolikus és református egyház közzogi várományát. Mégpedig azért, mert volt egy elfogadott törvény, amely a népszámláláshoz kötötte volna a kiegészítést. Erre az egyházak felkészültek, mivel ez 2003. január 1-jén lépett volna hatályba. Ezt a jelenlegi kormány 2002. december 31-ével megszüntette. A Bokros-csomag idején az Alkotmánybíróságnak volt már egy precedens jellegű döntése, amely kimondta, hogy ha van egy elfogadott törvény, amelynek a kedvezményeire természetes vagy jogi személyek felkészültek, akkor azt nem lehet úgy megváltoztatni, hogy legalább egy költségvetési éven

keresztül ne valósult volna meg. Itt pontosan ez történt. A másik: nemzetközi szerződés megsértése, hiszen az 1997-es vatikáni megállapodás előírta azt, hogy a felek négy év múlva áttekintik a tapasztalatokat, és pontosítják a szerződésben foglaltakat, nyilván, ahogy az élet változik, úgy szükséges ennek a finomítása, precizírozása. Ez meg is történt, a magyar–vatikáni vegyes bizottság keretében ezt a kérdést is megtárgyaltuk, én a kormány felhatalmazása alapján, a nuncius úr pedig a Szentszék nevében ezt a jegyzőkönyvet aláírtuk. És hogy ez nemcsak szándék, nemcsak egy papírdarab volt, azt bizonyítja, hogy ennek alapján a polgári kormány támogatta a népszámlálási adatok alapján történő módosítást, és az országgyűlés ebből törvényt alkotott. Így a Magyar Köztársaság és az Apostoli Szentszék közötti megállapodást negligálta a szocialista-liberális kormány a mostani törvénymódosításával, ezért állítom, hogy ezzel nemzetközi szerződést sértett. Az alkotmányosság követelménye pedig kifejezetten tiltja azt, hogy bármilyen belső jogszabály ellentétben álljon nemzetközi szerződéssel. De a legfontosabb a harmadik érv, az, hogy diszkriminatív. Hiszen például hárommillió nyugdíjast egy tollvonással kizár abból a lehetőségből, hogy alkotmányos jogával élhessen. Hiszen ez a támogatási forma, az egy százalék és annak a kiegészítése, végül is egy állami adóbevételek átengedése. Közpénzről pedig csak az állampolgári jogegyenlőség alapján lehet dönteni. Na most, hogyha a jövedelemviszonyai alapján a társadalom nagy részét kizárják ebből a jogból, akkor ez olyan, minthogyha cenzushoz kötnék a választójogot, vagy bevezetnék a virilizmust. Ezért tehát súlyosan diszkriminatív.

Még egy gyakorlati szempontot is említenék zárójelben, amire a sajtóban külön is fölhívtam a figyelmet, nevezetesen arra, hogy ez a szisztéma egy soha nem látott eklézsia-biznisznek a veszélyét rejt magában, amelyet az etno-bizniszhez tudok csak hasonlítani. Mondok néhány konkrét

példát. Nem akarom Önöket számokkal terhelni, csak érzékeltetésül említem: ha ugyanezt a kiegészítő támogatást a népszámlálási adatok alapján osztom vissza, akkor egy emberre 882 Ft jut. Ha ezt az szja-rendelkezők alapján osztom vissza, akkor 12 496 Ft. Ehhez jön, hogy Magyarországon irreálisan könnyű egyházat alapítani, voltaképpen semmi sem kell hozzá. Ráadásul minden ilyen társulat automatikusan jogosult arra, hogy miután az „egyházat” bejegyezték, annak átutalhassák az egy százalékot, és minden egyes rendelkező után megkapja a kiegészítést is. Ezért, ha a népszámlálási adatok alapján nézem, akkor például a Fény Lovagjainak és Testvériségének Egyháza, miután 10 ember mondta a népszámlálásnál, hogy ehhez a társulathoz tartozik, kapna kiegészítésként 8820 Ft-ot. Igen ám, de ha az szja-rendelkezők alapján számolunk, akkor már hogy, hogy nem, 79 ember utalta át az 1%-át a Fény Lovagjainak és Testvériségének Egyházának, s így csak kiegészítésként ezután mintegy 1 millió Ft-ot kap. Vagy nézzük a következőt: Emberi Lehetőség Független Szellemi Rend Egyháza. Heten mondták a népszámlálásnál, hogy ide tartoznak, s így 6174 Ft-ot kapnának. Ha az szja-rendelkezők, tehát a jelenlegi kormány szisztémája alapján nézem, akkor hogy, hogy nem, már 33-an utalták ide az egy százalékukat, és ebben az esetben azért félmillió forintot csak felmarkolnak. Az Életenergia Közösség Független Szellemi Rend Egyháza esetében egyetlen ember sem volt, aki a népszámlálás során ide tartozónak vallotta volna magát, következésképpen nem is kapnának ezen az alapon semmit. Ellenben, csodálatos módon, amikor az szja-rendelkezés volt, akkor az Életenergia Közösség Független Szellemi Rend Egyháznak 65-en utalták az egy százalékukat, és ily módon azért 812 288 Ft-ot fölvesznek csak kiegészítésként, plusz még egy egész szép sumrát, hiszen még az egy százalékukat is visszakapják. Tehát miután irreálisan tág tere van a fiktív egyházalapításnak, következésképpen, ha valaki alapít egy ilyen fiktív egyházat,

és utána rábeszéli a haverjait és a rokonságát, hogy az egy százalékokat ide utalják, akkor igen komoly összeget tud ki-venni – minden elszámolási kötelezettség nélkül – a rendszerből. Amivel két probléma van: részint nyilván nem ez volt a jogalkotó szándéka, hiszen ezzel végeredményben közpénzeket csakliznak el, részint pedig a valódi egyházaknak járó keretet ezáltal csökkentik. Ha pedig ez tömegessé válik – és miért ne válna – akkor ennek már komoly anyagi teherterele is lehet.

Meg kell mondanom, hogy én személy szerint soha nem lelkesedtem az egyház-finanszírozás szja-hoz kötéséért, mert bizonytalan hogy az egy százalék minek az egy százaléka. Hiszen minden egyházpolitikai szándéktól függetlenül, tisztán gazdaságpolitikai megfontolásból bármely kormány dönthet úgy, hogy az államháztartás bevételi oldalán növeli, mondjuk a társasági adót, a forgalmi adót, a vámbevételeket, vagy amit akar, és csökkenti a személyi jövedelemadót. Akkor ennek az egy százaléka már nem ugyanaz! Vagy bevezetnék a családi jövedelemadózást – amit én lelkesen támogatnék, mivel ez figyelembe veszi az eltartottakat is –, ami maga után vonná a személyi jövedelemadó-bevétel radikális csökkenését. Nem beszélve arról a szerencsétlen összefüggésről, hogy ha az állam – nagyon helyesen, és az egyház helyeslésével találkozóva – családtámogatást épít be a rendszerbe, azzal hogy a gyerekek után adókedvezményt biztosít, akkor ezzel végül is – akaratlanul – az egyház támogatását csökkenti, mert magát az összes szja-t, s így annak egyszázalékos átutalható és kiegészítő részét is csökkenti. Ezért mondtam én kezdettől, hogy jobb lenne a GDP-hez kötni, mert akkor együtt sírunk, együtt nevetünk, hiszen ha nő az ország gazdasági teljesítménye, akkor nő az egyház támogatása is, azon kívül ez a szisztéma manipulálhatatlan, és a mindenkori kormány gazdaságpolitikáját nem terheli ilyen egyházpolitikai vetület. Nem ide tartozik, és erre most még nem is szeret-

nék bővebben kitérni, de körvonalazódik a fejemben egy olyan további konstrukció, aminek a tekintetében jól használható lesz hosszú távon a GDP-s szisztéma. Ennek is el fog jönni az ideje.

Nézzük a szociális törvénynek a kérdését. Itt az a probléma, hogy azt mondja a mostani módosítás: valójában csak akkor alapíthat, tarthat fenn az egyház szociális intézményt az alapellátás tekintetében, akkor kap erre finanszírozást, ha a területileg illetékes önkormányzattal megállapodik. Miközben a jelenlegi kormány is elismeri, hogy a 3100 valahány önkormányzattól 2000 önkormányzat semmiféle, vagy legalábbis nem elégséges szociális ellátást biztosít. Így a polgármesteri hivatal mechanikusan megkapja az államtól a lakosságárányos normatívát, aztán, ha a hivatal feléli, akkor feléli. Viszont, ha megállapodik az egyházzal, akkor ezt az összeget át kell adnia. Tehát érdeellentét van az ilyen felfogású és gyakorlatú önkormányzat és az alapellátást – például házi gondozást – biztosító egyházi intézmény között. Már csak ezért is elfogadhatatlan az, hogy a törvény az önkormányzatok pillanatnyi hangulatának szolgáltatja ki az egyházi alapellátást, holott az egyházaknak alanyi joga, hogy akár szakellátást, akár alapellátást biztosítsanak, hiszen a vallásos emberek vallásszabadságából következik, hogy egyházi intézményt vehessenek igénybe. Ezt nem lehet további feltételekhez kötni, nevezetesen az önkormányzatok tetszéséhez. Megmondom, hogy a legfőbb félelmem az, hogy ez bizony a trójai faló lehet, mert ha itt át lehet törni az egyház alanyi jogát az intézményalapításhoz és finanszírozáshoz – ha ezt ma megcsinálják a szociális intézmények tekintetében –, akkor holnap meg lehet csinálni az iskolákkal is. Gondoljunk bele: mi történik, ha az egyház csak akkor tarthatna fenn például iskolát, vagy csak akkor kapná meg az azonos finanszírozást, ha a területileg illetékes önkormányzat kegyeskedik hozzájárulni? Remélem, hogy ez csak az én félelmem – adja Isten, hogy így legyen –, de

potenciálisan benne van, hogy ez a módosítás a trójai faló szerepét töltheti be.

Mikor szembekerülök ilyen esetekkel, mindig eltűnődöm azon, hogy miért jó az bárkinek is, hogy egyházellenes reflexektől vezérelve akadályozza az egyház szolgáltatát? Mert már csak pragmatikus megfontolásból az ateista embernek is az az érdeke, hogy öregségében, betegségében, halálos ágyán olyan apáca ápolja, aki Isten és ember iránti szeretetből erre tette föl az életét, mintsem olyan szociális otthoni vagy kórházi alkalmazott – nagy tisztelet a kivételnek –, aki azért csinálja ezt a munkát, mert éppen nem talált jobb állást.

Van egy további probléma is. A „bajszos püspök” intézményének quasi visszaállítása. A bajszos püspök volt az a figura, aki az ateista, egyházüldöző állam komisszárjaként benn ült a püspökségen, és onnan machinált az egyház ellen. Most analóg módon valami hasonlóról van szó. Van ugyanis egy olyan munkakör, hogy ellátottjogi képviselő. Önmagában érthető, hogy van ilyen, hiszen itt krízishelyzetben lévő emberekről van szó, helyes, hogy ez az ellátott jogi képviselő figyeli az ő jogaik érvényesülését. Ez olyasmi, mint a kórházak esetében a betegjogi képviselő. Igen ám, de a törvény úgy csúri-csavarja a szöveget, hogy az egyházi intézményben dolgozó ellátottjogi képviselőnek a munkáltatója nem az egyházi intézményfenntartó lesz, hanem valamilyen formában az állam. Holott az egyháznak is megvan az az intézményrendszere, ahol állami akkreditációval ilyen ellátott jogi képviselő munkatársakat képez. A jelen szisztémában az egyháznak még csak beleszólása sincs abba, hogy az állam kit ültet be az egyházi intézménybe. Erre mondom, hogy ez bizony a bajszos püspök rossz emlékü figuráját idézi.

Ennek az egész törvénymódosításnak akarva-akaratlanul, tudva-tudatlanul, két nagyon kellemetlen stichje van.

Az egyik az, hogy a civil szférával helyezi egy szintre az egyházi intézményeket. Összemosza az egyházi és a civil szférát. Megjegyzem, hogy ez a szabadkőműveseknek volt a klasszikus ötlete, hogy úgy lehet az egyházat relativizálni, hogy besorozzák egynek a civil szférába. És akkor van a Katolikus Egyház, és vannak a filantróp egyletek, és a kettő egy kategória. A bajszos püspök pedig ebben az újabb kiadásában is a legrosszabb bolsevik hagyományokat idézi. Az, hogy egy állami embert beültetnek egy egyházi intézménybe, ráadásul anélkül, hogy ebbe az egyháznak bármilyen beleszólása lenne, ez sérti az egyház autonómiáját. A Magyar Katolikus Püspöki Kar az Alkotmánybírósághoz volt kénytelen fordulni, nemzetközi jogi vonatkozásban pedig Salamon László és Balsai István képviselő urakkal hármásban fordultunk az Alkotmánybírósághoz azzal, hogy mindez sérti a vatikáni megállapodást, ami egyértelműen rögzíti, hogy az egyháznak alanyi joga az intézményalapítás és a feladatarányos egyenlő finanszírozás, legyen az szakellátás vagy alapellátás. Nem privilégiumokat kérünk, hanem a diszkriminációk megszüntetését és alkotmányos autonómiánk tiszteletben tartását.

De hogy ne a kritika legyen a végkicsengés, a megoldási lehetőséget is felvázolom, mert meg lehet találni a megoldást ezekre a problémákra, és szerencsés lenne minél hamarabb megtalálni, mielőtt végképp elmérgesedik a helyzet.

Az egy százalék esetében van egy nagyon egyszerű és korrekt megoldás. Az egyesületek vonatkozásában olyan elképzelés körvonalazódik – amit a hírek szerint a kormány is támogat –, hogy a teljes egy százalékot oda kell adni az egyesületeknek, tehát nemcsak azt a részt, amiről ténylegesen rendelkeztek az szja-t fizető polgárok. Diszkriminatívnak tűnik, ha az egyházak esetében ugyanez nem történik meg. Tehát az egyházak esetében is, ha a kiegészítés mértéke valóban az összes szja egy százalékáig lenne, akkor

minden további nélkül meglenne arra a költségvetési fedezet, hogy mindegyik egyház mondja meg, hogy a népszámlálási adatok alapján, vagy az szja-rendelkezők alapján kéri-e a kiegészítés elosztását. Ebben a pillanatban mindenkinek a kívánsága megvalósulna és gyakorlatilag az alkotmánybíróági beadványok – pró és kontra – elvesztenék a jelentőségüket. Persze ebben a situációban is álegyházak pénzeket tudnak elszélhámoskodni, de ez a kompromisszum még kezelhető, hiszen akkor legalább a katolikus és református egyház esetében a népszámlálási elosztás érvényesül, ami azért már összecszerűen olyan, hogy jóval realitásosabb képet mutat, mintha pusztán az szja-rendelkezők szerint történe az elosztás. A javaslat Mádl Ferenc köztársasági elnök úrra megy vissza, és többek között az a nagy előnye, hogy nem jelent vállalhatatlan költségvetési terhet, hiszen jelenleg is van egy bizonyos kompenzáció, amelyet legalábbis ígér a kormány a katolikus és a református egyháznak, mivel ők rosszul járnak az szja-alapú elosztással, amit persze csak egy évre garantálnak, de mégiscsak van egy ilyen keret. Én azt mondom, hogy nem szerencsés megoldás önmagában sem egy ilyen kompenzációs toldozás-foltozás, hiszen tényleg rosszízű az, hogy valakit kompenzálnak, de különösen furcsa, ha nem egy kisebbséget kompenzálnak valamilyen méltányolható okból – az egyébként jól működő rendszer kisebb korrekciójaként – hanem a társadalom abszolút többségét, jóval több, mint 7 millió embert. Mondjuk ki azt, hogy az egy százalék, valóban egy százalék, és akkor egyáltalán nincs szükség ilyen kompenzációs keretre, és mindegyik egyház nyilatkozzon, hogy az ő esetében melyik szisztémával számoljunk.

Pusztán a precizitás kedvéért említtem, hogy a jelenlegi kormánypártok azzal támadták a népszámlálás alapú elosztást, hogy az sérti a statisztikai törvényt. Ez tévedés, mert akkor sértené a statisztikai törvényt, ha visszakereshető lenne, hogy X katolikus, Y református, Z meg izraelita. De

ezek összesített statisztikai adatok, tehát ez semmilyen módon nem sérti sem a statisztikai törvényt, sem az adatvédelmi törvényt, sem semmi mást.

A szociális törvény esetében pedig az lenne a megoldás a legsúlyosabb problémára, hogy ne több ezer önkormányzat pillanatnyi politikai hangulatának szolgáltatassák ki az egyházi szociális alapellátást vállaló intézményeket – és ezzel az ott dolgozó és az ezt igénybe venni akaró állampolgárokat –, hanem a minisztériumnak kelljen megállapodást kötni az egyházzal. Mindezt azért éreztem fontosnak elmondani, hogy lássák, van a jelen pillanatban is olyan kompromisszumos lehetőség, amivel még rendezhetők ezek a problémák.

Az egyház és politika tekintetében is szeretnék néhány gondolatsort kifejtteni Önöknek, mert bizony ezek is belejátszanak a jelenlegi egyházpolitikai helyzetbe. Nagyon rossz ízű volt az, amikor Szalay István egyházügyi államtitkár neki támadt Veres András püspök úrnak, a Püspöki Kar titkárának, kifejezve maga és kormánya rosszállását – és ez enyhe kifejezés volt –, azért, hogy Mayer püspök úr augusztus 20-án milyen prédikációt mondott. Kérem szépen, nem tartozik az államtitkár úrra, sem a kormányára, de még magára az államra sem, hogy egy püspök milyen prédikációt mond. Olyat mond, amelyet akar. Persze ennek is volt előzménye. Emlékszünk arra, amikor Gyulay püspök úr levelet írt a papságának, amelyben a csak önmagával foglalkozó szélsőséges liberális felfogástól óvta a híveket. Akkor nagyon éles támadás érte a püspök urat, hogy hogyan mert ilyen levelet írni. Hát először is, a püspök úrnak igaza van a levél tartalmát illetően. Másodszer is, elmúltak azért már azok az idők – legalábbis remélem –, amikor egy pártközpontról akarták

megmondani, hogy egy püspök milyen levelet írjon a papjainak. Olyat ír, amelyet akar. Ezek után Horn Gyula ex-miniszterelnök azzal a kijelentéssel döbbsentette meg a magyar társadalmat, hogy ő tudja, hogy a gyóntatószékekben Fidesz-propagandához kötik a feloldozást. El nem tudom képzelni, hogy Horn Gyulának milyen személyes tapasztalata lehet a gyónás tekintetében... De akár van, akár nincs, az ember ilyet józanul nem mond. Mert ezzel végeredményben azt állítja, hogy a Katolikus Egyház a bűnbánat szentségének a kiszolgáltatását politikai feltételekhez köti, ez pedig azt jelenti, hogy szentségtöréssel és istenkáromlással vádolja az Egyházat. Ezek után a Szocialista Egyetemisták Szövetsége még gyorsan rátett egy lapáttal, bejelentették, hogy figyelni fogják, hogy melyik templomban melyik pap, mikor, mit mond, és aztán meglesz ennek a következménye. Nagyon rossz történelmi tapasztalatokat idéz fel az a fenyegetés, amikor egy pártvezér azt mondja, hogy az egyház ne merészeljen politizálni, és utána figyelteti, hogy politizál-e az ő felfogása szerint az adott lelkész. Bizony, bizony ez a legsötétebb bolsevik és náci időköt idézi, például amikor Adolf Hitler megüzente, hogy az egyház ne merészeljen politizálni, és utána a Hitler-jugenddel figyeltette, hogy melyik pap mikor, mit mond. Nem állítok persze direkt analógiát a kettő között – már csak azért se, amit úgy lehet érzékeltetni stílszerűen Marxtot idézve, aki azt mondta, hogy: „a történelem megismétli önmagát: egyszer mint tragédia és egyszer mint bohózat” –, de ilyen átélt évtizedek után különösen is érthető a vallásos emberek felháborodása. Ezért nagyon fontos egyszer s mindenkorra tisztázni, hogy a vallásszabadságból, az egyház autonómiájából következően sem az egyházügyi államtitkárnak, sem pártpolitikusoknak, sem magának az államnak semmi köze ahhoz, hogy egy püspök vagy pap milyen prédikációt mond.

Az egész vita háttérének a megvilágítására hadd kockáztassak meg egy gondolatmenetet. Évszázadok óta van egy bizonyos szembenállás az egyházas értelmiség és a szekularista értelmiség között. A szekularista értelmiség évszázadok óta próbálja kiszorítani hagyományos ellenfelét, az egyházas értelmiséget a politikai és a társadalmi életből, mégpedig oly módon, hogy megpróbálja relativizálni az egyház társadalmi tanítását. Mert ha az egyháznak nincs releváns társadalmi tanítása, akkor az egyházas értelmiségnek sincs politikai legitimitációja, ha pedig nincs politikai legitimitáció, akkor le lehet minket söpörni a politikai élet színpadáról, akkor viszont nincs, aki megjelenítse az egyház társadalmi tanítását, és az egyházat visszanyomták a sekrestyébe. Ezért állítom, hogy az egyházas értelmiség, és a hierarchia értelmében vett egyház nem kizárólag a közös hit és közös szervezet, hanem a közös érdek egységében is van. Mert az egyházas értelmiség számára az egyház társadalmi tanítása jelenti a legitimitációt, és ennek a társadalmi tanításnak a reális megjelenítése az egyházas értelmiség által lehetséges. Ha viszont relativizálni lehet az egyház társadalmi tanítását, akkor kétségbe lehet vonni az egyházas értelmiség politikai legitimitációját, ha pedig kétségbe lehet vonni az egyházas értelmiség politikai legitimitációját, akkor nincs, aki megjelenítse az egyház társadalmi tanítását, következésképpen az egyházat visszanyomták a sekrestyébe. Ez az az összefüggés, ami – hol bevallottan, hol ködösítve – az események mögött áll. Így érthető meg, hogy miért van az, hogy a legagyafúrtabb szlogenek manipulációival próbálják perifériusnak beállítani az egyház társadalmi tanítását és ezáltal elbizonytalanítani az egyházas értelmiség társadalmi-politikai szerepvállalását.

Az egyik ilyen kedvenc szlogenjük: az, hogy „az egyház tartson egyenlő távolságot a különféle politikai pártok között”. Ezzel nemcsak az a probléma, hogy elég furcsa elvárás, hogy az egyház azonos távolságra legyen a keresztény

értékeket képviselni akaró és több-kevesebb sikerrel képviselőktől, mint a kifejezetten egyházellenesektől, hanem van ennek egy ennél még abszurdabb aspektusa is. Mit mondanak? Azt, hogy az egyház tartson távolságot. Tehát szerintük: az egyháznak kellene lesni, hogy mikor melyik párt éppen mit talál ki, és a szerint sasszézni jobbra vagy balra, hogy mindig egyforma távolságra legyen a különböző politikai pártoktól. Ezzel szemben a valóság pont fordított: az egyház a maga társadalmi tanítása alapján sziklaszilárdan áll. És ehhez a szilárd ponthoz képest a különböző politikai pártok szabadon közeledhetnek vagy távolodhatnak. Az egyház pedig ott, akkor, addig és annyiban működik együtt valamely politikai párttal, ahol, amikor, ameddig és amennyiben keresztény értékeket képvisel. Ha ilyet képvisel, együttműködik, ha nem képvisel ilyet, akkor nem működik együtt. Tehát nem az egyház mozog a politikai pártokhoz képest, hanem a politikai pártok mozoghatnak szabadon az egyházhoz képest!

A másik ilyen lözungjük az, hogy „az egyház ne politizáljon”. Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ki az egyház? Mi vagyunk az egyház, mindannyian! Tehát ebben a megfogalmazásban, hogy „az egyház ne politizáljon”, az is benne foglaltatik, hogy mi – úgy, ahogy vagyunk – ne politizáljunk. Vagyis, hogy ők monopol módon uralkodjanak a társadalmi és politikai szférán. Ezzel szemben a valóság megint fordított. Kétségtelen tény, hogy a Katolikus Egyház kánonjogában, a Református Egyház zsinati határozattal – nagyon bölcsen – kimondta azt, hogy klerikusok, lelkészek nem vállalhatnak szerepet politikai pártok vezetésében, és nem indulhatnak országgyűlési képviselő-választásokon. Igen, de ezt teológiai és lelkipásztori megfontolásból mondja az egyház, nem pedig azért, mintha bármiféle külső diktátumot elfogadna. Mert alkotmányossági szempontból nézve az egyháznak ugyanolyan joga van akár a politikai véleményének is a kifejtéséhez, mint a társadalomban

működő bármely más jogi személynek. Egy papnak pontosan ugyanolyan alkotmányos joga a politikai nézeteit kifejteni, mint nekem, vagy bármelyikünknek. Hogy az egyház ezt nem teszi, ezt teológiai és lelkipásztori megfontolásból következő önkorlátozásból nem teszi, nem pedig azért, mintha az államnak vagy politikai erőknak a diktátumát elfogadná. Egyébként is: ha egy pap direkt pártpolitikai vizekre tévedne, az egyes-egyedül a püspökére tartozik, nem pedig a pártokra vagy az államra. Nagyon fontos ezt a diszinkciót megtenni!

Az egyház társadalmi tanítása része a teológiának. A szociális enciklikák, az egyház társadalmi tanítása, mint a teológia része: a szószékről hirdethető és hirdetendő. Ismerjük az egyház társadalmi tanítását: perszonalitás, szolidaritás, szubszidiaritás, közjó, igazságosság, ami által az egyház a személy védelmében, a közösségek védelmében, a teremtés rendjét tükröző természet rendjének megfelelően, az embernek éppen a lényegét megadó transzcendenciára való nyitottságának a hangsúlyozásával, a kinyilatkoztatás fényében a keresztény bölcelet segítségével felvázolja a maga társadalmi tanítását. Ez a teológiai része. Ez a papság feladata. Az egyház társadalmi tanítása nem azonos egyetlen politikai párt programjával sem. De az egyház pontosan tudja, hogy minden társadalomvízió, minden politikai program végső soron a mögötte álló emberkép függvénye. Ha ez egyoldalú, akkor az erre épülő társadalom is a teljes ember kibontakozását megcsonkító, embertelen lesz. Ezeknek az új-pogány mítoszok alapján való kísérleteknek szomorú illusztrációja a XX. század története. És tanulsága az is, hogy az istentelen rendszer embertelen és az embertelen istentelen, tehát nekünk, világban élő keresztényeknek a feladatunk az, hogy az egyház társadalmi tanításának a fényében, a lelkiismeretünk alapján, ezt a társadalmi tanítást konkretizálva – az adott társadalom adott szituációjának kihívásaira választ adva – megvalósítsuk.

Befejezésül Platónt idézem, aki azt mondta: „Ha a bölcs és becsületes polgárok lemondanak arról, hogy maguk irányítsák a polisz életét, akkor az lesz a büntetésük, hogy ostobák és gazemberek fognak uralkodni rajtuk.”

Köszönöm, hogy meghallgattak!

(Elhangzott: a „Haza a magasban” előadás-sorozat keretében,
a Szent István Társulatnál, 2003. március 31-én)

*„Nagyon érdekes és logikus képet
kaptunk arról az egyházpolitikáról,
amelyet az államtitkár úr eddig is
képviselt, és amely öröm számunkra,
hogy jelenleg is képvisel.”*

Dr. Erdő Péter esztergom-budapesti érsek,
prímás zárszavából

Fotó: MTI

*II. A politika
lövészárkában*

INTERJÚK, CIKKEK

RENDAHAGYÓ SZEMÉLYES BESZÉLGETÉS SEMJÉN ZSOLTTAL

– Önt tartják a keresztény oldal filozófiailag legfelkészültebb, nyelvi kifejezéseiben pedig a legerőteljesebb képviselőjének. Egy elemző azt írta, hogy nyelvezete Aquinói Szent Tamás és Rejtő Jenő szerencsés ötvözete.

– Érdekes meglátás. Az intellektuális becsületesség követeli meg a pontos filozófiai megalapozást, a politikai szempont pedig azt, hogy ezt bárki által könnyen megragadható és átélhető, plasztikus módon fogalmazzam meg.

– *Honnan ez a vitakészség? Talentum vagy tanulás?*

– Nyilván mindkettő szükséges. A tanulás tekintetében mindig hálás leszek az Alma Maternek, a Hittudományi Akadémiának. Fila Béla professzor úr dogmatika órái között volt egy óra, amit disputának nevezett. Minden hallgató szemeszterenként felkészült egy gondolkodóból – sokszor olyanból, aki részben vagy egészben szemben állt a katolikus tanítással –, oly mértékben, hogy végigolvasta a műveit, tanulmányozta a vitáit, mintegy beleélte magát az illető gondolatvilágába, így annak belső logikájából olyan kérdésekben is ki tudta következtetni az álláspontját, amelyen kérdésben nem is volt kifejtett álláspontja. Majd ennek a gondolkodónak a nézeteit meg kellett védenie a professzorral és az egész évfolyammal szemben. Ez a disputa óriási élmény volt és óriási tanulság. Részint azért, mert megtanított behelyezkedni olyan gondolkodásmódba is, ami nem az enyém, sőt akár ellentétes az enyémmel, így adott egyfajta nyitottságot, részint mert felkészített olyan vitatechnikára, amiben ki lehetett próbálni a különböző gondolatok érvanyagát, meggyőző erejét.

– *Hogyan kapcsolódik mindez a politikához?*

– Például úgy, hogy Nyíri Tamás filozófia professzorom olyan mélységben ismertette meg velünk Marxot (és nem

a marxizmust), hogy a keresztény–marxista vitában – amit ő szenvedélyesen űzött – felkészültebbek legyünk Marxból, mint a marxisták. Marxon ugyan túllépett az idő, de mindennek hasznát veszem nap mint nap a politika lövészárkaiban is, mert akkor tudok ellenfeleinkkel vitatkozni, ha kipróbálok nem csak a saját, de az ellenfelek érveinek is az erejét, mind az igazságtartalom, mind a meggyőzőerő tekintetében. A szélsőbaltól a libertiniánuson át a szélsőjobbba ki kell próbálni, mintegy belehelyezkedve a felfogásuk belső világába, logikájába, nyelvezetébe. Családomat és barátaimat rettenetesen fel tudom idegesíteni, amikor rajtuk próbálok ki ezeket, mint ahogy az ember kipróbál egy új kardot, hogy milyen a fogása, hogy lehet vele suhintani, stb. Bizonyára ketté állna füle annak, aki kihallgatná, hogy miket mondok ilyenkor... De aki nem vállalja ezt a szellemi kalandot – akár olyan nézetek tekintetében is, amiktől zsigerileg irtózik – az nem ismeri meg az ellenfél belső logikáját, és nem fogja tudni kiszámítani a következő lépését, érveit, nyelvi erejét, szugesszióját, tehát végeredményben azt kockáztatja, hogy alulmarad a rábízott értékek és érdekek védelmében. Aki nem próbálta ki jó alaposan az ellenfél kardját, az nem fogja tudni igazán használni a saját pajzsát.

– Azt még ellenfelei is elismerik, hogy a magyar közéletben egyedülálló következetességről tett tanúbizonyságot. Összefoglalná röviden, hogy végül is miért csinálja mind ezt, mi a célja?

– Regnare Christum volumus. Azt akarjuk, hogy Krisztus uralkodjék.

(Hungaria Christiana, 2000. július 31.,
Loyolai Szent Ignác ünnepén)

PÉLDA NÉLKÜLI PILLANAT

Szent István és Hierotheosz keleti kanonizációja

– *Példa nélküli egyháztörténelmi pillanatnak lehetünk tanúi, amikor az ortodox egyház feje egy katolikus szentet – a mi Szent Istvánunkat – fogad el sajátjának. Ilyen eseményre a nagy egyházszakadás, 1054 óta nem volt példa, jelentősége a katolikus-ortodox párbeszéd szempontjából szinte beláthatatlan – nyilatkozta Semjén Zsolt, a kulturális tárca egyházi ügyekért felelős helyettes államtitkára az Új Ember katolikus hetilapnak I. Bartholomaios, Konstantinápoly egyetemes pátriárkájának magyarországi látogatása előtt.*

– Őszentségét, I. Bartholomaioszt egy éve hívtam meg Konstantinápolyban, Orbán Viktor miniszterelnök úr nevében. Konstantinápoly egyetemes patriarchája elfogadta a meghívást, és augusztus 20-án a bazilika előtt celebrált szentmise keretében Angelo Sodano bíboros pápai legátus jelenlétében jelenti be a kanonizációt.

– *A Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Szent Szinódusa két kanonizációs határozatot hozott.*

– Valóban, Szent István királyunkat és Hierotheoszt, a honfoglalás utáni Kárpát-medence első térítő püspökét emelte a szentek közé. Szent István személye mintegy szimbolizálja a keleti és nyugati egyház békés együttélését, hiszen ő alapított és támogatott bizánci kolostorokat így a veszprémi görög apáca kolostort, ahol a koronázási palást is készült, és nagyszerű templomot emelt Konstantinápolyban.

Hierotheosz volt az a püspök, aki megkeresztelte Saroltát, Szent István édesanyját. A magyar kereszténység alapja Hierotheosz Bizánctól indult missziója, amelynek folytatása és betetőzése a nyugati missziók Szent István nevéhez kapcsolódó tevékenysége. A két magyarországi keresztény hagyomány, a bizánci és a római évszázadokon keresztül harmonikusan élt együtt, s az ország görög

műveltségű monostorai folytatták spirituális és kulturális küldetésük teljesítését a túlnyomórészt már latin környezetben is.

– *Különösen szép gesztusa a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátusnak, hogy mindkét szent ünnepét – figyelembe véve a magyar katolikus hagyományt – augusztus 20-ára tette. Ön is folytatott ennek érdekében tárgyalásokat?*

– Kereszténységünk botránja, hogy „elszakítottuk Krisztus varratlan köntösét”. Hálát adok Istennek, hogy összevarrásáért magam is tehettem egy öltést. Azt gondolom, hogy mindez – ami a világ figyelmét is hazánkra irányítja ezekben a napokban – nem kizárólag a magyar katolikusoknak és ortodoxoknak, hanem minden kereszténynek fontos.

(Új Ember, 2000. augusztus 20.;
Az interjút készítette: Csallóközi Zoltán)

ELŐSZÓ

Tempfli József nagyváradi megyés püspök könyvéhez

Életében legendává vált. Aligha van olyan Egyházzal s Nemzettel sorsközösséget vállaló és megélő ember ideát és különösen odaát, akinek Tempfli püspök nevének említésére ne jutna eszébe számos – az évek során szájhagyomány által szinte irodalmi formára csiszolódott – történet: egy abszurd kor abszurd helyzeteiben végtelenül szelíd, de a végsőkig következetes és konok küzdelme a szekuritátés gonoszsággal és a bürokrata packázással; vagy egy-egy személyes emlék, ahogy a püspöki hivatalnak használt régi kanonokházban – a román állam által bitorolt püspöki palota árnyékában – zavarba ejtő természetességgel saját kezűleg szolgált fel a hozzá bekapogatóknak.

Miben áll Tempfli püspök tempflipüspöksége? Mi a sajátos lényege személyiségének sub specie aeternitatis? Az, hogy az ő váradi püspöksége nem csak abban áll, hogy egy személy hivatásként hordoz egy kegyelmi és történelmi tény, hanem hogy ez a személy, Tempfli József habituálisan azonosult, mintegy eggyé vált a nagyváradi püspökség kegyelmi és történelmi tényével, annak minden kihívásával és karizmájával. És ebben áll a titok, amit soha nem érthet meg a szekuritátés gonoszság és a bürokrata packázás evilági/alvilági logikája: ezen a kicsi, törekeny emberen hogyan törhetett meg a magát mindenhatónak képzelő és hirdető ügynök-propaganda-erőszak gépezet? Úgy, hogy Ceausescu rettegett terrorgépezetével szemben Tempfli József valóban szinte semmi. De Tempfli József és az Isten minden, amivel szemben Ceausescu és rendszere semmi.

Jézus a Jó Pásztor, akinek meghallott hívószavára és elfogadott ajándékaként Tempfli József Nagyvárad megyés

püspöke – egész személyiségének karakterét megadó módon – jó pásztora Isten váradi nyájának. Miben áll Tempfli püspök jópásztorságának lényege? A jó pásztor nevéen szólítva szelídíti a juhokat, kosokat és bárányokat, tiszta forrásból itatja és zöld legelőkre vezetve dús fűvel eteti, és élete árán is védi rablótól, farkastól. Pontosan ezt teszi Tempfli püspök. A nevéen szólítás és szelídítés lelki, papi szolgálatának akár csak jelzésszerű felvázolása is szétfeszítené egy előző terjedelmi korlátait; hasonlóképpen az a reális lehetőséget messze meghaladó napról napra való „kenyérszaporításos” csoda, ahogy a maga szűkösségéből gondoskodik magyar, román, cigány szegényekről, kiszolgáltatottakról, nyomorgókról. Ezért csak a harmadik aspektusról, nyáját a rablóktól és farkasoktól védelmező pásztorról szólnék néhány szót.

A rabló nem bocsátja meg a megrablottnak, hogy zsákánya újra és újra emlékezteti: rablott holmi, ő maga pedig rabló. Ezért akarja javainak elrablása után elrabolni a megrablott emlékeztétét is, ezért akarja öntudatából, lelkéből is kiforgatni. Ezért az elszakított és kifosztott magyar nemzetrészi iránti patológus gyűlölet, ezért a közel évszázados lélekrablás. Vannak ennek a lélekrablásnak – koronként változóknak tűnő – primitív és kifinomult módszerei. Primitív a leplezetlen sovinizmus, ami egy nemzet – vélt érdekében – megtagadja egy másik nemzet vagy nemzetiség létezési jogát. És vannak kifinomultabb módszerek: a – különben egy töről fakadó – internacionalizmus és kozmopolitizmus, ami irracionálisnak, történelmi salaknak, illetve le-sajnálandó provinciális muksaiságnak sulykolja a nemzeti, nemzetrészi létet és kultúrát. Kell-e mondani, hogy ezen izmusok frázisai mögül újra meg újra kilóg a primitív sovinizmus lólába? Mindezeknek ellentéte a kereszténység egyetemessége, amely nem megfojtotta, hanem megnemesítésükkel éppen lehetővé tette a nemzetek, kultúrák születését és kifejlődését a maguk sokszínű gazdagságában. Elég csak

arra a tényre gondolni, hogy minden mai európai nép nemzeti létében fiatalabb, mint az Egyház. Minden nemzet egyszerű és megismételhetetlen érték, egy-egy sajátos arc, egy-egy sajátos dallam, Isten egy-egy gondolata. Senki sem adhatja az egyetemes emberiségnek azt a gazdagságot, ami a magyarság, csak a magyarság, ami a románság csak a románság, ami a németiség, csak a németiség. Éppen ezért minden nemzet legalapvetőbb küldetése – éppen az egyetemes emberiség felé – hogy saját magát, sajátos kultúráját megőrizze, kimunkálja és felmutassa. Mert ez az az ajándék, amit ő, és csakis ő adhat az egyetemes emberiségnek. Isten az égi haza mellett földi hazát is adott nekünk. És valamiképpen az égi hazához is hűtlen az, aki földi hazájától dezertál. Ez az a keresztény fundamentum, ami megadja a szellemi alapját Tempfli püspök heroikus életharcának a váradi és egyetemes magyarság megmaradásáért. Mert nem jó pásztor az, aki kegyes vallásgyakorlatokra korlátozza feladatát, amikor a rábízottaktól nemzeti létüket, kultúrájukat, múltjukat és ezzel jövőjüket akarják elrabolni. A lélekrabló hatalom bármely nemzetet sújtja is, embertelen és istentelen – mert embertelen, ezért istentelen, és mert istentelen, ezért embertelen – amelynek ellene kell mondani.

Persze ilyenkor felüvölt a rajtakapottak farkaskórusa: „Ez politika! A püspök politizál! Az Egyház ne merészeljen politizálni!” Először is: ez teológia, mert az Egyház társadalmi tanításának hangsúlyos része a nemzetek és nemzetiségek jogai, s ez része a teológiának. Másodszor, ha emberi jogokat sértenek, akkor az ennek való ellenmondás nem csak lehetőség, de kötelesség! A XX. század történelmében is hányszor volt ez a vértanúságig menő súlyos kötelesség!

Tempfli József alkatát tekintve a legbékésebb, legszelídebb emberek egyike, s mégis – mint egykor Jeremiás prófétát – a kegyetlen történelmi szituációban rábízott küldetés az ellentmondás emberévé tette. Ő vállalta a

küldetést, s miközben emberileg szinte felőrlődött benne, Isten felragyogtatta az emberi gyöngeségekben a karizma erejét, s ő egyé vált a küldetéssel. S mint ahogy Jeremiásnak az Isten annak idején ígérte és beteljesítette, úgy most Tempfli püspökre lehet alkalmazni az Írás igéit: „Ne félj tőlük, mert veled vagyok és megoltalmazlak (...) erős várossá teszlek, vasoszloppá és ércfallá az egész ország ellenében. (...) Harcolni fognak ugyan ellened, de nem győznek le, mert veled vagyok és megszabadítalak.”

Tempfli püspök nincs egyedül. Szervesen illeszkedik azok sorába, akiket Isten erdélyi, váradi, szatmári, temesi népének őrállóivá rendelt. Márton Áron, Scheffler János, Bogdánffy Szilárd, Tőkés László és Tempfli József, ismert és ismeretlen, katolikus és protesztáns őrállók hosszú-hosszú sora! Weöres Sándor írja egy helyen: érdekes, hogy birodalmak, amiket szinte korlátlan fegyver, pénz, propaganda támogat, alig élnek túl néhány emberöltőt, a szerzetesrendek pedig örökök, noha csak egy-két imádkozó kol-dus alapította őket. Milyen mélységesen igaz ez a mi őrállóinkra, munkájuk maradandóságára is! Hol van ma Ceausescu egyházüldöző, magyar- és emberellenes terror-rendszere? Kiszolgálóitól is vállalhatatlanként le- és megta-gadva a történelem szemétdombján! És hol van, akit üldö-zött? A pre-Ceausescu, Ceausescu és post-Ceausescu érák szenvedéseit túléli ez a nép; Márton Áront, Erdély püspö-két – reménységünk szerint – rövidesen oltárainkon tisztel-jük és tiszteli az egész Egyház; s Tempfli József váradi püs-pök már életében ott van – mint megtartó hit, mint életpél-da, mint azért is megmaradás – a magyar nemzet legendá-riumában.

2003. augusztus 20-án, Szent István királyunk ünnepén.

(Tempfli József: Horgony és vitorla, 2004.)

A KERESZTÉNYDEMOKRÁCIA JÖVŐJE

*Az újjászerveződő KDNP-ről
és a hiteles politizálásról*

Azért szervezzük újjá a KDNP-t, hogy legyen markáns képviselte annak az eszmerendszernek, amit a kereszténydemokrácia jelent. Ez az eszmerendszer építette újjá Adenauerrel és Schumannal a háború romjaiból Nyugat-Európát, és meghatározó erő ma is. Hűségesek vagyunk Varga László bátyánkhoz, aki egyszerre volt a megalkuvás nélküli kereszténydemokrácia és a szövetségi hűség szimbóluma. Ő százszor is elmondta nekünk: aki a politikában nem tud kompromisszumot kötni, az szakmailag alkalmatlan, aki pedig elveket ad fel, az morálisan alkalmatlan a politikára.

– Mekkora terhet jelent önnek Varga Laci bátyánk örökébe lépni?

– Inkább megtiszteltetés és rendkívüli felelősség. 1997-ben, amikor Giczy Györggyel szemben indultam az elnökségért, Varga László írt nekem egy levelet, amiben kifejezetten kért, hogy vállaljam el a jelölést. Akkor két alternatíva volt a KDNP előtt: a polgári szövetséghez való közeledés, amit én képviseltem, és egy teljesen más irányzat, aminek Giczy György volt a szószólója. Néhány szavazattal akkor ő győzött, és ezután elindult a KDNP történetében egy olyan korszak, amelyben a követhetetlen politikai cikkcakkok után eljutottak odáig, hogy felajánlkoztak a szocialista pártnak, és a Centrum nevű trójai faló keretében beálltak statisztának az MSZP mögé. Jómagam ugyanazt a gondolatot képviselem ma is, mint akkor, és most megadatik az, hogy visszatérhetünk oda, ahol '97-ben elrontottuk. Varga László két szempontból is nagyon fontos

a párt megújulása tekintetében. Egyfelől ő volt az, aki mindenek dacára hitt abban, hogy a Legfelsőbb Bíróság, ha sok év múlva is, de visszaállítja a párt törvényes működését. És amikor 2002. november 2-án ez végre bekövetkezett, Laci bátyánk lett az elnök. A KDNP az ő morális és politikai örökségét viszi tovább.

– *Az öt éves pereskedéssel, a Giczy–Bartók–Mizsei vonallal nemcsak hitelét veszítette a párt, de a parlamentből is kibukott. Van visszaút?*

– Van. Nem szívesen bonyolódnék bele az előzmények taglalásába, de a következményeket nem lehet figyelmen kívül hagyni: a párt kiesett a parlamentből, kizárták a nemzetközi szervezetekből, az egyházakkal, illetve a nyugat-európai testvérpártokkal megszakadtak a kapcsolatok és anyagilag teljesen kirablott állapotba került. A legsúlyosabb probléma mégis morális természetű, mert magának a keresztény szónak ártott az a botránysorozat, ami a KDNP-ben volt. Ezt egyszer s mindenkorra le kell zárni! Meg kell követni a magyar társadalmat, és még egyszer bizalmat kérni arra, hogy újra felépíthessük ezt a pártot. Mert a Giczy–Bartók-féle korszak veresége nem a kereszténydemokrácia és nem a KDNP veresége.

– *Mi a teendő? Pénzük nincs.*

– Ez a párt már négyszer képes volt a semmiből talpra állni: 1944-ben, a nyilas terror idején egyetlen fillér nélkül alakult meg Varga László lakásán, a háború után, az egyre szorongatóbb kommunista diktatúra alatt Barankovics István vezetésével '47-ben megnyerték a választást, amit a kommunisták a hírhedt kékcédulás csalással tudtak csak negligálni. '56-ban és '89-ben úgyszintén pénz nélkül szerveződött újjá és vált rendszerváltoztató parlamenti erővé. Ráadásul ez a párt volt 1947 után, amelynek egyetlen egy képviselője sem volt hajlandó a kommunista koalícióba belépni. Inkább felfüggesztette a párt a működését, tagjai vagy börtönbe mentek, vagy az emigrációba.

Ezt a morális és szellemi gazdagságot nem hagyhatjuk pár év ámokfutása miatt kihullni a történelemből! Vissza kell találnunk az autentikus kereszténydemokrata-keresztényszociális hagyományokhoz, és ettől se jobbra, se balra nem szabad elcsúsznunk.

– *A választmányi ülésen elhangzott programalkotó beszédében karakteres keresztényszociális párt kialakítására tett ígéretet. Mit ért ez alatt?*

– Hogy következetesen, tételesen vállaljuk a történelmi egyházak társadalmi tanításának a politikai képviselőletét. Ez alapvetően két irányultságot jelent: egyfelől a tradicionális értékek védelmét, másfelől a szociális igazságosság képviselőletét. Az előbbiekhöz tartozik az egyházak szabadságának a biztosítása, a nemzeti identitás megerősítése, a család támogatása, az emberi jogok tisztelete. Mi ezt olyan következetesen képviseljük, például az emberi jogok tiszteletét, hogy ebbe beleértjük a magzati korukat élő honfitársaink életének védelmét is.

– *A szociális igazságosságról viszont folyamatosan és hosszú ideje a baloldal papol. E két szó lassan elveszíti eredeti tartalmát, hitelét, s aki mégis kiejti, az előbb-utóbb számíthat arra, hogy rálegyintenek.*

– Nem arról van szó, hogy mi most kitalálunk egy lözongot, és azzal megpróbálunk szavazókat fogni, hanem arról, hogy van egy tanítás, a kereszténydemokrata tanítás, aminek nagyon súlyos eleme a szociális igazságosság. Ennek gyökereit XIII. Leó pápa nagy szociális enciklikájában, a Rerum Novarumban találjuk meg, ennek lényege, hogy sem a tőke munka nélkül, sem a munka tőke nélkül fent nem állhat, de a munka elsődleges a tőkével szemben, mert jobban hozzátartozik az ember személyiségéhez. Ez a társadalmi tanítás nem a munka és a tőke konfliktusával operál, hanem a munka-tőke konszenzusára épít. A feladat a tőke humanizálása. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy ugyanazok a közgazdászok, akik tizenöt évvel ezelőtt –

mint „jobboldali elhajlást” – azért támadták az egyház tanítását, mert jogosnak mondja a magántulajdont, most pontosan ugyanezek a figurák „baloldali elhajlással” vádolják az egyházat, amiért azt tanítja, hogy a magántulajdon nem korlátlan, mert a közjó szempontja igenis korlátozható, nem valamiféle „szentség”, és a munka elsődleges a tőkével szemben.

– *Lefordítaná ezt a gyakorlati életre, pontosabban a mai politikai viszonyokra nézve?*

– Nap mint nap azzal kell szembesülnünk, hogy a magát szocialistának mondó kormány és párt nem képviseli a szociális értékeket. Az újbурzsoá klientúra országol. Ők azok, akik a Kádár-rendszerbeli gyárigazgatói pozícióikat „tőkésítették”, és most gyártulajdonosok lettek. Az MSZP ellenzékben szociális demagógiára – lásd a ránk özönlő 23 millió román munkavállalóval való rasszista ízű félelemkeltést –, kormányon pedig csak a brutális vadkapitalizmusra képes. Lásd Bokros-csomag vagy most a kórház-privatizáció, aminek az a következménye, hogy lesznek elsőrendű ellátottak és másodrendű ellátottak. Hogy van az, hogy a magát szocialistának mondó kormány, miközben halálra adóztatja a munkajövedelmeket, addig adómentessé teszi a tőkejövedelmeket? Azt a melóst, aki dolgozik egy gyárban vagy azt a tanárt, aki tanít egy iskolában, keményen megadóztatják. Aki viszont vagdossa a részvénycetlijeit, meg ilyen-olyan pénzügyi tranzakciókkal seftel, annak a jövedelme adómentes. A szemfényvesztésre még egy példa: reggeltől estig szónokolnak az esélyegyenlőségről, PR-fogásként minisztériumot is csináltak hozzá. Nagyon derék dolog, hogy foglalkozunk a nők, a kisebbségek, a fogyatékosok esélyegyenlőségével. De hol van a magyar társadalom 99 százalékának egyenlő esélye azzal a Gyurcsány-típusú szocialista milliárdossal szemben, aki nem tudom honnan gründolta össze a vagyonát? Erről is kellene beszélni! Meg a multimilliárdos bankár-kormányfő szociális

érzékenységeről. Anélkül, hogy a személyét akarnám érinteni, a jelenség szimbólumára szeretnék rámutatni: az, hogy egy szocialista kormány feje egy multimilliárdos bankár, pont olyan abszurd, mintha egy keresztény párt miniszterelnök-jelöltje Ciccolina lenne.

-- Egy televíziós nyilatkozatában mondta, hogy a jelenlegi kormánynak a társadalom, mi polgárok csak biodíszlet vagyunk gátlástalan vadkapitalizmusa folytatásához. Mitől ragadtatta magát ilyen éles kritikára?

– Mondok egy konkrét példát: önmagában bizarr az, hogy egy baloldali kormány kórházat privatizál. Ezt lehet csőrni-csavarni, de nyilvánvaló, hogy a tőkés azért fektet be valahová, hogy a piacot monopolizálja és végeredményben a profitot kivigye. Ezt a profitot valakinek ki kell fizetnie. Az államnak nincs pénze erre – hiszen a kormány azért akar magántőkét bevonni, ezzel indokolja az egész kórház-privatizációt –, és az állampolgárok jelentős részének sincs. Ebből az következik, hogy az ellátás minősége a betegek pénztárcájától függ majd. A gazdagnak minőségi, a szegénynek olyan-amilyen, ami marad. Ez település-szerkezetileg is így lesz, mert nyilván a jó fővárosi kórházakat fogják privatizálni, és nem a szegényebb vidéki kórházakat. Elhatározták, keresztülvitték és füttyültek az orvosi kamarának a szakmai tiltakozására, de még a saját szakszervezeteik véleményére is. A köztársasági elnök észrevételeit pedig egyszerűen lesöpörték, a megfontolásra visszaküldött törvényjavaslatot megfontolás nélkül – egyébként házszabályellenesen –, még aznap újra megszavazták, és annyira nem adtak még a formára sem, hogy a köztársasági elnököt az ülésre meg sem hívták. Ha ezt tették a legfőbb közjogi méltósággal, akkor mit várhat egy mezei állampolgár? Még szolidan is fogalmaztam, amikor azt mondtam, hogy biodíszletnek tekintik a társadalmat.

– Még beszéljünk egy kicsit a mi oldalunkról is: átfedések vannak a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség

(MKDSZ) vezetése és tagsága, valamint a KDNP között. Mikola István már áprilisban lemondott pártbéli elnökhelyettesi posztjáról, Harrach Péter a következő választmányi ülésen szándékozik ezt megtenni. Isépy Tamás külön frakciót sürget, a Fidesz nem annyira. A szövetség az MKDSZ-szel deklarálta a viszonyát, a KDNP-vel nem.

– Amikor a KDNP politikája vállalhatatlanná vált '97-ben, megalakítottuk a Barankovics-platformot, és ebből nőtt ki az MKDSZ, mintegy szükségmegoldásként. Végül is az MKDSZ mentette át a kereszténydemokrácia politikai képviselőjét. Most, amikor helyreállt a párt törvényes működése, egyfelől természetes, hogy a két szerveződés a legszorosabb egységben van, másfelől nem lehet egy tollvonással egyesíteni a kettőt, hiszen az MKDSZ-nek számos olyan tagja lett időközben, aki soha nem volt KDNP-s, és nem is akar politikai pártnak tagja lenni. De inkább az a jellemző, hogy az MKDSZ-tagok és politikusok szinte kivétel nélkül visszaállították KDNP-s párttagságukat. Nem politikai spekulációról van szó, hanem egy történelmi kényszer szülte helyzet feloldásáról. A két szervezet közelit egymáshoz, össze fog érni, végeredményben egységes kereszténydemokrata mozgalom van, ami két szervezetben áll fenn, egy politikai-társadalmi szervezetben: az MKDSZ-ben és egy politikai pártban: a KDNP-ben. Az MKDSZ-nek a Fidesz-frakcióban betöltött szerepe és súlya arra a feladatra jelöli ki a Kereszténydemokrata Szövetséget, hogy híd legyen a Fidesz és a KDNP között. Nem véletlen, hogy a Fidesz–MKDSZ szerződésben van egy mondat, miszerint a Fidesz nyitott a KDNP felé is. Nekünk persze még idő kell, hogy a romokból újraépítsük a pártot, de nagyon fontos gesztusnak tartom a Fidesz részéről a nyitottságukban megnyilvánuló szimpátiát irányunkban. Mikola István kereszténydemokrata beállítottságú volt és marad. Az, hogy a pártpolitizálás helyett a szakmai politizálást választotta, érthető és elfogadható, Harrach Péter, mint az MKDSZ el-

nőke nem akarja a pozíciókat halmozni. A legszorosabb együttműködésben – igen régi és kipróbált személyes barátságban – dolgozunk, és meggyőződésem, hogy hosszú távon még inkább egységes lesz a kereszténydemokrácia képviselője.

– *Meg tud annyira erősödni a KDNP, hogy bejusson önállóan a parlamentbe?*

– Nincs ember, aki ma meg tudná mondani, akár választási-matematikai szempontból, akár politikai aspektusból, hogy mi az a konstrukció, amivel leginkább maximalizálni lehet ennek az oldalnak a szavazatait. Nekünk olyan bizalmi, intézményes és garanciális együttműködést kell kialakítani, ami biztosítja azt, hogy az adott pillanatban, amikor felismerhető, hogy mi az optimális konstrukció, akkor abban a felállásban tudjunk viták nélkül nekimenni a 2006-os választásoknak. Nekünk két feladatunk van: egyfelől a kereszténydemokrata értékrenddel minél inkább átítatni ennek az oldalnak és az egész magyar társadalomnak a felfogását, másfelől pedig meg kell nyerni a választásokat. Mert az értékeinket és érdekeinket igazából kormányra kerülve tudjuk megvalósítani. Bekiabálni lehet a pálya széléről, de gólt rúgni csak a pályán lehet. A KDNP alkalmas lehet arra, hogy saját természetes táborán kívül is megszólítson szavazókat, és ne hagyja elveszni azoknak a szavazatait sem, akik vélt vagy valós sérelmek miatt nem szavaztak 2002-ben. Különösen fontos ez a mostani kiélezett szituációban, amikor néhány ezer szavazaton dől el, hogy milyen kormánya lesz az országnak. Sajnos volt és lesz példa arra, amikor néhány politikus irreális ambíciótól hajtva összeáll, és keresnek működésükhöz valami ideológiát. Én éppen fordítva gondolom. Mi azért szervezzük újjá a KDNP-t, hogy legyen markáns képviselője annak az eszmerendszernek, amit a kereszténydemokrácia jelent. Ez az eszmerendszer építette újjá Adenauerrel és Schumannal a háború romjaiból Nyugat-Európát, és meghatározó erő

ma is. Hűségesek vagyunk Varga László bátyánkhoz, aki egyszerre volt a megalkuvás nélküli kereszténydemokrácia és a szövetségi hűség szimbóluma. Ő százszor is elmondta nekünk: aki a politikában nem tud kompromisszumot kötni, az szakmailag alkalmatlan, aki pedig elveket ad fel, az morálisan alkalmatlan a politikára.

(Demokrata, 2003/28;

Az interjút készítette: Kántor Yvette)

Fotó: MTI

MAGUNKAT BÜNTETNÉNK, HA...

Megvallom, botránynak érzem, amikor nekünk, magyaroknak brüsszeli bürokratóktól és honi csinovnyikoktól azt kell hallgatnunk, hogy mi „Európához akarunk csatlakozni”. Először is: mi az Európai Unióhoz csatlakoztunk, másodszor pedig: hol lennénk 1100 éve – vagy ki tudja mióta –, ha nem Európában? És megfordítva: hol lenne ez az Európa, ha mi nem lennénk benne Szent István óta minden szellemi gyökerünkkel? Mert mi védtük ezt az Európát egy évezreden keresztül a tatártól, töröktől, és – hogy diplomatikusan fogalmazzak – a keleti pogányság más formációitól. Ezért nekünk nem a cselédlépcsőn kell bekullognunk ebbe az Európai Unióba, hanem a történelmi munkánk jogán minket megillető helyet méltósággal kell elfoglalnunk.

Fájdalmas tapasztalat volt a keleti bolsevik keresztényüldözés túlélése után szembesülni azzal a nyugati szabadkőműves beütésű antikrisztianizmussal, azzal az „Európai Alkotmánytervezet” címet viselő provokációval, amely az Európaiság alapértékei tekintetében hivatkozni akart a görög-latin civilizációra és a felvilágosodásnak nevezett irányzatra, miközben említést sem volt hajlandó tenni a kereszténységéről. Ez nyilvánvaló történelemhamisítás. Hiszen a gyökerek tekintetében ott van a görög kultúrán és a római jogon kívül az ószövetségi etika és a germán államszervezés – gondoljunk csak Nagy Károlyra –, de ezekből az építőkövekből, a kereszténység emelt katedrálisát: azt a csodát, melyet európai civilizációnak nevezünk. Ez az Európa, ha akarja, ha nem: keresztény civilizáció, mert – paradox módon – még a tagadása is – Voltaire-től Marxig – csak a keresztény kultúrkörben értelmezhető. A „felvilágosodást” sem véletlenül próbálták kitüntetett módon megnevezni, noha az pusztán egy a számos európai eszmei áramlat közül. Nehezen tudom elhessegetni magamtól a

gondolatot, hogy az egyházellenes, jakobinus hagyományok iránti kötődés a magyarázat. Világosan kell látnunk és láttatnunk, hogy a kereszténységre való hivatkozás kérdése annak a kérdése, hogy az Európai Uniónak lesz-e lelke. Szellemi-kulturális közösség lesz-e vagy pusztán gazdasági vállalkozás? Márpedig – és erre a történelem a bizonyíték – jövője csak akkor lesz, ha van szellemi tartalma. A kereszténység és Európa egymástól elválaszthatatlan. Pontosabban fogalmazva: a kereszténység létezhetne Európa nélkül, de Európa nem létezhetne a kereszténység nélkül!

Az unió tekintetében is történelmi tény, hogy az alapító atyák: Robert Schuman, Konrad Adenauer és Alcide de Gasperi mélységesen elkötelezett katolikusok voltak – Schuman boldoggá avatása folyamatban van –, akik keresztény Európában gondolkodtak. Ez akkor is így van, ha a mostani brüsszeli bürokrácia olyan alma, amelyik megszűnt elgurult az alapítók almafájától...

Az európai parlamenti választások során két zsákutca kell elkerülni. Az egyik: a jelenlegi hatalom szervilizmusa, amely nemzeti érdeket ad fel. Tudni és tudatosítani kell, hogy a mindenkori magyar kormány, először, másodszor és harmadszor a magyar nemzetnek felelős, nem pedig Brüsszelnek, Washingtonnak, Moszkvának, a Világbanknak vagy bárki másnak. Az EU nem a magyarság történelmi célja, hanem a magyarság életérdekének egy lehetséges eszköze. Tehát az Európai Unióhoz is úgy kell viszonyulnunk, azt úgy kell alakítanunk, hogy a magyar megmaradás eszköze legyen. A másik zsákutca: az unióellenesség. Tagságunk immár befejezett tény. Duzzogó félrehúzóddással még a lehetőségét is elveszítenénk annak, hogy olyanok képviseljének minket Brüsszelben, akik ott nemzeti érdekeinket védik, Európa egészét pedig a keresztény értékek szerint formálják. Nekünk arra a kérdésre kell válaszolnunk, hogy mi milyen Európai Uniót akarunk. Milyen

legyen a mi Európánk? A mi válaszuk: hűség az alapítók örökségéhez: a keresztény civilizációra és az európai nemzetek gazdagságára épülő Európát akarunk!

Európában a kereszténység nemcsak történelmi, hanem szociológiai realitás. Nem szubkultúra. Mi, magyar, német, olasz, spanyol, ír, lengyel keresztények a saját Európánkban nem egy vagyunk a szubkultúrák közül! Amint mi keresztény magyarok Szent István országában nem vagyunk valamiféle „másság”. És – ha az bizonyos érdekcsoportoknak vagy akár az általuk manipulált közízlésnek nem tesszik is – jogunk és küldetésünk kiállni értékeink mellett: az emberi élet szentségétől a házasság – teremtés és természet rendje szerinti – védelméig. Hiszen oda jutottunk, hogy a normalitás utolsó bástyájaként az egyháznak már azt kell védeni, ami a pogány római jogban is evidencia volt, hogy a házasság egy férfi és egy nő között lehetséges... Nem hallgathatunk, hanem ellene kell mondanunk annak, amikor közpénzekkel kistafírozott rádióadó tényleges következmények nélkül játszadózhat el kiirtsunk ötletével; amikor egy miniszter katolikusok millióit sértegetheti Mária Országán élcelődve; amikor egy másik odáig jut, ami az Állami Egyházügyi Hivatalnak a legvadabb álmaiban sem jutott eszébe, hogy egy testvéregyházra olyan figurát erőltessen lelkésznek, aki hirdeti, hogy nem vállalja egyházának erkölcszociológiai tanítását; amikor egy uniós képviselőjelölt a Vatikánt Európa „lenyúlásával” vádolhatja, miközben párhuzamot von a katolikus értékek vállalása és az iszlám fundamentalizmus között vallásháború rémével riogatva; vagy amikor egyház- és alkotmányellenes törvényeket erőltetnek a parlamentre és az országra, megkísérelve az egyház szociális szolgálatának ellehetetlenítését. Szerencsére mindenki számára van egy egyszerű módja ellene mondani mindezeknek az egyházellenes támadásoknak és provokációknak: a józan ész és a felelős lelkiismeret alapján leadott szavazat!

Most, a választások előtt különösen szükséges megszívlelni Platón szavait, aki azt mondta: ha a bölcs, becsületes polgárok lemondanak arról, hogy saját maguk irányítsák a polisz életét, akkor az lesz a büntetésük, hogy ostobák, és gazemberek fognak uralkodni rajtuk.

(Új Ember, 2004. június 6.)

VALLÁSSZABADSÁG – KÉRDŐJELEKKEL

Tizenöt éve fogadta el az 1990. évi IV., a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló törvényt – még az utolsó reformkommunista – országgyűlés. Nekünk mindenekelőtt azt kell tisztán látnunk, hogy az emberi jogokat, így a vallásszabadságot, nem az állam adja, hanem az eredendően adva van a teremtés és a természet rendje által, amit a törvényhozó csak felismer és elismer. Minden ilyen évforduló alkalom arra, hogy bizonyos távlatból ítélhessük meg, hogy mi bizonyult pozitívnak, és mi negatívnak. A törvény alapvetően kiállta az idő próbáját, azonban nyilvánvalóvá váltak a gyenge pontok is.

Miközben a preambulum reálisan szól az egyházak társadalmi súlyáról, mondván, hogy az egyházak „a társadalom kiemelkedő fontosságú, értékhordozó és közösségteremtő tényezői, a hitélet körébe tartozó munkálkodásuk mellett kulturális, nevelési-oktatási, szociális-egészségügyi tevékenységükkel és a nemzeti tudat ápolásával is jelentős szerepet töltenek be az ország életében”, addig a konkrét egyházalapításnál a fentiekkel ellentétesen egyháznak azt tekinti, amit száz személy alapít. Tehát a vallás lényegétől, az egyház történelmi munkájától, társadalmi támogatottságától függetlenül, egy szabadidős egyesület szabályozását alkalmazza az egyházra, aminek így akarva-akaratlanul az az üzenete, hogy van, aki bélyeget gyűjt, van, aki horgász, és van, aki katolikus. Nem véletlen, hogy a liberálisok eredetileg tíz főben akarták meghatározni az egyházalapítást, mert az egyesület alapításához is ennyien kellenek. Innen erednek a problémák. Egyszerűen nem normális, hogy például a Boszorkány Egyház azonos jogi státusban van, mint a Katolikus vagy a Református Egyház. A több száz „egyház” nem jelentéktelen része pusztá adócsa-

lás, szélhámosság. De még ennél is ártalmasabb, hogy az egyházellenes politikai erők ezeket az álegyházakat és destruktív szektákat politikai céljaik érdekében támogatják – mit sem törődve az ellopott adóforintokkal és a szekták által tönkretett gyerekekkel, családokkal –, azért, mert ezzel vélik relativizálhatónak a történelmi egyházak társadalmi tekintélyét. Évről évre megpróbáltuk reális feltételekhez kötni az egyházalapítást, amit a balliberális oldal – kétharmados lévén a törvény – másfél évtizede megakadályoz.

Pozitív pontja a törvénynek, amiben kimondja, hogy az állam a közfeladatot átvállaló egyházi intézményeknek „a hasonló állami intézményekkel azonos mértékű költségvetési támogatást nyújt”. Hiszen ha nem így történne, akkor – miután mi, vallásos emberek ugyanúgy fizetjük az adókat, mint a nem vallásosak, amiből fenntartják a teljes állami és önkormányzati intézményrendszert –, azért, hogy emberi jogunkkal élve egyházi iskolába járathassuk a gyermekeinket plusz anyagi tehervállalásra, vagyis kettős adófizetésre lennénk kényszerítve, ami azt jelentené, hogy másodrendű állampolgároknak tekintenek minket. Mindez különösen tanulságos az idei költségvetési törvény diszkriminatív passzusai tekintetében...

Fontos azt is világosan látni és láttatni, hogy mit jelent, és mit nem jelent az, hogy „az egyház az államtól elválasztva működik”. Nyilvánvaló, hogy a világi, profán, immanens állam nem illetékes teológiai, szakrális, transzcendens kérdésekben. Vagyis az államnak tiszteletben kell tartania az egyház szabadságát, autonómiáját. De miután az egyház tagjai állampolgárok is, ezért az állam köteles akceptálni társadalmi súlyuknak megfelelően azokat az értékeket, amelyeket képviselnek. Tehát az egyház és az állam elválasztása nem jelentheti az egyház és a társadalom elválasztását! Az állam „világnézeti semlegessége” kizárólag annyit jelenthet, hogy az állam nem azonos valamely lehetséges vallással vagy világnézettel, de semmiképpen sem lehet ezt

úgy értelmezni, hogy az államnak valamiféle „semleges világnézete” kellene, hogy legyen, vagy pláne, hogy ilyen fából vaskarikát propagálhatna!

Sem az alkotmány, sem a törvény nem korlátozza, nem korlátozhatja azt, hogy az egyház milyen kérdésben szólalhat meg. Hiszen az Evangélium küldetése térben-időben-témában egyetemes. Az egyháznak van üzenete a művészethez, hiszen maga a kultúra is a kultusból ered. Van üzenete a tudományhoz, hiszen attól, hogy valami technikailag megtehető, abból nem következhet, hogy azt meg is szabad tenni, mert ha függetleníti magát a filozófiai, erkölcsi szempontoktól, akkor a horror sci-fi kategóriájába zuhan. És az egyháznak van társadalmi tanítása, amely része a teológiának, és aminek a hirdetése küldetéséhez tartozik. Ennek a szabadságnak a megkérdőjelezése egyenlő a vallásszabadság megsértésével.

A törvény tizenöt éves történetének ugyanaz a tanulsága, mint minden törvénynek: annyit ér, amennyi megvalósul belőle, és annyi valósul meg belőle, amennyinek érvényt szerzünk.

(Új Ember, 2005. január 23.)

KÜLÖNBSÉG

„Szavazzon nyugodtan az SZDSZ-re, aki azt szeretné, hogy a tizenéves fia első szexuális tapasztalatait egy szakállas bácsitól szerezzé; azt akarja, hogy gyermeke szájába az iskolában marihuánás cigarettát nyomjanak; azt szeretné látni, hogy gyermeke extrém szekták szeánszán veri magát a földhöz; aki az eutanázia és az abortusz halálkultúráját képviseli” – jelentette ki a KDNP elnöke. A balliberális körus azonnal azt követelte Semjén Zsolttól, mondjon le a parlament emberi jogi, vallásügyi és kisebbségi bizottságának alelnöki posztjáról.

– Másfél évtizedig kedves, kissé unalmas, illemtudó kereszténydemokrata képét mutatta. Most Orbán Viktor is keménynek és harcosnak minősíti kijelentését. Mi történt?

– Nem én változtam, hanem a körülmények. Szélsőséges és az élet minden területét érintő frontvonalakat nyitottak az egyház ellen.

– Sorozatban sérti a kormánykoalíció a keresztényeket. De hogy jön mindez az ön megjegyzéséhez?

– Ha lángol a ház, és benne van a gyermekem, nem azt fogom mondani: szomorúan kell megállapítanom, hogy rövidesen oxidációs folyamat során porrá és hamuvá válik, hanem segítségért ordítok, feltépem az ajtót, és kimentem a gyermeket.

– Égne a ház?

– Ég. Gyurcsány Ferenc először Mária országával poénkodott, majd szitokszóként használja a klerikális jelzőt, amire Rákosi óta nem volt példa. A pápai audiencián kétségbe vonta, hogy az egyház társadalmi kérdésekben is megnyilvánulhat, majd a költségvetési törvényben Magyar Bálint oktatási miniszter megpróbálta megfojtani az egyházi intézményrendszert. Gyermekek és gyermekek között tesz elfogadhatatlan különbséget. Például az egyházi iskolások-

nak – ellentétben az önkormányzati iskolába járókkal – nem jár napközi és bejárói támogatás.

– *Mégsem emelte fel a szavát.*

– Emiatt is, hiszen Alkotmánybírósághoz fordultam. Eközben az SZDSZ megszüntetné a hitoktatás állami támogatását, és a vatikáni szerződés felmondását javasolja.

– *Megbánta, amit mondott?*

– Egyáltalán nem.

– *És azt, ahogy mondta?*

– Azt sem. A képszerű megfogalmazás miatt sikerült eljuttatnom az üzenetemet olyanokhoz is, akik eddig nem hallották meg. A kereszténydemokratáknak a legfontosabb a család, mert rajta múlik a nemzet jövője. Az SZDSZ 44 pontjával – amelyből hét foglalkozik a homoszexuálisokkal – teljes ellentétét fogalmazta meg annak, amit mi értéknek tartunk.

– *Miért baj az? Az egyik liberális, a másik kereszténydemokrata álláspont. Az SZDSZ ötszázalékos párt, súlyán kell kezelni.*

– Az SZDSZ kormánypárt, amely – miközben ezer sebből vérzik az ország – egyetlen pontot sem szán például a mezőgazdaság helyzetére, ehelyett megtámadja a házasság szentségét, amely természetesen egy férfi és egy nő között lehetséges. Az egyneműek házasságával és azzal, hogy örökbe fogadhatnának gyermekeket, szabadon választható társadalmi modellt tennék a homoszexualitást. Ennek veszélyeire világítottam rá.

– *Azzal vádolják, hogy pedofiliával gyanúsította meg az SZDSZ-t.*

– Ez belemagyarázás.

– *Nebezen viseli a támadásokat?*

– Persze, hogy keresztút, de ez nem áll ellentétben azzal, hogy sikerként élem meg. Mindössze hatszáz aláírást tudtak összekaparni ellenem, miközben a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének hatezres tábora állt ki

mellettem. Erről persze a balliberális médiában elfelejtettek hírt adni.

– *Meleg helyzetbe került. Egy Terry Black nevű transzvesztita még azzal is megszarolta, hogy nyilvánosságra hozza a homoszexuális képviselők nevét.*

– Ennél továbbment, pedofileket is említett. Szili Katalin házelnöknek az országgyűlés tisztessége érdekében pert kellene indítania, mert Terry Black vagy hazudott, vagy bűnpártolást követ el.

– *Csak nem a magyar Rocco Buttiglione akar lenni?*

– Nagy tisztelője vagyok a professzornak, aki annak köszönheti végzetét, hogy kijelentette: a keresztény lelkiismeret alapján létezik bűn. A liberális doktrína pedig apriori tagadja a bűn létezését.

– *Keresztútról, végzetről, bűnről beszél. Nem tart attól, hogy támadhatóvá válik, ha politikusként bibliai nyelvezetet használ?*

– Ellenfeleim kizárólagossá teszik a felfogásukat és nyelvezetüket, és kirekesztik a keresztény felfogást és nyelvezetet. Tíz körömmel ragaszkodom ahhoz, hogy jogom legyen keresztény álláspontomat elmondani.

– *Gondolta volna, hogy ekkora hatása lesz a beszédének?*

– Álomban sem. A szabad demokraták most úgy érezték, fogást találtak rajtam. Az emberi jogi bizottság alelnökeként eddig sok egyházellenes mesterkedésük lepattant rólam, a legfontosabb csatákat megnyertem a nyilvánosság és az Alkotmánybíróság segítségével. Már a családomat is fenyegetik, de nem hagyom magam megfélemlíteni.

– *Ön szerint létezik homoszexuális lobbis?*

– Igen, s bár nem lelkesedem a céljaikért, jogukban áll, hogy a célkitűzéseiket megfogalmazzák. De nekem is jogom van hozzá, hogy azt mondjam, nem diszkriminálni vagy büntetőjogilag szeretném elmarasztalni őket, de a homoszexualitást bűnnek tartom. Egyébként nem a homoszexuálisok szervezeteivel van a baj, hanem az SZDSZ-szel,

mert nehéz élethelyzetben lévő társadalmi csoportokat gátlástalanul eszközként használ fel, hogy megszerezze az öt százalékot. Emellett állhumanista nézeteket képvisel.

– *Miért állhumanista a homoszexuálisok ügyének képviselete?*

– Mert az örökbe fogadandó gyermek alkotmányos jogait alárendelik a homoszexuális párok gyermek iránti igényének.

– *Miért tagadná meg tőlük a gyermeknevelés jogát?*

– Nem én tagadom meg, hanem a természet.

(Heti Válasz, 2005 március 31.;
Az interjút készítette: Élő Anita)

EGY LÉPÉST SEM HÁTRÁLNI

*Az újjáalakult KDNP
erkölcsi mércévé akar válni*

A nemzeti gondolat meghatározó eleme minden keresztény pártnak. Isten az égi haza mellett földi hazát is adott nekünk, ezért aki a földi haza sorskérdései elől dezertál, az hűtlen lesz az égi hazához is.

– *Botrányok sorozata, majd hosszú csend után talpra állt a KDNP. Mi adott okot a párt újjáalakítására?*

– A magyar társadalom, a magyar keresztény-keresztyén választók igénylik egy olyan világnézeti párt létét, amely markánsan védelmezi a kereszténységhez kötődő tradicionális értékeket, és a politika színpadán képviseli a történelmi egyházak társadalmi tanítását. Nagyon hiányzott egy ilyen párt eddig is. Névleg létezett ugyan a KDNP, de a Giczy–Bartók-féle ámokfutás kompromittálta a pártot, ami így politikai és morális értelemben is megsemmisült. Kizárták a nemzetközi szervezetekből, az egyházak sem álltak szóba vele, régi 40 ezres tagságából egyetlen ember sem fizetett tagdíjat... 2002. november 2-án Varga László, a parlament korelnöke, az 1947-es nemzetgyűlés Barankovics-párti képviselője a Legfelsőbb Bíróságon megnyerte a pert, megszüntették a törvénytelenégeket, s ettől kezdve jogi értelemben újra legitimé vált a párt. Varga László halálát követően – politikai testamentumának megfelelően – én vettem át a KDNP vezetését, és újrászerveztük a pártot. Ma több, mint 10 ezer tagunk és félezer szervezetünk van. Folyamatban van visszavételünk a nemzetközi kereszténydemokrata szervezetekbe, s rendeztük az egyházakhoz fűződő viszonyunkat is.

– *Hogyan mutatkozik meg ez az újjáéledés a Parlamentben, illetve a politika nagyszínpadán?*

– A KDNP-nek több mint 20 képviselője ül az Országgyűlés soraiban, a Fidesz-frakción belül. De már elmondhatjuk, hogy nemcsak parlamenti képviselőink vannak, hanem parlamenti párt is vagyunk, hiszen két képviselőnk Fidesz–KDNP-támogatással szerzett mandátumot az időközi választásokon. Nagy Andor Szécsényben, s Firtl Máttyás Sopronban. Firtl Máttyás az első körben Fidesz-jelöltként indult. Győzött, de eredménytelen volt a választás az alacsony részvétel miatt. A második körben azonban már Fidesz–KDNP-jelöltként indult, s ekkor jóval több soproni járult az urnákhoz. Firtl Máttyás végül 72 százalékos elsőpőr győzelmet aratott, s parlamenti képviselő lett.

– *Azt akarja mondani, hogy Firtl Máttyás győzelmében szerepe volt a KDNP névnek?*

– Igen, azt. Döntő fontosságú volt, amikor átfogó megállapodást kötöttünk Orbán Viktorral, s létrehoztuk hivatalosan is a Fidesz és a KDNP szövetségét. A német CDU–CSU-kapcsolat adott példát ehhez.

– *Mi lesz ebben a szerkezetben a KDNP szerepe?*

– A Fidesz széles gyűjtőpárt, a KDNP pedig világnézeti párt. A KDNP a radikális keresztény gondolat képviselőjeként, konzervatív irányba szélesíti a Szövetség taborát és védi a Fidesz hátát. Ezzel a kommunikációban is tehermentesíti bizonyos kényes kérdésekben a Szövetséget, így Orbán Viktoréknak nagyobb mozgásterük nyílik a bizonytalan szavazók elérésére.

– *Ha a KDNP markáns módon védelmezi majd a hagyományos keresztény értékeket akkor előfordulhat, hogy vitába keveredik a Fidesz egyes csoportjaival. Nem borul majd föl ettől a közös csónak?*

– Mi világnézeti alapon állunk, már csak ezért sem engedhetünk a keresztény tanításból, s ha kell, azt prófétaí jel módjára kisebbségben is képviseljük. Például az egyneműek házassága, az abortusz, vagy az eutanázia kérdésében. Ha már kisebbség: a KDNP az egyetlen párt ma Magyaror-

szágon, amely következetesen kiáll a legkiszolgáltatottabb és jogfosztottabb kisebbség: a magzati korukat élő ember és polgártársaink védelmében. Ez nem taktikai kérdés számunkra, hanem küldetés. Természetesen megvan a megfelelő egyeztetési fórum, a Szövetségesek Tanácsa, amely a különböző szempontokat és hangsúlyokat meghagyva a szükséges politikai egységet biztosítja, úgy hogy semmiféle felborulástól nem kell félni. Varga László azt mondta: aki a politikában nem tud kompromisszumot kötni, az szakmailag alkalmatlan, aki pedig elveket ad fel, az morálisan az.

– *Mi a KDNP programjának lényege?*

– Amikor a nemrég a Győrben rendezett Barankovics- emlékünnepeken kibontottuk a Fidesz és az újrácépzett KDNP szövetségének zászlaját, akkor Orbán Viktor ott azt mondta, hogy kell egy olyan párt, amely erkölcsi mércét ad. Mindenkinek a lelkében ott szunnyadnak az igaz értékek, csak ezeket naponta tudatosan relativizálják és rombolják. Heller Ágnes például egyszerűen kijelentette, hogy én a parlamentben nem használhatok keresztény szavakat, különösen azt nem, hogy bűn. Jellemző az álliberális voltokra, hogy miközben én nem vonom kétségbe, hogy olyan marxista és libertiniánus fogalmakat használhatnak, amilyet akarnak, addig ők ideológiai alapon kirekesztenének abból a jogomból, hogy Szent István országában keresztény fogalmakat használjak. Nem az a legnagyobb rossz, hogy bűnöket követnek el, hanem az, hogy a devianciák pártfogolásával a bűnt erénynek állítják be, és ezzel társadalmi normává teszik.

– *Ez a morális és világnézeti harc az egyetlen fő probléma, amely a KDNP-t foglalkoztatja?*

– Nem. A szociális igazságosság értelmében a baloldali emberek számára is programot kell adnunk. Ez következik az alapelveinkből is, hiszen a keresztény szociális tanítás világosan kimondja, hogy sem a munka tőke nélkül, sem a tőke munka nélkül fenn nem állhat, de a munka elsőd-

leges a tőkével szemben, mert jobban hozzátartozik az ember személyiségéhez. A keresztényszociális tanítás alapján a feladatunk a munka jogának a védelme a tőke diktatúrájától. A mai politikai életben a legzavaróbb probléma a jobb és bal fogalmának a tudatos manipulálása. Az MSZP legnagyobb blöffje az, hogy szocialistának mondja magát. Köznyelvi értelemben a Kereszténydemokrata Néppárt természetesen jobboldali párt. A valóság azonban az, hogy itt nem egy politikai koordináta-rendszerrel – azaz nem a jobb- és baloldal leegyszerűsített sémájáról van szó –, hanem kettőről. Az első koordináta-rendszerben a hagyományos értékeket – a házasságot, a családot, az egyházakat és a nemzeti értékeket – találjuk a jobboldalon, vele szemben pedig ott van mindezek anarcho-nihilista tagadása baloldalon. Ebben a koordináta-rendszerben a KDNP határozottan jobboldali, míg az SZDSZ szélsőbaloldali párt. De a második koordináta-rendszerben viszont a KDNP – mivel a munkát tartja elsődlegesnek a tőkével szemben –, mérsékelt baloldali pártként, az SZDSZ viszont szélsőjobboldaliként mutatkozik, mert a multinacionális, globalista tőke abszolút prioritása alapján lényegében tagadja a munka jogát, azt, hogy az államnak feladata a munka jogának a biztosítása, ha szükséges, a tőke érdekeinek korlátozásával is.

– *Ön hisz abban, hogy sikerül majd sok tisztességes baloldali embert kiragadni az MSZP fogságából ezzel az egyébként rendkívül tiszta és világos gondolattal?*

– Igen. A szocialista elit naponta leplezi le önmagát, ezt egyre több baloldali érzelmű ember látja, csak nem volt eddig olyan erő, ami a keresztényszociális alternatívát biztosította volna. A szocialista párt annak a klientúrának a pártja, amely a Kádár-rendszerben meglévő politikai privilégiumait átváltotta gazdasági tőkére, s a gyárigazgató elvtársból gyártulajdonos úr lett. Talán könnybe lábad a szemük az Internacionálé hangjaira, de valójában a legvadabb kapitalizmusban érdekeltek, hiszen ők az új burzsoázia. Az

is szimbolikus jelentőségű, hogy a szocialista párt miniszterelnöke először egy multimilliárdos bankár, majd egy szintén multimilliárdos seftelő. Ez körülbelül olyan, mint ha a KDNP miniszterelnök-jelöltje Ciccioletta lenne. Vagy mondok egy másik példát: olyanra sem volt példa, mint amit az MSZP december 5-én művelt, amikor egy kormány a saját nemzete ellen kampányolt, és amikor egy magát szocialistának nevező párt a nagytőke strómanjaként a kórház-privatizáció mellett, aminek a következménye az, hogy a milliomosoknak osztályon felüli ellátás jut, a népnek meg marad, ami marad. Erre mondtam, hogy ezek után a Magyar Szocialista Pártnak a nevéből ki kellene venniük azt, hogy magyar, azt, hogy szocialista, és maradjon az, ami volt: a Párt.

– *A radikális keresztény program eséllyel szólíthatja meg a jobboldal ma elveszettnek hitt részét, az FKGP, az MDF és a MIÉP egykori táborát. De vajon mit kezd a párt a vidékkel, amely erősebb politikai képviselőért kiált?*

– Turi-Kovács Béla vezette kisgazdákkal a Szövetségben belüli szövetségben vagyunk, és kisgazda barátainkkal együtt járjuk az országot. Egyrészt történetileg a kisgazdák mindig közel álltak a kereszténydemokratákhoz, másrészt a KDNP igen markáns agrárprogramot alkotott. Agrárprogramunk lényege a magyar termőföld védelme, nehogy gyapotszedő rabszolgák legyünk saját országunkban. Fő törekvésünk a magyar vidék életminőségének védelme, ezért minden eszközzel tiltakozunk a falusi posták, a völánjáratok, vonatjáratok megszüntetése, a kistelepülések iskoláinak a bezárása ellen. A vidéki élet ellehetetlenítésével, a gazdák kivéreztetésével ugyanis így készítik elő a terpet a nagybirtokosoknak, akik fillérekért felvásárolják a tönkretett magyar gazdák földjét. Szeretnénk végre létrehozni olcsó hitelekkel dolgozó agrárbankot, hogy a magyar gazdák tőkéhez jussanak. És szeretnénk megteremteni egy EU-pályázatokat lehívásait segítő rendszert, ami az

egyszerű gazdáknak segít, akiktől aligha várható el az abszurditásig bonyolult pályázatok elkészítése és finanszírozása. Az unióban agrártámogatási verseny van, s más országok tíz körömmel védik a saját mezőgazdaságukat.

– *Miként ápolják majd a nemzeti gondolatot?*

– A nemzeti gondolat meghatározó eleme minden keresztény pártnak. Isten az égi haza mellett földi hazát is adott nekünk, ezért aki a földi haza sorskérdései elől dezerál, az hűtlen lesz az égi hazához is. Érdemes megfontolni, hogy a katolikus egyház régebbi, mint bármelyik európai ország, a protestantizmus egyházai régebbiek, mint az európai országok többsége. Tehát az egyetemes kereszténység nem megfojtotta a nemzeti létet, hanem lehetővé tette a megszületését, kibontakozását. A kereszténység tudatában van annak, hogy a nemzeti lét az emberiség természetes termőformája, sokszínű gazdagsága, ezért nemzeti alapon áll, szemben a szocialisták internacionalizmusával, és a liberálisok kozmopolitizmusával.

– *Nemzeti gondolatról beszéltünk, de lesz-e nemzet, hiszen lassan elfogyunk.*

– Nagy fájdalomunk nemzetünk katasztrofális demográfiai állapota. Mi azt mondjuk, hogy a jelenlegi kizárólagos személyi jövedelemadó-rendszer igazságtalan, mert csak az egyes embert nézi, elszakítva a családtól, holott a család az ember természet rendje szerint való egysége. Szeretnénk elérni, hogy a hazai adózók szabadon választhassanak a személyi jövedelemadózási forma és a családi jövedelemadó között. Franciaország is bevezette családi jövedelemadó lehetőségét a személyi jövedelemadóval szemben, s ezzel sikerült megfordítania a demográfiai fogyást. A másik pedig egy sajátos KDNP-s program, amelynek az a lényege, hogy az egyes ember által befizetett jövedelemadó 10-10 százaléka automatikusan kerüljön vissza a felnevelő szülőkhöz. Nem kegyből, hanem jogból. Ezáltal fejezhetné ki az állam, hogy a gyermekevelés a

legértékesebb munka, amit a társadalomban végezni lehet. Jellemző a mai gyerekellenes állapotra, hogy ha például egy kft. tulajdonosaként disznókat nevel valaki, akkor nyugdíj-jogosult, ha gyerekeket, akkor nem.

– *Sok munka vár a KDNP-re. Itt van például egy aktuális probléma, a vatikáni szerződés, amelyet módosítani akar Göncz Kinga miniszter asszony. És nemcsak az egyházi iskolák támogatását akarja megvonni ezzel, de az egyházi szociális intézményekét is.*

– Ebből is látható, hogy ideológiai alapon szisztematikus támadás zajlik az egyházak ellen. Az Orbán-kormány idején az egyenlő finanszírozás elve érvényesült, a Gyurcsány-kormány viszont el akarja venni az önkormányzati átlagnak megfelelő úgynevezett állami kiegészítést az egyházi intézményektől. A Medgyessy–Gyurcsány-kurzus már így is 100 ezer forintot vett el minden egyházi iskolába járó gyerektől. Például az a diák, aki kistelephelyről jár be önkormányzati iskolába, az kap bejárói támogatást, ha egyháziba jár, akkor nem. Tizenhárom pontban adtam be beadványt az Alkotmánybírósághoz, csak a 2005-ös költségvetés tekintetében, és az idei még tragikusabb... Hasonló a helyzet a szociális intézményeknél. Ezen a téren az MSZP mesterségesen szembefordította az önkormányzatokat a feladatot átvállaló és ténylegesen ellátó egyházi intézményekkel. A vesztesek a rászoruló idős emberek lettek. Korábban ebben a kérdésben is az Alkotmánybírósághoz fordultam, a testület megsemmisítette az idevonatkozó egyházellenes passzust. Göncz Kinga most újra próbálkozik velem.

– *A vatikáni szerződés felbontása ellen Horn Gyula is tiltakozik, hiszen még ő kötötte a szerződést, miniszterelnökként. Van-e még ország, amelynek annyi összetűzése volt mostanában a Vatikánnal, mint nekünk? Gyurcsány Ferenc számonkérő panaszáradata a politizáló magyar püspökökről és papokról igencsak lejáratta az országot...*

– Kezdjük ott, hogy Rákosi Mátyás óta nem volt példa arra, amit ma Gyurcsány Ferenc csinál, aki a parlamentben is szitokszóként használja azt, hogy „klerikális”. Gyurcsány Ferenc egyébként hiányos teológiai felkészültségével valószínűleg rátámadt a pápára, hogy szerinte a magyar püspökök politizáltak december 5-én. Nem állítok direkt analógiát, de tanulságos, hogy ilyenre XI. Pius pápa idején volt precedens, amikor Göring kijelentette, hogy Hitler megbízásából jött Rómába, hogy panaszt tegyen a pápánál azért, mert a német püspökök a nemzetiszocialista párttal szemben politizálnak...

– *Nemcsak ön, de a Demokrata is kapott egy szakállas bácsi-díjat. Bennünket többek között nőgyűlölettel és homofóbiával vádolt az adományozó SZDSZ.*

– Először is köszönettel tartozom az SZDSZ-nek, mert egy országban tudatosította, hogy míg ők a devianciák propagátorai, addig mi a normalitás védelmezői vagyunk. Mi azt mondjuk a homoszexualitásra, hogy mindenki azt tesz a magánéletében, amit akar, de azt ne hívják házasságnak, és a homoszexuális párok ne fogadhassanak örökbe gyereket. A házasság megszentelt intézmény, egy nő és egy férfi kapcsolata. Egyébként már maga a római jog is egy férfi és egy nő törvényes kapcsolatát nevezte házasságnak. A másik pedig, hogy a gyerek egészséges fejlődéshez való joga erősebb jog, mint a homoszexuálisok gyerekre való igénye. Azt mondta nekem egy SZDSZ-es képviselő, hogy én megfosztom az egynemű párokat a gyerektől. Mire azt válaszoltam, hogy nagyon téved! Nem én fosztom meg őket, hanem a természet rendje.

– *Még ma is különösnek és érthetetlennek tűnik, hogy miért nem került bele az EU alkotmányába a „keresztény” meghatározás. Mi az oka ennek?*

– Mi, kereszténydemokraták a parlamentben ezért szavaztunk nemmel a dokumentumra. A keresztény szó kihagyása egyrészt történelemhamisítás, másrészt pedig, ha az

unióknak nem lesz lelke – és mi más lehetne Európa lelke, ha nem a kereszténység –, és nem lesz egyéb az unió, mint gazdasági seft, akkor a történelem első zökkenőjén szét fog esni. Mi a nem szavazatunkkal az alapító atyák, Schumann, Adenauer, De Gasperi iránti hűségünket is ki akartuk fejezni. Ők a keresztény civilizációra és az európai nemzetek sokszínűségére épülő Európát álmodták meg. Ha viszont a mostani brüsszeli bürokráciát nézem, akkor azt kell mondanom, hogy ez egy olyan alma, ami nagyon messze gurult az alapító atyák almafájától.

– *Ha már szavazás, hogyan voksoltak a kereszténydemokraták most, Románia EU-csatlakozásával kapcsolatban?*

– Jelen voltunk, de nem nyomtuk meg a gombot. Ez fejezte ki azt, hogy tiltakozunk a kormány nemzeti érdekeket feladó politikája ellen, hiszen most lett volna történelmi alkalom egy diplomáciai offenzívával kikényszeríteni a Székelyföld autonómiáját. Az sem hagyható szó nélkül, hogy egy kétharmadosnak meghirdetett szavazás előtt öt perccel közli a levezető elnök, hogy feles a szavazás, továbbá szerintem külön kellett volna voksolni Romániáról és Bulgáriáról, mert a két ország két külön ügy, különösen magyar szempontból. Ugyanakkor az is megkerülhetetlen szempont, hogy nem büntethetjük mindezekért az erdélyi magyarságot azzal, hogy miután nem kaptak magyar állampolgárságot, a magyar országgyűlés elveszi tőlük az uniósat is. Mind a határon kívüli, mind a határon belüli magyarság életérdekeit csak egy nemzeti alapon álló kormány tudja biztosítani. Ennek a szolgálatára építettük újjá a KDNP-t, és kötöttünk szövetséget a Fidesszel. Mert ahogy Varga László mondta: a pálya széléről lehet bekiabálni, de gölt rúgni csak a pályán lehet.

(Demokrata, 2005. október 13.;

Az interjút készítette: Sinkovics Ferenc)

SZEMBEN ÁLLNI A VADKAPITALIZMUSSAL

A hívő embereknek joguk van ahhoz, hogy a katolikus-protestáns társadalmi tanítás megjelenjen a politikai életben. Semjén Zsolt tapasztalata szerint egyre több nem kifejezetten vallásos, sőt magát baloldali érzelműnek valló ember is szimpátiával fordul a KDNP felé. A párt 2005. december 10-ei nagygyűlésén – amelyen jóváhagyták a Fidesszel kötött választási szerződést – felszólalt Orbán Viktor, a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség elnöke is.

– A Kereszténydemokrata Néppárt létjogosultsága önmagában keresendő vagy a Fideszben, vagy inkább a történelmi egyházakban?

– A kereszténységben. A KDNP eszköz, és nem önmagáért való cél, a keresztény értékek politikai érvényre juttatásáért. A magyar kereszténydemokrácia történetének hatvan éve feljogosít és kötelez minket arra, hogy ma is betöltsük ezt a szerepet. Egyrészt védelmeznünk kell a hagyományos értékeket – e tekintetben a család, a nemzet és az egyház a kulcsszavak –, másrészt a keresztényszociális tanítás alapján ki kell állnunk a szociális igazságosságért, a munka jogáért a korlátlan és gátlástalan tőke diktatúrájával szemben. Ez következik abból, hogy világnézeti párt vagyunk, vállalva a keresztény egyházak társadalmi tanításának politikai képviselését.

– Tehettek volna másként a párt helyreállítása után pár évvel, mint hogy választási szövetséget kötnek a fő ellenzéki erővel?

– Az bizonyos, hogy sem most, sem máskor nem megyünk bele olyan kalandorságba, ami azzal a veszéllyel fenyeget, hogy szavazatok vesznek el erről az oldalról. Súlyos felelősséget vesz a történelem színe előtt a nyakába,

az aki ezt megkockáztatja... Arra, hogy van-e értelme a KDNP talpra állításának, Varga László bátyánkkal azt a választ adtuk: igen, mert a magyar politikai paletta csonka lenne, ha nem volna egy világnézeti értelemben vett keresztény párt. Igen, hogy soha többé ne történhessen meg az, amit a Centrum nevű trójai faló művelt, amikor kereszténydemokrata színezettel is kacérkodva megtévesztette a választópolgárokat, és szavazatokat vitt el a polgári oldalról. Végül: igen, mert ezzel növelni tudjuk a szövetség táborát. A Fidesz nagy gyűjtőpárt, a KDNP világnézeti párt, a kettő CDU–CSU típusú szövetsége a megoldás.

– *Az MDF külön indulása nem veszélyezteti e cél teljesülését?*

– Nem rajtunk, nem a szövetségen múlik az oly szükséges egység! A mi kezünk ki volt és ki van nyújtva. De azt is látni kell, hogy a Fidesz–KDNP lényegileg más minőség, mint a Fidesz–MDF volt. Mégpedig azért, mert a Fidesz sikeres, nagy gyűjtőpárt, amihez harmonikusan illeszkedik a tőle ideológiai szempontból más hangsúlyokat képviselő KDNP. Az MDF ideológiai és szociológiai értelemben ugyanolyan gyűjtőpárt volt, mint a Fidesz, de mára diszfunkcionálissá vált, lényegében nem gyűjt szinte senkit. A mi szövetségünk nem valamiféle alku, hanem a jobboldal végleges felállása. A KDNP feltámadása szélesíti a szövetség szavazóbázisát, a Fidesz–KDNP konstrukció képes maximalizálni azt.

– *Kikkel?*

– Elsősorban nyilván azokkal, akik hitben és magyarság tekintetében elkötelezettek lévén joggal elvárják, hogy a kereszténységből és a nemzeti hagyományunkból következő értékeket konkrétan vizionálják a politikai élet porondján. De azokkal is, akik nem kifejezetten vallásosak, de felismerték, hogy a tízparancsolatra épülő erkölcsi mérce nélkül nem létezhet normális társadalom. Nem az a legnagyobb baj, hogy bűnök vannak, hanem az, hogy a de-

vianciákat propagáló extrém liberálisok magát a bűnt tagadják, sokszor kifejezetten jóként állítva be a rosszat. És azokra is számítunk, akik komolyan gondolják a szociális igazságot. A baloldalon is vannak szép számmal, akik emiatt kapcsolatot keresnek velünk. Ma a világon egyetlen komolyan vehető, koherens társadalmi tanítás áll szemben a vadkapitalizmussal és a tőke-globalizmussal, és ez a kereszténységé. II. János Pál mondta a „létező szocializmus” kelet-európai összeomlása után, hogy ez nem jelentheti a vadkapitalizmus megdicsőülését.

– *A jelenlegi közös frakcióban nemmel szavaztak az uniós alkotmányra – ellentétben a fideszesek zömével –, de mit értek el vele? Nem „szelepszerep” hárul önökre?*

– Ha az uniós alkotmányban nincs említés a kereszténységről, akkor az részint történelemhamisítás, részint az alapító atyák – Adenauer, Schuman – örökségének megtagadása, hiszen ők a keresztény civilizációra épülő Európát álmodták meg, nem pedig azt a bürokráciát, amelyik ma Brüsszelben országol. Ebben a tekintetben inkább prófétaik jelnek nevezném a mi kisebbségi megnyilvánulásunkat, nem pedig szelepnek. Ugyanez más oldalról nézve értelmezhető a Fidesz bizonyos tehermentesítésének is, amely fontos eszköz lehet a választások megnyerése szempontjából. A közös kormányzáskor jön majd el az ideje az általunk vallott értékek fokozatos érvényre juttatásának.

– *A családi adózás mégsem valósult meg 1998 és 2002 között.*

– Az Orbán-kormány családpolitikája azért elindult ebbe az irányba. Magam a Horn-kormány idején benyújtottam a javaslatot, amit – mondanom se kell – leszavaztak akkor. A kizárólagos személyi jövedelemadó azért igazságtalan, mert ugyanúgy adózik, aki három–négygyerekes családról gondoskodik, mint aki „szingliként” csak saját magáról. Mi azt mondjuk, hogy legyen meg a családi jövedelemadózás választhatóságának a lehetősége, vagyis az,

hogy a szülők jövedelmét adjuk össze, és ha mondjuk három gyermeket nevelnek, akkor azt osszuk el öttel... Franciaországban ezzel megfordították a demográfiai trendet! A nemzedékek szolidaritásának jegyében pedig az a programunk, hogy az egyes ember által az államnak fizetett jövedelemadó néhány százalékát automatikusan kapják meg az öt felnevelő szülők. Ezzel fejezi ki a társadalom, hogy a gyerekeknél a létező legértékesebb munka, és aki gyerekeket vállalt, és tisztességgel dolgozó-adózó embereket nevelt belőlük, méltó arra, hogy munkája gyümölcseiből ilyen módon is részesedjen.

– *Igaz, hogy mintegy húsz egyéni és tíznél több listás helyet kap a KDNP?*

– Arról számolhatok be, hogy lényegesen több mandátumunk lesz, mint amennyihez önálló indulás esetén, az ötszázalékos küszöböt átlépve juthatnánk.

– *Rebesgetik, hogy miután az egyik hetilap egy némileg Semjén-ellenesnek is felfogható Harrach Péter-interjút közölt, önök az esztergom-budapesti érsekségen engesztelődték ki egymással ...*

– Az újságírók fantáziája határtalan. A valóságmag ennyi: egy KDNP–MKDSZ-vezetőségi küldöttség tett tisztelgő látogatást Erdő Péter bíboros érseknél. Ami az állítólagos kibékülést illeti, arra nem volt szükség. Részint, mert régi barátság és kipróbált bajtársiasság fűz össze minket Harrach Péterrel, részint mert az említett cikk értelemzavaró kihagyásai miatt félreérthetővé torzult a MKDSZ elnökének üzenete, amit aztán a balliberális média kipécézett, megkísérelve szembeállításunkat.

– *Amíg ön a pártelnök, a volt szociális miniszter pedig egyelőre akár légüres térben is érezhetné magát.*

– Az MKDSZ történelmi érdeme, hogy a Gicz–Bartók-féle ámokfutás idején átmentette a kereszténydemokrata értékeket az Orbán-kormány országépítő munkájába. Miután sikerült visszaszerezni és újjáépíteni a KDNP-t,

nyilvánvaló, hogy a két kereszténydemokrata szervezet politikai egysége után a szervezeti egységet is helyre kell állítanunk, mégpedig közvetlenül a 2006-os választásokat követően. Harrach Péternek bizonyosan fontos szerepe lesz a KDNP vezetésében. De a fontos nem az, hogy kinek milyen tisztsége lesz, hanem az, hogy megnyerjük a választásokat.

(Magyar Nemzet, 2005. december 10.;

Az interjút készítette: Joó István)

„NEM ÉN LETTEM HARCIASABB, HANEM A POLITIKA BIZARRABB”

Az egyházak szabadságáért politizál a Kereszténydemokrata Néppárt. A párt irányultsága idegen a „neopogány nacionalizmustól”. Kormányra kerülve szociális ügyekkel, egészségpolitikával és egészségüggyel foglalkoznának.

– *Volt szerepe Horn Gábor SZDSZ-ügyvivő önnek írt levelének abban, hogy a XII. kerületi KDNP holnap mégsem Budapest elestéről, hanem a kerület második világháborús áldozatairól emlékezik meg?*

– A KDNP demokratikus párt: a helyi eseményeket a helyiek szervezik, így ezt sem egyeztették, és nem is kell hogy egyeztessék velem. Nem politikai rendezvényről, hanem ökumenikus imádságról van szó, és nem hiszem, hogy Horn Gábornak kellene megmondania, hogy ki miért imádkozhat. Bizonyos megfogalmazásokat persze magam sem tartottam szerencsésnek, de visszautasítom, hogy a KDNP-t szélsőjobboldali gondolattal hozzák összefüggésbe.

– *Mégis úgy tűnik, hogy a KDNP elsősorban a Fidesztől jobbra állóktól vár szavazatokat.*

– A KDNP nem szélsőjobboldali, hanem keresztény világnézeti párt: a kettő ellentéte egymásnak. Keresztény pártként nem mondhatunk mást, mint ami a keresztény tanításból következik. A radikális jelzőt annyiból vállalom, hogy azokban az ügyekben is megszólalunk, amelyekről a többségi társadalom hallgat. De a neopogány nacionalizmus idegen a kereszténydemokráciától.

– *Közelmúltbeli megszólalásait viszont a szokottnál is radikálisabb hangnem jellemezte. Ön választotta ezt a stílust, vagy a Fideszben osztották önre ezt a szerepet?*

– Valóban többen mondták, hogy jámbor ministránsgyerekből harcos kereszties lovag lettem tíz év alatt, de úgy

érzem, nem én lettem harciasabb, hanem a politika ennyivel bizarrabb. Kinek jutott volna eszébe tíz évvel ezelőtt olyan törvényt hozni, hogy a tanár nem szólhat a szülőnek, ha észreveszi, hogy egy gyerek narkós. Kinek jutott volna eszébe követelni az egyneműek házasságát, vagy hogy megpengesse egy rádióban a keresztények kiirtását. Következésképpen képviselem a keresztény felfogást, és ne csodálkozzanak, ha az elveinkkel szembeni éles támadásokra élesek a reakciók.

– *Vagyis a jövőben is örök háborúban áll az SZDSZ-szel.*

– A keresztény etika alapszabálya szerint – a bűnös emberben meg kell különböztetni az embert, akit szeretek és a bűnt, amelyet elítélek – én igyekszem szeretni például Horn Gábort mint embert, de ez nem jelenti azt, hogy ne tegyem szóvá azt az értékrombolást, amelyet művel.

– *Támogatóik körében nem kelt visszatetszést, hogy olyan párttal vállalnak értékközösséget, amellyel mondjuk az abortusz kérdésében különböznek a nézeteik?*

– Pártként kompromisszumokat kell kötnünk, tudomásul véve a politikai realitásokat. De keresztényként alapvető világnézeti kérdésekben nem maszatolhatunk. Abortuszügyben egyértelmű, hogy kiállunk a legkiszolgáltatottabb kisebbség, a magzati korukat élő embertársaink jogai mellett, de tudomásul kell venni a Fidesz álláspontját: a társadalmi szituáció nem érett meg, hogy ezt jogilag is formába lehessen önteni.

– *Egy választási Fidesz-sikerben ön szerint mekkora szerepe lehet KDNP-nek?*

– Nem akarok találgatni. A Fidesz és a KDNP együttes támogatottsága nagyobb, mint önmagában a Fideszé és a KDNP-é. A soproni időközi választáson Firtl Máttyás első körben csak Fidesz-jelöltként indult, és az érvénytelen fordulóban hatvan-valahány százaléknyi szavazatot kapott. A második körben, Fidesz–KDNP-jelöltként a stabilan érvényes választáson 72 százalékkal nyert.

– *A többletet a KDNP-nek tudja be vagy annak, hogy esélytelen szocialista jelölt indult.*

– Sok olyan választó van, aki ilyen-olyan okból önmagában nem szavazna a Fideszre. A KDNP soha nem volt olyan erős, mint most: tizennégyezer tagja, ötszáz szervezete van.

– *Sokan nyilván a Fidesz-tagságuk mellett léptek be a kereszténydemokratákhoz. Mit gondol, lehet egyszer annyira erős a pártja, hogy önállóan induljon a választáson?*

– A megoldást az adott helyzet dönti el, mindig olyan konstrukciót fogunk támogatni, amely a jobbközép erejét maximalizálja. Kalandor akcióba nem megyünk bele.

– *Mi a jelentősége akkor a tervezett önálló frakciónak?*

– Markánsabban fejezhetnénk ki a keresztény álláspontot. De ez csak olyan formában működhet, hogy ne veszélyeztesse a kormányzáshoz szükséges szavazati fegyelmet.

– *Milyen tárcákra tartanak igényt, ha a Fidesz győz?*

– Vannak területek – a szociális ügyek, az egészségügy, az egyházpolitika –, amelyek hagyományosan közel állnak hozzánk, de most nem a tárcaosztogatás a feladat, hanem a választás megnyerése.

– *Kizárásokkal, felfüggesztésekkel végződött a hódmezővásárhelyi ellenjelölt ügye. A kampány miatt van ilyen szigor, vagy a szervezetekre amúgy sem jellemző a demokrácia?*

– Szó sincs ilyenről. Mióta 2002-ben Varga László KDNP-elnök lett, a pártból nem zártak ki senkit. Hódmezővásárhelyen a 137 tagú KDNP-szervezetben tizenheten döntöttek úgy, nem fogadják el a Fidesz által is jóváhagyott jelöltünket. Aki ellenjelöltet állít, az a baloldal malmára hajtja a vizet. Nincs az a párt, amelyik ezt kampányidőszakban megengedhetné.

– *Eldőlt már, hogy az országos listán hány pozíció jut a KDNP-nek?*

– Beszélgetések voltak, de Orbán Viktornak igaza van: nem kell holnap listát hirdetni.

– *Nem tapasztalja, hogy féltékenyek azok a fideszes képviselők, akik elől elveszik a helyet?*

– A jelölt- és listaállítás mindig konfliktusokkal jár, de a sértődötteknek meg kell érteniük, az összefogás az egyetlen módja, hogy maximáljuk a jobboldali szavazatokat. Ha győzünk, azok is kaphatnak lehetőséget, akik nem fértek fel a listára.

– *Miként látja a szintén Fideszen belüli, volt KDNP-sek által alapított Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyzetét? Harrach Péter az MKDSZ önállósága mellett érvel, ön szerint nincs szükség párbuzamosságra.*

– Az MKDSZ része a KDNP hatvanéves történetének, a Giczy–Bartók-féle ámokfutás idején az MKDSZ mentette át a kereszténydemokráciát. Amikor Varga László helyreállította a KDNP törvényességét, megszűnt az ok, amiért létrehoztuk az MKDSZ-t. Május körül, a politikai egység után helyre kell állítani a szervezeti egységet is. Civil szervezetként lesz szükség az MKDSZ-re, hogy azok is kaphassanak közéleti lehetőséget, akik – köztisztviselőként vagy lelkesként – pártban nem vállalhatnak szerepet.

– *Mit gondol arról, ha az egyházi szereplők pártok – többnyire a Fidesz – támogatására buzdítanak?*

– Tiszteletben kell tartani az egyházak autonómiáját, alkotmányos joguk olyan kérdésben megszólalni, amilyenben akarnak. Ha egy pap a politika vizeire téved, az csak a püspökére tartozik, nem az államra, a politikára vagy rám. A szocialisták azt mondják, az egyház tartson egyenlő távolságot a pártoktól, pedig a helyzet fordított: a pártok mozoghatnak szabadon az egyházakhoz képest. Az MSZP-t sem akadályozzák, hogy keresztény értékeket képviseljen. Ha így tenne, az egyházak hozzáállása is más lenne hozzá.

– *Győzelem esetén megelégedne korábbi egyháziügyi államtitkári tisztségével, vagy más posztot nézett ki magának?*

– Azért vágtam bele az egész politikába, hogy az egyházak szabadságát szolgáljam – ehhez hű maradok. De pártelnökként azon kell dolgoznom, hogy felépítsem pártomat, és hogy megnyerjük a választást.

(Magyar Hírlap, 2006. február 11.;
Az interjú készítette: Joó Hajnalka)

HA ÉG A HÁZ

A liberalizmus álarca

„Az amerikai elnök évről évre meghívja a világ keresztény politikusait egy imareggelire. Van azért ennek egy sajátos lelkisége, és annyi gyakorlati haszna is, hogy a világban üldözött, bebörtönzött keresztény emberek kiszabadítása érdekében Amerika nyomást tud gyakorolni, különösen akkor, ha az nem keresztezi gazdasági érdekeit. Én is hivatalos voltam egy imareggelire. Mi tagadás, meg voltam elégedve magammal, hogy Semjén Zsolti azért nem akárki, hogy Clinton elnök látja vendégül a szenátoraival. Aztán a budai ferenceseknél a reggeli misén átjárt a felismerés: persze mindez fontos, de ki az a Clinton elnök, ahhoz képest, hogy a teremtő Isten mindennap meghív az asztalához, és nem egy ócska lekváros szendvicset ad, hanem saját magát?”

– Nehéz lehet politikusként a média figyelmének fókuszában lenni. Pláne, ha az ember vállalja, hogy keresztény politikus, hiszen nagyon hamar megkaphatja a „jó kis keresztény” pejoratív jelzőt.

– Egy keresztény politikusnak egyrészt tisztességesnek, másrészt hatékonynak kell lennie. Ha morális stiklijei vannak, azzal nemcsak a pártjának árt, hanem az evangelizációnak is. Persze ha valakit támadnak, az nem feltétlenül azt jelenti, hogy az illető nem feddhetetlen. Sokszor inkább azt, hogy olyan hatékonyan képviseli a keresztény értékeket, ami már veszélyes az egyházellenes érdekcsoportokra. Ha az ember nem hatékony, mert nem tudja jól a saját politikusi mesterségét, akkor végeredményben elfoglalja a helyet anélkül, hogy képviselné a választók értekeit és érdekeit.

Sajnos, keresztény körökben is elterjedt az a felfogás, hogy a politika egy zavaros, sikamlós valami, és tisztessé-

ges keresztény ember jobb, ha kimarad belőle. Ez tévedés. Ugyanúgy lehet valaki tisztességes politikus, mint tisztességes tanár vagy mérnök. Ha az elhivatott keresztény emberek emiatt nem vesznek részt a politikában, átadják a helyet a hiénáknak. A Miatyánkban imádkozzuk: „Jöjjön el a Te országod”. Ez a mondat, azt is jelenti, nem élhetek úgy, hogy keresztény vagyok vasárnap a templomban, otthon a családomban, azután fütyülök rá, mi történik a városommal, az országommal, a világgal. El kell mozdítanom a világot az Evangélium értékeinek az irányába, azon a helyen, ahová a Gondviselés állított. Ebben az értelemben minden embernek van bizonyos politikai küldetése.

– *Mi szűr szemet a kereszténységben az ellenfeleinek?*

– Amikor az egyneműek házasságáról, az eutanáziáról, az abortuszról, a drogliberalizációról volt szó, és én ezeket a kereszténydemokraták nevében elutasítottam, és bűnnek neveztem, Heller Ágnes megtámadott a sajtóban, mondván, hogy ezt a szót, hogy „bűn”, a templomban használhatom, de a parlament falai között nem. Én nem vonom kétségbe, hogy Heller Ágnes olyan marxista vagy liberális terminológiát használ, amelyet akar, de nem tűröm, hogy Szent István országában ne használhassak keresztény szavakat!

Minden politikai program a mögötte álló emberkép függvénye, ha ez torz és egyoldalú, akkor az erre épített társadalom is szükségszerűen torz és egyoldalú lesz. Erre a huszadik század bőven szolgáltatott példát, a vadkapitalizmussal, a nácizmussal és a kommunizmussal. Mi a teremtés rendjéből következő, a természetjogon alapuló politikát folytatunk, nem pedig rágjuk a toll végét, és kitalálunk ideológiákat. Az abortuszkérdésben például a természetjogból következően nem mondhatunk mást, mint hogy a parlament nem játszhat Istent, és csak olyan törvényeket hozhat, amelyek megfelelnek a természet rendjének. Ezzel szemben a jogpozitivisták szemlélet azt mondja, hogy vala-

mi pusztán attól törvényes, ha azt eljárásjogilag szabályosan hozták. Mi kiállunk a legkiszolgáltatottabb és jogfosztottabb kisebbség, a magzati korukat élő embertársaink élethez való joga mellett. Mert ha pusztán a kora alapján a magzati élet elpusztítható, akkor ilyen logikai alapon halálra ítélik az öregeket, a betegeteket és a társadalom bármely más csoportját.

– *Az egyházak elleni támadás az intézmények ellen zajlik, és kommunikációs hangulatkeltésről van szó. Miért bullik ez olyan termékeny talajra?*

– Az egyház elleni támadás sokkal összetettebb, mint ahogyan a sajtóból kiderül. Tudatosan és szisztematikusan próbálják ellehetetleníteni az egyházi iskolákat, a szociális otthonokat, kórházakat. Oda jutottunk, hogy ma Magyarországon Göncz Kinga leírhatja azt egy Gyurcsány Ferencnek szóló levélben, hogy nem kívánatos, hogy több egyházi intézmény legyen. Tehát ideológiai alapon államhatalmi eszközökkel, anyagi presszióval korlátozni akarja az állampolgárok szabad intézményválasztását.

A miniszterelnök megtámadta II. János Pál pápát azzal: micsoda dolog az, hogy a püspökök politizálnak. Mellesleg ez a „politizálás” az volt, hogy december 5-én a szolidaritás teológiai elvének megfelelően azt mondták: a nemzeti szolidaritás alapján a határon túli magyarok kapják meg az állampolgárságot, és a társadalmi szolidaritás alapján ne privatizálják a kórházakat, mert annak az lesz a vége, hogy a gazdagoknak luxusellátás jut, a népnek meg az, ami marad. Akkor egy éles parlamenti szóváltásban azt mondtam, hogy amire Gyurcsány Ferenc vetemedett, arra még nem volt példa a történelemben. De a vatikáni barátaim találtak precedenst a Vatikán évkönyveiben. Így szól a bejegyzés XI. Piusz pápa idejéből: Göring kijelentette, hogy Hitler megbízásából érkezett Rómába, azért, hogy panaszt tegyen a pápánál amiatt, hogy a német püspökök a nemzetiszocialista párttal szemben politizálnak.

Az egyházellenesség zászlóshajója az SZDSZ, és ez náluk nemcsak valamiféle krisztofóbia, hanem aktuálpolitikai megfontolás is. Nyilvánvaló, hogy az a bizonyos öt százalék, akikre számíthatnak, több mint bizonytalan, mert a neoliberalis Gyurcsány-vonal elszívta őket. Ezért tudatosan megcélozták azokat a szerintem deviáns szavazókat, akiknek hívó szó az egyneműek házassága, a drogliberalizáció, az antikrisztianizmus. De azt a kereszténységet, amelyik túlélte a történelem egyházüldözéseit Nérótól kezdve a jakobinusokon át a bolsevizmusig, az SZDSZ mesterkedése sem fogja megrendíteni. Végül is mi ez Diocletianushoz képest?

– *A keresztény értékek több párt programjában is szerepelnek, de egyes politikusoknál, úgy tűnik, csak politikai aduként...*

– Természetesen több párt is keresheti a megoldásokat a társadalom problémáira a keresztény tanítás ihletettsége alapján. De valójában csak az a párt keresztény, amelyik olyan kérdésekben is vállalja a keresztény álláspont politikai képviselését, amelyekben kisebbségben vagyunk a társadalomban.

– *A bűnös emberben a bűnt utálni kell, de az embert szeretni. Nem könnyű ez egy választási kampány idején. Lehet indulatok nélkül átélni egy kampányidőszakot? Akár csak magánemberként is?*

– Azért egy választás nem olyan, mint egy Fradi–Dózsa meccs. Itt a mi, a gyerekeink, a nemzetünk életéről, jövőjéről van szó. Erről kötelességünk elgondolkodni, és a felismert igazságot a barátainknak, ismerőseinknek elmondani. Ha ez vitákkal jár, hát vitákkal jár. Nekem éles pengeváltásaim vannak például SZDSZ-es képviselőkkel, de nem azért, mert én lettem harcosabb, hanem azért, mert a szituáció, amelyet ránk kényszerítenek, vált tűrhetetlenné, és ez kényszerít ki markánsabb reakciókat. Mert arról tudunk érzelemmentes, akadémikus beszélgetést folytatni, hogy az

égés folyamata során hogyan zajlik le az oxidáció, és a molekulákban milyen változások jönnek létre. De elmebeteg lennék, ha miközben ég a házam, és bent vannak a gyermekeim, kimért stílusban kifejteném, hogy meghatározott időn belül gyermekeim az oxidációnak nevezett folyamat során olyan kémiai reakción mennek át, amelynek végeredménye oxigén és szénatomok ilyen és ilyen molekuláris változása lesz. Ilyenkor az a normális, ha felsikoltok, segítségért kiáltok, feltépek az ajtót, és kimentem a gyerekeimet.

Én igyekszem imádkozni Horn Gáborért vagy Gusztos Péterért, de ettől még, sőt éppen ezért, ki kell mondanom, hogy károsnak tartom a tevékenységüket a nemzet egésze szempontjából. És természetesen mindent megteszek, hogy az általuk elkövetett értékrombolást megakadályozzam.

– *Határozott, kérlelhetetlen elvek és szeretet. Ez a gyermeknevelés két fontos szabálya is. Otthon könnyebb követni vagy a politikában?*

– Nagy bűnöm, hogy keveset vagyok a családommal, feleségem joggal politikai özvegynek nevezi magát. Sokszor, amikor elmegyek, a gyerekek még alszanak, amikor hazamegyek, már alszanak. Ennek megvan az a következménye, hogy bizony jóval többet megengedek nekik otthon, mint kellene. Feleségem szerint a politikában konzervatív vagyok, de a gyermeknevelésben liberális...

Múltkor, amikor Botondnál nem tudtam elérni, hogy megcsinálja a leckéjét, végül azzal próbáltam fenyegetni: „megmondalak anyádnak!” Tudom, hogy a természet rendje az volna, hogy az apa legyen szigorú és az anya engedékenyebb, de valószínűleg van bennem egy kis bűntudat, amiért keveset tudok velük lenni. De az nagyon fontos, hogy érezzék, mindig számíthatnak rám, és hogy az iskolai szünetből minél többet együtt töltsünk. Botonddal és Álmossal sokat járunk focizni, biciklizni. Csodálom a feleségem – bár ezt nehezen vallom be neki –, hogy amikor

megszületett harmadik gyermekünk, akkor három zeneakadémiai diplomája ellenére úgy döntött, hogy a család az első, értünk lemond a karrierről, és csak félállásban dolgozik.

A gyerekeknek akkor tudok segíteni a problémái megoldásában, ha az ő szintjén el tudom mondani neki az én életem morális határhelyzeteit. Megtapasztaltam, hogy a rendszeres lelkiismeretvizsgálat az, ami meg tud tartani, az a tudat, hogy végeredményben az Úristennek kell elszámolnunk.

Meg kell vallanom, hogy legfőbb kritikussom a családom. Évekkel ezelőtt mondtam egy parlamenti beszédet. Nagyon fölkészültem rá, és úgy éreztem, igazán jól sikerült. Püspökök és teológiai professzoraim gratuláltak, mi tagadás, büszke voltam magamra. Hazafelé az Országgyűlésből találkoztam édesanyámmal, aki azzal fogadott:

„Te, én azt hittem, elsüllyedek! Nem volt begombolva a zakód. Mit mondanak, milyen anyád van, hogy nem tanított meg arra, be kell gombolnod a zakód, ha a Parlamentben beszélsz?” Otthon a feleségem kilép a konyhából: „Te, néztelek a tévében. Kifejezetten borostás voltál! Mit mondanak, milyen feleséged van, hogy így engedett el?” Eme se lányom – aki akkor ötéves lehetett – kipördült a szobából csípőre tett kézzel: „Papa! Láttalak a tévében. Annyi hülyeséget beszéltél, de azt egy szóval sem mondtad, milyen tündéri kislányod van.”

(Képmás, 2006. január;

Az interjút készítette: Szám Katalin)

Fotó: Képmás – Hortobágyi Lilla

IN NOMINE SANCTI HUBERTI

– Elnök úr esetében szerepet játszott-e a családi kötődés, a személyes indíttatás a vadászatban? Magánemberként mit jelent a politikus számára a természet, a vadászat?

– Őszintén szólva, én a vadászatot nem választottam – a vadászat választott engem. Édesapám, nagyapám, dédapám – de ugyanez a rokonságra is vonatkozik – valamennyien vadásztak; a család hajdani tagjai Felső-Ausztriában már századokkal ezelőtt hivatásos vadászok és vadász mesterek voltak, s jómagam beleszülettem ebbe az örökségbe. Számomra gyerekkorom óta természetes volt, hogy dédapám, nagyapám és apám vadászati tárgyú rézmetszetei, trófeái ott lógnak a falon, s Széchenyi Zsigmond művei „kötelező olvasmány”-nak számítottak. Nagyapám díszkötéses vadásznaplóját – aki „civilben” Gyékényesnek volt az állomásfőnöke 1945-ig – máig őrzöm. Mint ebből kiderül, akkoriban a vadászatot előzőleg napokon át, részletekbe menően tervezgették, helyszínrajzot készítettek, utána pedig elemezték az eredményt. Nagyapám – aki éppúgy sokat vadászott Hohenlohe herceg társaságában, mint a helyi parasztemberekkel – minden tapasztalatot filológiai precizitással feljegyzett, valósággal művészi tökélyre fejlesztve a vadászat tudományát. Élete végéig a fontos családi eseményeket is vadásznaplójában örökítette meg: így került bele az a bejegyzés is, mely szerint „1962. augusztus 8-án megszületett Zsolt”. Nagyapám, apám, nagybátyám történeteit, kalandjait, anekdotáit hallgatva, már kisgyerekként a vadászat ezerféle hangulatát szívtam magamba, egyúttal persze nagyon sokat tanulva belőlük. A Vértes hegységhez, a gánti és csákberényi területhez köt a legtöbb régi-új vadászélmény. E hihetetlenül túlfeszített életstílus mellett, amely a politika sajátja, a vadászat, az erdő, a vízpart, egyszóval a természet nyújtja számomra a lelki-szellemi és fizikai feltöltődés lehetőségét: a vad elej-

tése tulajdonképpen csak másodlagos. Engem mindig és mindenben a teológia, a filozófia érdekelt a legjobban (doktorátusom is e tudományterületről való), s ez a dolgok természetéből eredően egyfajta spekulatív elmélyültséget feltételez: a teológia és a filozófia kérdéseiről odakint a vízparton, az erdőn vagy egy vadászház magányában tudok elgondolkodni a legjobban.

– *Hogyan látja a vadászat, vele a természet mai helyzetét?*

– Személyes felfogásom szerint, miként a kereszténység tanítja, a vadászathoz való viszony alapja értelemszerűen a teremtett világhoz való viszonyulás, amelynek lényege szerint úgy tekintünk a világra, mint egy kertre, amit az Isten a teremtésben az emberre bízott, hogy őrizze és gondozza azt. Ahogy egy fa vagy egy virág, úgy a vad is Istennek a teremtménye, amely csodálattal tölt el minket, és a mi feladatunk, hogy ezt a teremtett világot, benne a vadat, mint annak részét, tiszteljük és gondozzuk. A teremtés, és ebből következően a természet rendjében mindennek megvan a maga helye. Ebből két dolog következik. Ellentmondunk a kizárólag anyagi szempontokat érvényesítő, kizárólagosan profitorientált felfogásnak, amely nem törődik a világ teremtett voltával, s nem annak megőrzésére, művelésére, hanem gátlástalan kizsákmányolására törekszik. E környezetszennyező, pusztító ipari lobbinak ellene vagyunk. Az érem másik oldalán olyan szélsőséges, mondhatnám „sötétzöld” törekvések is tapasztalhatunk, amelyek a környezetvédelem túlhajszolása, félreértése révén, a dolgok természetes rendjét felborítva, már-már emberellenes tendenciákat érvényesítene.

– *A mai világban mennyire sikerül érvényesíteni ezt a felfogást?*

– Nyilván nagyon nehéz, mert egyrészt a különféle ipari-pénzügyi érdekcsoportok lobbija nyomasztóan erős, s erőfőlényüket – sokszor magának az embernek a létét is veszélyeztetve – világszerte érvényesítik. Van egy másféle problé-

ma is: igazán örvendetes és csak támogatható, hogy egyre több emberben van meg a környezetvédelem iránti készség, s egyre több szervezet, egyesület, csoport alakul magának a természetnek vagy egyes különleges növény- és állatfajoknak a védelmére. Azonban azt kell látnunk, bizonyos esetekben olyan médiasúlyt képviselnek, hogy – és ezt szeretném aláhúzni – szakmai hozzáértés híján az ilyen típusú beavatkozás a legjobb szándékkal is súlyos károkat okozhat, és komoly veszélyeket rejthet magában. Magam is tapasztaltam, hogy olyan emberek, akiknek a jó szándékát nem vonom kétségbe, de akik életükben nem mentek két kilométert erdőben, annak alapján, hogy a belvárosi könyvtárakban elolvastak pár könyvet, ex cathedra feljogosítva érzik magukat, hogy ítélkezzenek olyan erdészek felett, akik egész életüket az erdőn töltötték. Szerintem nyilvánvalóvá kell tennünk a társadalom felé, hogy az erdészetnek és a vadászatnak is megvan a tudománya és a maga sajátos ethosza.

– Mennyire van ma jelen a vadászat a politikában, illetve a politika a vadászatban?

– Ez nagyon nehéz kérdés, mert maga az egész kérdéskör, azaz maga a vadászat politikailag terhelt. Ennek egyik oka – kár tagadni, hiszen ez történelmi tény –, hogy általában a társadalomnak, a gazdasági életnek, a politikának a vezetői vadásztak, sokszor nem is belső késztetésből, szenvedélyből következően, hanem bizonyos társadalmi elvárásoknak eleget téve. Ma is számos olyan ország van – miként ez a múltban szinte általános volt –, ahol a vadászatban való részvétel a társadalmi érintkezés egyik sajátos formája, nem pedig a szoros értelemben vett vadászszenvédély megnyilvánulása. Tény, hogy a vadászatnak ma is megvannak e társadalmi, társasági elvárásoknak megfelelő „ritualizált” formái. A magyar történelem hullámveréseiből következően, hazánkban a „vadászat” szót három dolog is terheli. A második világháború előtt értelemszerűen az arisztokrácia, illetve a felső középosztály volt az, amelynek

tagjai a vadászatot gyakorolták, s átvették-kialakították a magyar vadászati kultúrát. A „létező szocializmus” évtizedei alatt e tevékenység a közvélemény szemében elsősorban ezen időszak szocialista vezetőihez, egyes „elvtársak” nevéhez fűződő botrányos esetekhez kapcsolódott, jelentősen rontva a vadászat megítélését az egész társadalomban. A rendszerváltoztatás után mindezt egy harmadik negatív tapasztalathullám tetézte, jobbjára az olyan, e korszak teremtette „újgazdagok” sorából kikerülő „puskások” révén, akiknek sem a kellő tudása és tapasztalata, sem pedig a szükséges kultúrája nem volt meg hozzá – viszont témérdek pénzzel rendelkeztek – s úgy gondolták, gondolják, hogy a vadászat státusszimbólum. E három korszak között persze nagyon nagy a különbség, mert a háború előtt vadászó nemzedékeknek – von Haus aus – kétségkívül megvolt hozzá a műveltsége, a kultúrája, az etikája. Mikként azt sem lehet és kell tagadni, hogy bár a szocializmus évtizedeiben az „elvtársak” nem elhanyagolható része borzasztó dolgokat művelt, de azért az állami erdő- és vadgazdálkodás nemcsak túlélte mindezt, de igen magas szintre jutott: a magyar vadgazdálkodás és vadászat például éppen ekkor, az 1971-es Budapesti Vadászati Világkiállítás megrendezésében csúcsonódott ki. Széchenyi Zsigmondnak és a honi vadászattörténet többi „nagy öregjének” köszönhetően, a korszak közepére a Kádár-rendszer vezetőinek egy része – legalábbis vadászati szempontból – többé-kevésbé kikupálódhatott...

Nekünk, akiknek fontos a magyar vadász kultúra, és jól felfogott közös érdekünk ennek a társadalomban való tudatosítása, az a közös feladatunk, hogy éppen Széchenyi Zsigmond, Fekete István, Sütő András, Wass Albert és többi nagyjaink életművén, szellemi hagyatékán keresztül, ha nem is megtanítsuk, de megérezzessük a társadalommal, mi is valójában a vadászat kultúrája, ethosza. A magyar vadászati kultúra ugyanolyan hungaricum, mint

mondjuk a tokaji borkultúra! Szimbolikus értelemben Hunor és Magor idejétől kialakult, őseinktől öröklött vadászati kultúránkat veszítjük el, ha nem értjük meg ennek hungaricum-jellegét, vele együtt pedig gazdasági előnyeit is, hiszen a magyar vadásztatásból, hazánk vadászati kultúrájából az ország egészének van szellemi és anyagi haszna.

– *Hogyan tervezik a jövőt? A nemzeti pártok választási győzelme, illetőleg kormányalakítása esetén számíthatunk-e változásokra akár a vadászterületek kialakításában, a fegyver- és egyéb törvények, gazdálkodási irányelvek stb. módosításában? Miként látja ön és pártja a vadászat jövőjét és szerepét az uniós kereteken belül?*

– Két dolgot szeretnék mondani. E kérdéskör szakmai részét illetően, a Fidesz és a KDNP már elvégezte az erre vonatkozó programok részletes egyeztetését, amelyek kidolgozása és – remélem – majdani végrehajtása Szabó Ferenc képviselőtársunk feladata. A vadászterület nagyságára vonatkozóan az az álláspontom, hogy a jelenleg megszabott minimális területnagyságok tovább nem csökkenthetőek, mert ellenkező esetben ellehetetlenülne a vadgazdálkodás. A fegyvertörvénnyel kapcsolatban tisztában vagyok azzal, hogy a társadalom – elsősorban a média laikus és szenzációhajhász tálalása folytán – szigorításokat és további szabályozókat várna el e tekintetben. Meglátásom szerint viszont a hatályos törvényeket kell betartani, hiszen a vonatkozó jogszabályok rendszere már így is sokkal szövevényesebb és bonyolultabb, mint az EU többi országában. Irreális, betarthatatlan szabályoknak nincs semmi értelme vagy haszna.

– *Értékvesztő, sőt értékromboló, haszonelvűséget hangoztató mai világunkban milyen kilátásai vannak vadászati kultúránk, hagyományaink fennmaradásának? Hogyan lehet mindezt megóvni?*

– Én bízom az ember antropológiai természetében – abban, hogy az ember önnön lényegéből fakadóan olyan

lény, aki nyitott az értékekre. Ezt manapság sok minden torzítja, kísérti, de azért az ember eredendően és alapvetően fogékony a természet és a valódi kultúra értékeire. Ma mindezt veszélyezteti a vadászatban is eluralkodó materialisztikus, fogyasztói-vásárlói attitűd. Az olyan mentalitású embert, aki úgy tekint a vadászatra – főleg a trófeára – mint a villája előtt álló luxusgépkocsira, nagyon nehéz meggyőzni arról, hogy egy öreg, visszarakott, négykilós villás bika jobb, fontosabb és több lehet, mint egy nyolckilós, koronás, hat-hét éves szerencsétlen fiatal bika trófeája. A vadászati kultúra mostanság ugyan háttérbe látszik szorulni az üzleti szempontokhoz képest, legalábbis vannak ilyen tendenciák, mégis azt gondolom, hogy néhány év vagy évtized alatt ismét át fogja itatni a magyar vadásztársadalmat – az igazi kérdés csak az, hogy ezt az átmeneti időszakot túléli-e a vadállomány. S szerintem éppen ebben rejlik az állam felelőssége. Hogy ne aprózza tovább a területeket, hogy ne lehessen mindent a pusztá licitnek alárendelni, füttyülve minden más szempontra. Fontos, hogy mindazon közismert és köztiszteletnek örvendő személyiségek – tudósok, művészek, írók, színészek, sportolók, különböző pártállású politikusok, az élet legkülönbözőbb területein kiemelkedőt alkotó emberek –, akik vállalják vadász mivoltukat, vagy értéknek vallják a magyar vadászati kultúrát, ezen értékek hordozóiként, terjesztőiként kiállásukkal normatívvá tegyék azt a vadászati ethoszt, ami kiveti magából mindazokat, akik füttyülnek erre. A társadalom egészével pedig képesek legyenek legalább megsejteni, hogy mi a különbség egy finom mívű vésetekkel díszített billenő csővű vadászpuska és egy Kalasnyikov között.

(Nimród, 2006/4;

Az interjút készítette: Gellér Tibor)

A KERESZTÉNYSZOCIÁLIS ESZME APOSTOLA

Giesswein Sándor emlékezete

Az egyháztörténelemben járatosaknak se sokat mond Giesswein Sándor prelátus neve. Pedig érdemes felidéz-nünk alakját és tanítását, nem pusztán azért, mert ezt születésének százötvenedik évfordulóján így kívánja a kegye-let, hanem mert életének és eszméinek tanulsága aktuáli-sabb, mint valaha. Giesswein Sándor volt a magyar ke-resztényszociális gondolkodás és politika megteremtője. Ő ezt keresztényszocializmusnak nevezte, de azóta a „szoci-alista” szót a szocialisták végreletesen és véglegesen kom-promittálták.

Giesswein Sándor tudós volt – teológus, filozófus, tör-ténész, nyelvész, szociológus – de mégsem így emlék-szünk rá. Igazi papi lélek volt, és ha nem is magyarázko-dásra, de magyarázatra szorul a hierarchiával való viszo-nya. Politikus volt, országgyűlési képviselő, pártelnök, a magyar politika történetében példátlan szellemi felkészült-séggel és eszmei következetességgel, mégis zavarba ejtőek pártpolitikai vargabetűi. Giesswein Sándor történelmi tette abban áll, hogy először kapcsolta össze a keresztény tár-sadalomfilozófiát a gyakorlati politikával.

Mindennek jelentőségén nem változtat, hogy nem volt – talán nem is lehetett – sikeres politikus. Igazsága akkor szinte felőrlődött a diadalmasnak tűnő liberális kapitaliz-mus és a szocializmus illúziójának malomkövei között. Ko-rának társadalma nem ment át azokon a történelmi tapasztalatokon, ami beláttatta volna, hogy az ő keresztényszociális tanítása az az iránytű, amivel el lehetett volna kerülni a XX. század társadalmi tragédiáit. Korának egyházában is kisebbségben voltak – mint Prohászka Ottokár püspök

–, akik felismerték az idők jeleit. És mégis: bár paradoxonnak tűnik, de a keresztény realizmus alapján, a keresztény bölcelet fényében vaslogikával gondolta végig a társadalom folyamatait, és felismerései valóban prófétai meglátások voltak. „Egyik természetellenes bűn a másikat nemzi. A vadkapitalizmus téves birtoklási elméletéből származott a téves kommunista elmélet.” „Csak egy dologgal nem fér meg az igazi keresztény szellem s ez a társadalmi igazságtalanság, akár a kollektívizmus, akár az individualizmus leple alatt történjék is meg;” Gondolatainak sajátos perspektívát adnak II. János Pál pápa szavai, aki a „létező szocializmus” bukása után figyelmeztetett, hogy a szocializmus történelmi csődje nem jelentheti a vadkapitalizmus megdicsőülését.

Giesswein gondolatai is arra tanítanak, hogy minden politikai ideológia és program a mögötte álló emberkép függvénye. Ha ez az emberkép egyoldalú és torz, akkor az erre épített társadalom torz és embertelen lesz. Az elmúlt évszázad szörnyű tragédiái bizonyították, hogy a vadkapitalizmus, a kommunizmus vagy a nácizmus neopogány, antikrisztianus ideológiáinak, azok „történelmi kísérleteinek” a vége megnyomorított és elpusztított emberi életek százmilliói. Mert az az ideológia, ami istentelen az embertelen, és ami embertelen az istentelen.

(Új Ember, 2006. február 5.)

HAZÁNK SORSÁVAL TÖRÖDNI KÖTELESSÉG

Isten az égi haza mellett földi hazát is adott nekünk, ezért valamiképpen az égi hazához is hűtlen az, aki földi hazájának a sorskérdései elől dezertál. A földi haza sorskérdéseivel való törődés tehát hitünkükből következő kötelesség. Ennek módját tekintve pedig az egyház társadalmi tanítása az eligazító kánon. Nem katolikus az, aki csak a templomban katolikus, esetleg a családjában, de füttyül az egyház szavára a közélet kérdéseiben. Természetesen az egyház társadalmi tanítása nem azonos a pártpolitikai programok valamelyikével. De vannak pártprogramok, amelyek összhangban vannak a pápai szociális enciklikákkal, és vannak, amelyek ezzel összeegyeztethetetlenek. Ezért katolikus ember – amennyiben valóban katolikus – nem támogathat a katolikus társadalmi tanítással ellentétes, illetve az egyház ellen mesterkedő pártot és programot!

A keresztény társadalmi tanítással ellentétes: mindaz, ami élet- és családellenes; ami a házasság megszentelt fogalmát természetellenes módon kiterjeszti az egyneműek kapcsolatára; ami drogliberalizációt propagál; ami a munka jogát alárendeli a tőke diktatúrájának; ami rombolja a nemzeti szolidaritást – és mindezt oldalakon át folytathatnánk a mai politikai élet keserves tapasztalatai alapján. Az egyház szabadságával pedig ellentétes: mindaz, ami hátrányosan különbözteti meg az egyházi iskolába járó gyermeket és az ott tanító tanárt; az a politika, ami az utóbbi években átlag kétszázezer forintot vett el minden egyházi iskolába járó gyermektől; ami megsérti az Apostoli Szentszékkel kötött megállapodást; ami hecckampányt folytat az egyház ellen – és sorolhatnám még nagyon sokáig.

Katolikus ember nem szavazhat ilyen politikát képviselő politikusra. Olyanra: aki az ötvenes éveket idézve szí-

tokszóként „klerikalizozik” a parlamentben; aki Mária országán poénkodik; akik olyan rádiót pénzelnek, amelyik a keresztények kiirtásának gondolatával játszadozik; vagy akik legszentebb imádságunk, a miatyánk istenkáromló eltorzításával provokálnak minket óriásplakátjaikon – és sorolhatnám...

Hála Istennek, van egy egyszerű és hatékony módja annak, hogy ne kelljen másodrangú állampolgárokként élnünk; hogy ne legyünk diszkriminálva; hogy megvédjük iskoláinkat, intézményeinket; hogy ne törölhessék belénk a lábukat; és hogy igazságosabb és testvériesebb világ jöjjön el; hogy a halál kultúrája helyett végre az élet és szeretet civilizációja érvényesüljön; hogy újraépíthessük Szent István Magyarországot – az, hogy jó helyre kell tennünk április 9-én a keresztünket. Ha pedig az utóbbi évek brutális tapasztalatai ellenére akad olyan, aki nem jó helyre teszi a maga keresztjét; az utólag ne jajgasson!

(Új Ember, 2006. március 26.)

ISTEN KÖZÜGY

*Semjén Zsolt szerint
Brüsszelben is új életet kell kezdeni*

Fekete János kitüntetése Gyurcsány nyers arroganciájának megnyilvánulása volt, meg akarta mutatni, hogy ő ezt is megteheti. De nyilván szellemi rokonságot is érez Fekete Jánossal, mert Fekete hasonlóképpen adósította el az országot a Kádár-rendszer idején, mint ahogy most ő.

– *A KDNP nagygyűlésén ön azt mondta többek között, a hitleri és a lenini diktatúra is azzal kezdte a vallásüldözést, hogy magánügynek nyilvánította a vallást...*

– Mindez történelmi tény. Úgy tudták kiépíteni a totális hatalmukat, hogy szétverték a civil szerveződéseket, ezáltal szétesett és így kiszolgáltatottá vált a társadalom. A vallást azért nyilvánították magánügynek, mert így ideologizálták meg azt, hogy ha egyszer magánügy, akkor nincs szükség egyházi egyetemekre, iskolákra, és ezért az egyháznak nincs joguk társadalmi kérdésekben megnyilvánulni, a keresztényeknek politizálni. Miután így visszazorították az egyházat a sekrestyébe, államosítva az intézményeket és betiltva az egyházi szervezeteket, a védtelessé vált hívőket ideológiai alapon a magánéletükben is figyelték, zaklatták, üldözték. Ezért a tanulságért idéztem Mindszenty bíboros úr 60 éve kimondott, profetikus szavait, aki úgy fogalmazott, hogy „ahol a vallás magánügy, ott korrupcióba, bűnbe, kegyetlenségbe fordul az élet. Hitlerék is magánügynek tekintették a vallást, jött is utána a Gestapo, Auschwitz, a börtönbirodalom.” Eddig az idézet. A hercegprímás figyelmeztetése igaznak bizonyult, mert jött a kékcédulás csalás, a Rákosi diktatúra, a szerzetesek deportálása, a recski tábor. Ezért is idéz rossz emlékeket Gyurcsány Ferenc, amikor arról szónokol, hogy mi-

vel a vallás magánügy, ezért az egyház ne merészeljen politizálni. A KDNP álláspontja szerint a vallás személyes ügy abban a tekintetben, hogy jár-e valaki templomba. De az egyházi iskolák léte, az egyházak megnyilatkozási szabadsága, a keresztény politika legitimitása már közügy.

– *Gyurcsány Ferenc katolikus lenne?*

– Én azt hittem, hogy nem, mert pápa még nem akart lenni... De egy televíziós műsorból arról értesülhettünk, hogy ő hívő katolikus, sőt ahogy mondta, rendszeresen bérházik... Ehhez képest a Gyurcsány-kormány 200 ezer forintot vett el minden egyházi iskolába járó diáktól, 250 ezret pedig minden idős embertől, akit valamilyen egyházi intézményben ápolnak. Ráadásul – a Rákosi-időket idézve – szitokszóként használta a „klerikális” kifejezést a parlamentben, és nem átalott Mária országán poénkodni.

– *Mi lenne, ha a Lamperth-féle rendőrséghez fordulnának a hívők, közösség elleni izgatásért? Bár a KDNP-nek nincs szerencséje ezzel a rendőrséggel, hiszen a hatóság hosszú évek után sem akarja kinyomozni, hová tűnt a párt vagyona Bartók Tivadar és Giczgy György irányítása idején. Bartók Tivadar pártot is alapított azóta, sőt indul a választásokon...*

– Nagy bajban lehet Gyurcsány Ferenc, ha olyan zsoldosokat kell felhasználnia, mint a Bartók Tivadar-félék. Ezek az emberek tönkretették és kifosztották a KDNP-t, majd szegyeteljes szerepet vállaltak az MSZP segédcsapatoként megismert Kupa Mihály-féle Centrumban. Hogy kiknek a zsoldjában állnak, jól mutatja Bartók Tivadar nemrég történt lebukása is: Lentiben az általa leadott kopogatócédulák között ott volt az MSZP helyi kampányfőnökének cédulája is... Bartóknak vissza kellett lépnie, a rendőrség pedig nyomoz az ügyben.

– *Vajon eredménnyel?*

– Csak reménykedni tudunk. Eddig ugyanis mintha kettős mérce lett volna. Feljelentést tettünk a párt vagyono-

nának visszaszerzésére, illetve e vagyon sorsát igazoló iratok előkutatására, de érdemben semmi sem történt, már évek óta. Berkecz Máriának, a Millenáris egykori vezetőjének viszont megalázó módon a testnyílásait is azonnal átkutatták, elég volt ehhez a Bartók-párti Mizsei Zsuzsa vádaskodása.

– *Sokak szerint az is tanulságos, ahogy Gyurcsány a szerencsétlen Medgyessy Péter helyére furakodott...*

– Gyurcsány Medgyessy tanácsadója volt. Medgyessy csúfosan megbukott, ebből pedig két dolog következik a logika törvényei szerint. Az egyik, hogy Gyurcsány nem tudott jó tanácsokat adni, ebben az esetben szellemileg alkalmatlan. A másik lehetőség, hogy bár tudott volna, de nem akart jó tanácsokat adni, szándékosan vitte jégre a jótévőjét, hogy aztán egy puccsal a székébe üljön, ekkor viszont erkölcsileg alkalmatlan.

– *Vajon miért akarta mindenáron kitüntetni Gyurcsány Ferenc Fekete Jánost, Mosonyi Emilt és Marjai Józsefet? Mi volt ennek a politikai üzenete?*

– A nyers arrogancia megnyilvánulása volt, hogy ő ezt is megteheti. De nyilván szellemi rokonságot érez például Fekete Jánossal, mert Fekete hasonlóképpen adósította el az országot a Kádár-rendszer idején, mint most ő. Igaz, Feketének harminc, Gyurcsányéknak viszont csak három év kellett ehhez. Tehát mintegy saját előképét ünnepli Fekete Jánosban.

– *Mekkora szerepe lehetett abban Fekete Jánosnak, hogy a rendszerváltás idején nem tudtuk átütemeztetni, illetve elengedtetni a magyar államadósságot úgy, ahogy a lengyelek tették?*

– Még 1990-ben a KDNP felvetette, hogy kezdemé-nyezzük az adósság elengedését, hiszen azt nem a magyar nép vette fel. Ha a lengyelek megtehették, hogy tárgyaljanak az adósságról, akkor mi miért nem? Antall József azt válaszolta nekünk, hogy a lengyelek nyugati állami pénz-

intézetektől vették fel a kölcsönöket, Fekete János viszont olyan bankoktól, amelyeknek később éppen az lett a fő referenciájuk a pénzügyi életben, hogy a Magyar Népköztársaság az adósuk... Velük aligha lehetett tárgyalni. Ráadásul a guruló dollárok nem is jöttek Magyarországra, hanem a Szovjetunióon keresztül mentek el „internacionalista segítségnyújtásra”. A törlesztés terhe azonban a miénk maradt.

– *És a vízerőmű-párti Mosonyi Emil kitüntetésének mi lehet az üzenete?*

– Bős-Nagymaros volt az utolsó csepp a pohárban, éppen a Dunaszaurusz ellen szervezett tüntetésekkel kezdődött meg a rendszer palástolhatatlan összeomlása, ezért a vízierőmű politikai szimbólummá vált. Nem véletlen, hogy 1998-ban Horn Gyula is elővette, szerintem pszichológiai okokból, mégpedig azért, mert az erőmű igenlése a rendszerváltozás szimbolikus tagadása. Szerintem ez motiválhatta Gyurcsányt is, és ehhez kellett Mosonyi.

– *Marjai József kitüntetése?*

– Ez oly mértékben mellőz minden racionalitást, hogy ennek végképp csak pszichológiai okai lehetnek. Marjai ugyanis olyan ellenreformernek számított, akire már Grósz Károly sem tartott igényt.

– *Melyik az MSZP vezetésének legnagyobb blöffje?*

– Az, hogy szocialistának nevezik magukat. Valójában ez az a klientúra, amelyik a Kádár-rendszerben való politikai privilégiumait tőkésítette, és ők lettek az új nagytőkések, nagybirtokosok, az új burzsoázia. Ezért ellenzékben és kampányban a szociális demagógiát veszik elő, de kormányon a vadkapitalista érdekeket érvényesítik. Először államosítanak, majd miután csődbe vitték az államot, privatizálnak. A lényeg az, hogy a vagyon az ő zsebükben kössön ki.

– *Járja a vidéket. Mindennap kampányol valahol. Az MSZP szerint nincs kormányváltó hangulat az országban. Ön hogyan látja?*

– Még a legkisebb településeken is a csilláron lógnak az emberek a rendezvényeinken. Ez nem nekünk szól személy szerint, hanem a változás iránti igénynek. Itt most két világ áll egymással szemben, a társadalom nagy része érzi, sorsdöntő csatába megyünk. Mi, magyarok sokszor indultunk már harcba történelmünk folyamán, volt Mohács és volt Nándorfehérvár. Mohácsnál széthúzás volt, a magyarságnak csak egy töredéke ment Tomori érssekkel a mohácsi síkra, mert a nyugatiak Ferdinánddal csak a nyugati részeket védték, az erdélyiek Szapolyaival csak Erdélyt. Tudjuk, mi lett a vége: csatavesztés, országvesztés, amelynek következtében mindenki elvesztette mindenét. Nándorfehérvárnál viszont volt összefogás, amit Hunyadi kardja és Kapisztrán Szent János keresztje szimbolizált, meg is lett a jutalma: diadal a ránk törő pogányság felett.

– *Mi történne akkor, ha olyan restek és felelőtlenek lennénk, hogy nem mennénk el szavazni, s átengednénk a győzelmet a szocialistáknak?*

– Bebizonyosodott, hogy nem tudják kormányozni az országot, újabb kölcsönöket vennének fel, persze egyre rosszabb feltételekkel, és már nemcsak a mi, hanem az unokáink jövőjét is eladósítanák. Ráadásul kiárusítanák a magyar földet és a még megmaradt állami vagyont. Mi pedig gyapotszedő négerek lennénk a saját országunkban...

– *Vajon a templomok szószékeiről most elhangzanak-e bazafias buzdítások?*

– Azt mondják, hogy az egyház ne politizáljon. De mi vagyunk az egyház, mindannyian, minden hívő ember. Vonnuljunk ki a politikából, a közéletből azért, mert az egyházunk tagjai vagyunk? Szent István országában ne használhassuk a keresztény szót, ne képviselhessük a keresztény értékrendet? Ez megdöbbenő.

– *A baloldal annál harciasabban védi a maga érdekeit, ha kell, az egyházakkal szemben is.*

– Ennek tudatosítására a KDNP kiadott egy szórólapot, amelyen felsorolja a balliberális oldal legdurvább egyházellenes támadásait. Mintegy mottóként szerepel II. János Pál pápa Emlékezet és azonosság című könyvének egy részlete is, amely így szól: „Mert ma is vannak pártok, amelyek egyértelmű demokratikus önmeghatározásuk ellenére egyre növekvő mértékben hajlamosak olyan módon értelmezni egyház és állam szétválasztásának elveit, ahogyan azt a kommunista kormányok tették. Természetesen a mai társadalom elegendő eszközzel rendelkezik az önvédelemre, csupán akarniuk kellene alkalmazniuk azokat. Ám pontosan ebben a tekintetben aggasztó a passzivitás, amit a hívő polgárok magatartásában felfedezhetünk”. Nos, a Szentatya mindannyiunknak feladta a leckét.

– *Az SZDSZ tüntetést szervezett Lech Kaczynski ellen a lengyel elnök magyarországi látogatásán. Nyilván azért, mert Lech Kaczynski Varsó főpolgármestereként nem engedte az ottani megleghívásokat...*

– Gyurcsány neoliberais politikája elszívta a levegőt a szabad demokraták elől, így nem maradt más nekik, mint a drogliberalizáció, a homoszexualitás és a devianciák pártolása, amivel megpróbálják összekaparni az öt százalékot. Nagy áldás lenne, ha nem sikerülne nekik.

– *Vajon példának számít-e a KDNP számára a jelenlegi lengyel kormány tevékenysége?*

– Igen, és a lengyel jobboldalnak jelentős hatása lesz az EU politikájára is. A lengyelek ki merték mondani, hogy nagy baj van abban az unióban, ahol Buttiglione professzor nem lehetett biztos, Kovács László viszont igen. Szerintem a lengyel jobboldal gondolkodásmódja friss fuvallat a brüsszeli bürokrácia áporodott levegőjében. Az alapító atyák, Schumann, De Gasperi, Adenauer a keresztény civilizációra épülő, erős nemzetek Európájáról álmodtak, s nem a számonkérhetetlen bürokrácia által dirigált Európai

Egyesült Államokról. A lengyelek tehát hűek az alapítókhoz, és mi is azok vagyunk. Adja Isten, hogy rövidesen kormányzati pozícióból juttathassuk érvényre keresztény és nemzeti értékeinket.

(Demokrata, 2006. április 6.;

Az interjút készítette: Sinkovics Ferenc)

A MUNKA PÁRTJÁN

Az önállóságról, a hűségről és a szelídüléstről

A KDNP teljes önállósága már helyreállt, a szövetségi hűség pedig nemcsak politikai, hanem morális kategória is.

– *Gratulálhatok ahhoz, hogy részben ön lett Áder János vagy Kövér László főnöke? A Fidesz és a KDNP frakciószövetség társelnökeként befolyásolhatja egy az önénél hatszor nagyobb képviselőcsoport döntéseit.*

– Nem főnöke, hanem szövetségese vagyok a Fidesz képviselőinek. A kapcsolat alapja a bizalom. Racionális oka volt annak, hogy a KDNP önálló frakciót alakított. Így két önálló képviselőcsoport jelenítheti meg egyeztetett, de esetleg markánsan különböző nézeteit adott kérdésekben. Ami tehát történt, nem szétválás, hanem valódi szövetség.

– *Őn mégiscsak erős ember lehet, hiszen Orbán Viktor akarata ellenére érte el, hogy a KDNP-nek saját frakciója legyen.*

– Nem ellenében, hanem vele dolgoztuk ki a Fidesz és a KDNP megújult viszonyát. A történet nem tíz napja, hanem a kilencvenes évek végén kezdődött, amikor Varga László és Orbán Viktor megállapodott abban, hogy a KDNP-t fel kell támasztani. Ennek első lépése volt az MKDSZ támogatása, s most a Fidesz segítségével ismét parlamenti párt lettünk, végül önálló frakciót hoztunk létre.

– *Akkor miért mondta Orbán kezdetben azt, hogy egységes frakciót alkosson a Fidesz és a KDNP?*

– Az a variáció is elképzelhető volt. Több érv szólt viszont amellet, hogy önállóan, de deklarált szövetségben politizáljunk.

– *2010-ig meddig juthat el az önállóságban az ön által irányított párt? Elképzelhető, hogy egyedül méretik meg magukat?*

– A KDNP teljes önállósága már helyreállt, a szövetségi hűség pedig számunkra nemcsak politikai, hanem morális kategória is. A következő választáson olyan konstrukcióban indulunk, amely a leginkább biztosítja a kormányváltás esélyét.

– *Miért egy évre vállalta a frakció vezetését?*

– Nem titok, hogy a képviselőcsoport egyhangú kérésére mondtam igent. Ódzkodásom és e rövid intervallum oka, hogy a szövetségi társelnöki, a pártelnöki feladatok kiegészülve a kalocsai körzetben rám háruló munkával, nagy terhelést jelentenek. Márpedig, mindegyiket szeretném rangjának megfelelően ellátni. Végül képviselőtársaim meggyőztek, hogy a KDNP teljes újjászervezéséhez erre az egy évre még szükség van, és úgy helyes, ha egy kézben összpontosul a döntések nagy része.

– *Hírlík, hogy az a Simicskó István lehet majd az utódja a frakció élén, aki az Országgyűlésben egyedülként mondott nemet az uniós csatlakozásra.*

– Első frakcióvezető-helyettesé Rubovszky Györgyöt választottuk, de szakpolitikai kérdésekben Hoffmann Rózsa, Salamon László vagy Simicskó István is kifejti majd véleményét a parlamentben. Korai lenne arról dönteni, ki legyen utánam a frakcióvezető.

– *Néhány volt fideszes képviselő már inkább a KDNP-t választotta. Nagy Andor, Orbán Viktor volt kabinet főnöke, de Salamon László és Simicskó is a szövetséges párt képviselője volt. Felkészültek esetleges követőik befogadására?*

– A névsort, amely ma a KDNP frakcióját alkotja, egyeztettem OrbánViktossal. Ami a neveket illeti: Nagy Andor Surján László körzetében indult, be is lépett a KDNP-be. Simicskó alapítója volt a pártnak, ő a Giczy György-féle vezetés elől menekült a Fideszbe. Azóta visszatért. Salamon szintén KDNP-tag, míg Hoffmann Rózsa, a Pázmány Péter Egyetem tanára az egyházi iskolák nagy védelmezője. Itt a helye közöttünk. Ami az esetleges további átülése-

ket illeti, a házszabály szerint a döntést már mindenkinek meg kellett hoznia.

– *Milyen jövőt jósol a Fidesznek azok után, hogy a kereszténydemokrata irányvonal önálló frakciót alkot, az MDF pedig – mint hírlík – bevenné nevébe a konzervatív kifejezést?*

– Hogy az MDF esetében a konzervativizmus mit jelent, majd kiderül a parlamenti munka során. A Fidesznek, mint gyűjtőpártnak fontos szerepe lesz a sokrétű jobbközép áramlatok megjelenítésében, de a világnézeti alapú keresztényszociális politizálás elsősorban a KDNP-re hárulhat.

– *Mit ért a keresztényszociális politizálás alatt?*

– XIII. Leó pápa enciklikája alapján formálódtak egykor a kereszténydemokrata és a keresztényszociális pártok. Ebben íratott le a kulcsfontosságú axióma, miszerint a tőke nem állhat munka, a munka pedig tőke nélkül. De a munka elsődleges a tőkével szemben. Azt látom, hogy a szocialista kormány egyre kevésbé vállalja a szociáldemokrata értékeket, és inkább neoliberais gazdaságpolitikát valósít meg. Az igazságosság szempontjainak érvényesülniük kell. Ezt fogja képviselni a KDNP frakciója.

– *Önt is felelőssé tették a Fidesz–KDNP vereségéért. Ha tehetné, visszavonná-e bármelyik mondatát?*

– Minden szavamat vállalom. Markáns fellépésem biztosította, hogy a keresztény értékrend mellett szavazók a mi listánkat és képviselőinket támogatták. Megszólítottam őket akár a házasság szentségének tiszteletben tartásával, akár az egyház közéleti szabadságának hangoztatásával. Lehet, hogy néhány gondolatom szemben áll a közvélekedéssel, de mint keresztény ember és politikus nem mondhattam mást, mint ami a keresztény tanításból következik. Ha pedig igaz lenne a kérdésben megfogalmazott állítás, hogyan nyerhettem volna két hét alatt egyéniben Kalocsán?

– *Ezek után a radikális Semjén Zsoltra készülünk, vagy arra, aki egykoron békejobbot kívánt nyújtani – például Dávid Ibolya mellett.*

– Semmit nem változtam az elmúlt tizenhat évben. A politika változott körülöttem. Harcos vagyok, ha támadják a keresztény értékeket. Őszintén remélem, hogy a jövőben csillapul, például az egyházi iskolák elleni támadás, és akkor én is szelídebben szólhatok.

(Népszabadság, 2006. május 10.;
Az interjút készítette: Gréczy Zsolt)

A KERESZTÉNY ALTERNATÍVA

A szövetségi hűség morális kategória

A jakobinus gyökerű balliberális tábor egyfajta kvázi világnéztként akarja rákényszeríteni a társadalomra a maga semlegesnek nevezett, valójában relativista, értéktagadó szemléletét, ideológiáját, mondhatnám dogmáját. Az önálló, erősödő Kereszténydemokrata Néppárt célja, hogy hozzásegítse a polgári oldalt a választási győzelemhez.

– *Miért döntöttek amellett, hogy önálló KDNP-frakció alakuljon, hiszen a választások után Orbán Viktor úgy nyilatkozott: azt szeretné, ha egységes maradna a Fidesz–KDNP képviselőcsoport, legalább az önkormányzati választásokig.*

– Három szintje van ennek a történetnek. Az első, és talán a legfelszínebb, hogy számos racionális, pragmatikus érv szól az önálló frakció mellett, gondoljunk csak a dupla napirend előtti felszólalásokra vagy a bizottsági helyek kérdésére, a médiakuratóriumokra, amelyekbe így az ellenzék eggyel több delegáltat küldhet. Ez utóbbinak a jelentőségét alig hiszem, hogy ecsetelnem kell az olvasóknak. A másik szempont a korábbi választások tanulságai. A legfontosabb talán az 1994-es parlamenti választás volt, ahol noha a jobboldal összességében több szavazatot kapott, mint a baloldal, mégis a szocialista párt harminchárom százalékos szavazattal ötvennégy százalékos mandátumot szerzett, és az SZDSZ-szel kétharmados többségben volt. Orbán Viktor vonta le ebből azt a tanulságot, hogy ha a jobboldal ilyen mozaikszerű szétterjedettséggel indul, akkor hiába van többségünk a társadalomban, kisebbségben leszünk az Országgyűlésben. Ezért kellett létrehozni egy széles szövetséget, ami biztosítja, hogy a szavazati többség mandátumtöbbséget is eredményezzen.

– *Ezt a célt a mostani választáson sem sikerült elérni. Az „egy a tábor; egy a zászló” stratégia nem vezetett eredményre.*

– A 2002-es és a 2006-os választásnak a végeredménye azt mutatja, hogy a Szövetség gondolata helyes és járható út, de szükséges, hogy a különböző hangsúlyok markáns módon meg tudjanak jelenni, mert csak így tudjuk teljes szélességében elérni a polgári-konzervatív-keresztény-nemzeti oldal bázisát, ami elég sokszínű és a különböző hangsúlyokra fogékony. Tehát a politikai formációnak is követnie, tükröznie kell ezt a társadalmi sokrétűséget. Így egyfelől mindenképpen fenn kell tartani a Szövetség egységét, másrészt ezt úgy kell pontosítani, hogy a különböző hangsúlyok markáns módon meg tudjanak jelenni. De visszatérve a KDNP frakcióalakításának szempontjaira, létezik egy harmadik, történelmi ok is. Ez a konstrukció nem tíz napja, hanem tíz éve kezdődött, amikor Varga László és Orbán Viktor végiggondolta, hogy a Kereszténydemokrata Néppártot fel kell támasztani. Ez volt a kiindulópont. Ennek a következő állomása volt, az MKDSZ-en keresztül a Barankovics-féle értékek átmentése az első Orbán-kormány országépítő munkájába. Ezután a párt törvényes működésének helyreállítását követően a Fidesz–KDNP-megállapodás, majd a választási szövetség következett, amelynek következtében parlamenti párt lettünk. Ennek a folyamatnak a logikus betetőzése a saját parlamenti frakció helyreállása.

– *Az önálló, markáns kereszténydemokrata politizálás csak a parlamenti munkában jelenik majd meg, vagy az a cél, hogy a következő választásokon külön listán induljon a KDNP?*

– A KDNP önállósága mostanra jogilag és politikailag is teljes mértékben helyreállt. A KDNP szuverén önálló párt, önálló frakcióval. Számunkra a szövetségesi hűség nem pusztán politikai, hanem alapvetően morális kategória.

Következésképpen a politikánknak két pillére van. Egyfelől a szövetségi hűség a Fideszhez, személy szerint Orbán Viktorhoz, a másik pedig az a jogos igénye a kereszténydemokratáknak – miután sajátos történelmünk, politikai filozófiánk és programunk van –, hogy ennek az önálló megjelenése biztosítva legyen. A szövetségesünkkel egyeztetve olyan konstrukcióban fogunk indulni a választásokon, amely a leginkább biztosítja a kormányváltás lehetőségét, maximalizálja ennek az oldalnak a szavazatait. Számunkra nem az az egyedüli szempont, hogy létrehozunk egy biztosan öt százalék fölötti KDNP-t, hanem az, hogy a megerősödött Kereszténydemokrata Néppárt hozzásegítse a polgári oldalt a választási győzelemhez.

– *Visszatérve a parlamenti munkára, a frakciószövetség nem azért jött létre, hogy egyfajta kontroll alatt tartsa a Fidesz a KDNP-t és a frakcióját?*

– Két szempontból sem. Először is azért, mert a teljes egyenrangúság alapján működik a frakciószövetség. De ennél fontosabb az, hogy a KDNP-frakció abszolút bizalmi politizálás alapján született meg. Ez a szövetség a szükséges egységnek a szimbolizálása, és az egyeztetésnek az intézményes garanciája.

– *Milyen kérdésekben mutatkozhat meg a különbség a Fidesz és a KDNP között?*

– Természetesen lesznek olyan kérdések, amelyekben hangsúlyait tekintve más lesz a KDNP álláspontja, mint a Fidesz többségének. Azért vagyunk keresztény párt, mert vállaljuk a történelmi keresztény egyházak társadalmi tanításának politikai képviselőjét. Nyilvánvalóan nem várható el, hogy olyan kérdésekben, mint például az eutanázia, a Fidesz egésze azt a markáns álláspontot képviselje, mint ami egy világnézeti pártnak, a KDNP-nek a sajátja. Ezekben a szorosán vett világnézeti kérdéseken kívül természetesen a sajátos kereszténydemokrata programunkból következnek bizonyos hangsúlyok. Elkötelezettek vagyunk a családi jöve-

deleladózás választhatóvá tétele mellett, mert keresztény alapon azt mondjuk, hogy a személyi jövedelemdob ebben a kizárólagos formában helytelen és igazságtalan.

– *Állandóan visszatérő polémia a magyar közéletben az állam és az egyház viszonya, illetve az egyházak és a társadalom viszonya. Mi a KDNP álláspontja ebben a kérdés-körben?*

– Az egyház és az állam elválasztása nem jelentheti az egyház és a társadalom szétválasztását. Egyszerre vagyunk tagjai egyháznak és polgárai hazánkknak. Keresztény emberként jogom van arra, hogy keresztény értékrendemet megjelenítsem a politikai életben. Jellemző és tanulságos, ahogy ezért Heller Ágnes filozófus megtámadott engem a Hetek című újságban. Nem kevesebbet mondott, mint azt, hogy én a keresztény szavaimat használhatom a templomban, de a parlamentben nem. Például azt a szót, hogy bűn nem ejtethem ki a magyar Országgyűlésben. Először is sajátos, hogy a bűnt apriori, eleve tagadó Heller egyetlen bűnt ismer bűnnek, ha egy keresztény politikus a bűnt bűnnek nevezi. Másodsor, Heller Ágnes felfogása a legenyhébb kifejezéssel is intoleráns, mert kétségbe vonja, hogy keresztény emberként jogom van keresztény értékrendem alapján gondolkodni a világ dolgairól, és ezen értékek érvényre juttatásáért politizálnom. Én nem vonom kétségbe, hogy Heller Ágnes olyan liberális, vagy marxista terminológiát használ, amelyet akar, de nem hagyhatom, hogy kétségbe vonják azt a jogomat, hogy Szent István országában a keresztény értékrendet képviseljem és keresztény szavakat használjak.

– *Újabb kényes témához érkeztünk, amely élesen megosztja a magyar elitet és a társadalmat is. A kereszténydemokrata erőknél mennyiben célja, hogy például az oktatás ne értéksemleges, hanem keresztény értékekre épülő legyen?*

– A jakobinus hagyományú balliberális oldal állandóan az állam semlegességéről beszél. Politikai következménye-

iben is alapvető ennek a kérdéskörnek a tisztázása. Az állam semlegessége nem jelentheti azt, hogy létezne valamilyenféle semleges világnézet, hiszen ez fából vaskarika. De ha létezne semleges világnézet, akkor a semleges államnak a semleges világnézettel szemben is semlegesnek kellene lennie. Én elfogadom az állam semlegességét olyan értelemben, hogy nem illetékes filozófiai, teológiai viták eldöntésére. Az állam ne preferáljon egy adott filozófiát egy másikkal szemben. De nem fogadom el abban az értelemben, amikor a semlegesség jelszavával – például a kereszténységgel szemben – egyfajta relativista-nihilista felfogást akarnak rákényszeríteni a társadalom egészére. A semlegesség nem jelenthet közömbösséget sem. Politikai értelemben mindez úgy fogalmazódik meg, hogy kétségbe vonják a keresztény társadalmi tanítás legitimitását, vagyis az egyházak azon jogát, hogy a köz ügyeiben állást foglaljanak. Ebben a kiélezett szituációban érthető meg a jelentősége annak, hogy XVI. Benedek pápa feltűnően határozott szavakkal hívta fel az Európai Néppárt vezetőinek figyelmét arra, hogy harcolnunk kell az ellen, hogy a privát szférába száműzzék a vallást. Jézus Krisztus ugyanis nem egy hitbuzgalmi egyesületet alapított, hanem az élet egészét tekintve adott tanítást.

(Magyar Nemzet, 2006. május 13.;
Az interjú készítette: Kis Ferenc)

ELLENE MONDANI AZ IGASZÁGTALANSÁGNAK

A béke az igazságosság gyümölcse – tanítja nekünk a keresztény bölcelet. Tehát nem pusztán a harc hiánya, hanem az igazságosságnak a gyümölcse. Ezért nem béke az igazságtalanságba való beletörődés. És ezért az igazságtalanságnak való ellentmondás a béke feltétele.

Ellene kell mondanunk a társadalmi igazságtalanságnak. Annak, amikor a munka jogait alárendelik a tőke érdekeinek. XIII. Leó pápa a Rerum novarum kezdetű nagy szociális enciklikájában megfogalmazta a keresztény tanítást: sem a tőke munka nélkül, sem a munka tőke nélkül nem állhat fenn, de a munka elsődleges a tőkével szemben. Ezért ellentétes a keresztény tanítással, amikor a munkajövedelmet kegyetlen adóterhekkel sújtják, miközben a tőkejövedelmek adómentességet élveznek. És ezért elfogadhatatlan, amikor minden terhet a nép vállára tesznek, miközben a bankok és a multinacionális cégek – amelyek ennek az időszaknak a nyertesei voltak – nem vállalnak arányos részt a terhekből.

Ellene kell mondanunk a privatizáció – valójában a nemzeti tulajdon kifosztása – igazságtalanságának, mert ellentétes a nemzet életérdekeivel, amikor a magántulajdon elszakad a közjótól, amikor nem fejlesztést jelent, hanem a magyar konkurencia megfojtását és a magyar piac monopolizálását, amikor nem szolgáltatásbővülést jelent, hanem azt, hogy a szolgáltatáson túl az embereknek ki kell fizetniük a befektetők extraprofitját is. Az állami tulajdon nem lehet szabad préda – és fel kell hívnunk a figyelmet arra is, valójában nem „tehermentes”. Mégpedig azért nem, mert ebben testesül meg nemzedékek ki nem fizetett-munkájának az értéke. Gondoljunk arra, hogy a szocializmus idején a dolgozók munkabérének jelentős ré-

szét visszatartotta, nem fizette ki az állam azzal, hogy ezért ingyenes egészségügyet, szociális biztonságot, és méltó nyugdíjat biztosít. Mindezt nemcsak törvényben, hanem alkotmányban garantálta. Ezért az államnak nemcsak a külföldi hitelezők felé van eurómilliárdokban kifejezhető adóssága, hanem saját állampolgárai felé is. És a természetjog szerint a megélhetésükért küzdő emberek felé való kötelezettség erősebb, mint a befektetők haszna iránti. Természetesen szem előtt kell tartani, hogy van politikai realitás, és szűk a gazdasági mozgástér: de az erkölcsi rend nem tehető zárójelbe.

És ellene kell mondanunk a hazugság – lényegéből fakadó – igazságtalanságának. Hiszen a hazugság mindig igazságtalan, mert éppen az igazság elleplezése a célja. És ezért a hazugság igazságtalanságának való ellene mondás keresztény parancsa jogosít minket arra, hogy nevéen nevezük a dolgokat. Amint Jézus is annak nevezte Heródest, ami: rókának. A béke az igazságosság gyümölcse. És megfordítva, csak az igazságosság termi meg a béke gyümölcsét. A keresztény béke nem a kushadás csöndje, hanem az igazság győzelme.

(Új Ember, 2006. október 22.)

GYURCSÁNY

PERSONA NON GRATA

Bojkott a Nap-kelte ellen

Sárosak, és mivel nem tudják kimosni magukat, ezért megpróbálják az elmúlt tizenhat évet is besározni. Gyurcsány Ferenc már nem hazudhatja azt, hogy nem hazudott, ezért most azt hazudja, hogy mindenki hazudik. Semjén Zsolt a KDNP elnöke bejelentette, a Szövetség többé nem szólal meg a Nap-keltében.

– *Miért pont most?*

– Mert mostanra telt be a pohár. Régóta érik ez a döntés, de most már olyan fokúvá lett a Nap-kelte bizonyos figuráinak politikai manipulációja, amihez nem szabad asszisztálni.

– *Igen, de gyakran hangzik el az az érv is, hogy ha nem mennek be a tévébe a jobboldali politikusok, akkor csak szűkebb körben ismeri meg a közvélemény a nézeteiket...*

– Ebben van igazság. De azt is meg kell fontolni, hogy annak ellenére, hogy egy tévévitában az érveink megállják a helyüket, a szerkesztők és műsorvezetők kommunikációs manipulációja miatt csak rosszul jöhetünk ki ezekből a szereplésekből. Ez a politikai megfontolás. Az erkölcsi pedig az, hogy nem statisztálhatunk az emberek megtévesztéséhez. És arra is fel kell hívnom a figyelmet, hogy a Nap-kelte a magát közszolgálatinak nevező tévében kerül képernyőre. Bár, hogy ez a közszolgálatosság mit jelent a Rudi Zoltán-féle tévében, arra illusztráció lehetett Gyurcsány reklámfilmjének sugárzása. Ez már nem hogy nem közszolgálati, nem is állami, hanem inkább kormánytévének tűnik számomra.

– *Érdekes, hogy éppen ön tette meg a bojkottal kapcsolatos bejelentést. Hiszen éppen Semjén Zsolt az, akinek a*

vitakészségével és érveivel még a legdörzsöltebb baloldali műsorvezetők sem tudtak és tudnak mit kezdeni...

– Nekem valóban fekszik a kard ki kard szituáció. De sok olyan kiváló jobboldali politikus van, akinek nem ilyen a habitusa. Beléjük fojtják a szót, kiforgatják az érveiket, kérdésnek álcázott állításokkal zavarják össze őket, a manipulációnak ezer trükkje van... Ezért döntöttünk úgy, hogy nem megyünk be a NAP TV műsoraiba. Orosz József és Aczél Endre nyugodtan adja elő agit-prop mutatóját, mi ebben nem akarjuk zavarni őket. A néző számára meg legyen világos, hogy amit látnak, az nem egy adott kérdés megvitatása, hanem az MSZP–SZDSZ brosúrája. Ön a széles körű közlés lehetőségét említette. Én pedig azt mondom erre, hogy valóban vannak pro és kontra érvek, de minden pragmatikus megfontolásnál fontosabb az erkölcsi üzenet, hogy van, amihez nem szabad asszisztálni. Nyilván támadni fognak, mert találva érzik magukat, de itt volt az ideje annak, hogy a médiának ezt a részét annak nevezzük, ami: lakájmédia.

– Milyen szerepe van ma a közéletben a médiának? Valóban a média kezében van a valódi hatalom?

– Megpróbálom ezt egy példával megvilágítani: ha be-megyek mondjuk egy kínai étterembe és elém tesznek egy étlapot, amin az van, hogy választhatok a hutulu és a kutulu között, akkor valójában nincs szabad választásom, mert fogalmam sincs, hogy mi az egyik és mi a másik. Ha magyarul is odaírják, hogy az egyik rántott pontyot, a másik pedig sült kacsát jelent, akkor a szó igazi értelmében választhatok. Nos a média hutulut és kutulut kínál az embereknek. A parlamentáris demokrácia egész konstrukciója a szabad választások eszméjén nyugszik. Igen ám, de egyre nyilvánvalóbb, hogy miközben a hatalmi ágak elválasztása aprólékosan kidolgozott, addig a választásokat – és ezzel végeredményben az egész államszervezetet – eldöntő média valójában nem áll alkotmányos kontroll alatt, hanem

bizonyos pénzügyi-ideológiai érdekcsoportok kezében van. És ezért van az, hogy az egész világon szembetűnőek a parlamentáris demokrácia válságjelenségei. Csökken a választási részvétel, elfordulnak a közélettől az emberek. Ezért állítom azt, hogy a parlamentáris demokrácia a választások valóban szabad voltától függ, ez pedig nemcsak azt jelenti, hogy ne lehessenek választási csalások, mint például a kékcédulák 1947-ben, hanem arra is igazi garancia kell, hogy bizonyos érdekcsoportok a médiahatalmukkal ne manipulálhassák a közvéleményt és így a választásokat.

– *Itt egyébként egy egész hazugságkonszern működik. Október 23-án például biztosan elmondja Gyurcsány Ferenc az állami megemlékezésen, hogy az MSZP azoknak a reformkommunistáknak az utódpártja, akik kirobbantották az 1956-os forradalmat.*

– Évtizedekig ki akarták retusálni a magyar történelemből, de miután ez nem sikerült, most igyekeznek kisajátítani 1956 örökségét, és Gyurcsány Nagy Imre politikai örököseként próbálja beállítani magát. A „te Imre, hogy csinálnád?” szemtelensége sem valami elszólás volt, hanem ennek a saját előképmítosz-csinálásnak egy fejezete. A vértanúság mindenre felmentés, és Nagy Imre ott van a magyar pantheonban. De Nagy Imre nem vezette, hanem követte a forradalmat. Nagy dolog, ha valaki a történelem egy nagy pillanatában szembe tud fordulni korábbi önmagával. De volt olyan, akinek a múltjából nem kellett megtagadnia semmit, nem kellett a jó oldalra állnia, mert mindig ott volt. Anélkül, hogy kisebbitenénk Nagy Imrét, nem szabad hagynunk, hogy a reformkommunista mítoszépítés árnyékba szorítsa Mindszenty Józsefet vagy Bibó Istvánt!

– *A forradalom emlékét Nagy Imre és a baloldali szereplők emlékére szűkítik?*

– Gyurcsány Ferenc az MSZP színházában akarja eljátszani Nagy Imre szerepét. Óriási ellentmondás azonban,

hogy Nagy Imre forradalomban – és utána – vállalt szerepében nem a politikai tettek, hanem az erkölcsi tartása volt a döntő és maradandó. Azonkívül rá kell mutatnom még egy döntő különbségre, amiből látható, hogy milyen hazug és abszurd ez a kisajátító erőlködés. Nagy Imre első sorban magyar, azután valóban szocialista volt. Az egy másik kérdés, hogy ez az „emberarcú” szocializmus, amiben ő hitt, történelmi tévedésnek bizonyult. Ez azonban nem változtat azon, hogy Nagy Imre valóban szocialista volt. Az MSZP legnagyobb blöffje pedig éppen az, hogy szocialistának mondja magát, holott immár minden, csak nem szociális, valójában neoliberális, a multinacionális nagytőke strómanja lett. Nagy Imre forog a sirjában.

– *Hazudnak abban is, mintha a tizenhat év politikai erőinek közös vétsége lenne a napjainkra kialakult válság.*

– Sárosak, és mivel nem tudják kimosni magukat, ezért megpróbálják az elmúlt tizenhat évet is besározni. Gyurcsány Ferenc már nem hazudhatja azt, hogy nem hazudott, ezért most azt hazudja, hogy mindenki hazudik. A parlamentben – miután a bizalmi szavazásnál eljátszotta a bűnbánó szerepet is – azt mondtam neki, hogy négy feltétele van a bűnbocsátnak, és reméltem, hogy tudja követni a teológiai reflexiómat, hiszen ő maga nyilatkozta, hogy „rendszeresen szokott bérmálkozni”... Tehát a négy feltétel: a bűnbánat, a bűnbevallás, a jóvátétel és a penitencia elfogadása. Csakhogy a bűnbánat nem azonos egy színházi mutatvánnyal, a bűnbevallás nem azonos a lebukással, a jóvátétel tekintetében pedig a bibliai vámos történetét idéztem neki, javasolva, hogy tegyen valamit vissza a költségvetésbe, a penitenciának pedig van egy nagyon egyszerű módja: mondjon le.

– *Gyurcsány Ferenc ingerültsége, arroganciája ma már a hatalom egész szerkezetét áthatja. Mi lesz ennek a vége?*

– Nem véletlen, hogy legutóbb éppen egy budapesti börtönben tartottuk a parlament emberi jogi bizottságának

ülését, amit a szocialisták persze obstruáltak, ahogy tudtak. Nem kizárólag az ártatlanul meghurcolt, megalázott, megvert békés tüntetők mellett emeltük fel a szavunkat, hanem azon rendőrök mellett is, akiket a politikai hatalom a maga manipulációs céljai miatt veszélyeztetett. Felkészítés nélküli, vidéki rendőrlányt állított például a tévészékház elé, amíg a készenléti ezred kiképzett és felszerelt egységeit – noha négyszer kérték – nem engedték oda a lakanyából... Vajon miért? Kettős provokáció történt, aminek célja először a társadalom manipulálása, azután pedig a megfélemlítése volt.

– *A hatalmi arrogancia további jele az is, hogy a jelenlegi kormány a tervezeit nem egyezteteti az érintettekkel. Legutóbb éppen a pedagógusok tüntettek emiatt.*

– Nemcsak a szakmai szervezetekkel, a társadalommal nem egyeztetnek, de saját frakciójukkal, saját pártjukkal sem. Épp ezért mondtam a kormányprogram parlamenti vitájában, hogy ez nem egy kormány, hanem egy holding felépítésére emlékeztet. Az uniós pénzek elosztása például Bajnai Gordon kezében van. Csakhogy Bajnai nem kormánytag, ő és társulata kizárólag Gyurcsány Ferenc kreációja, amire a parlamentnek, sőt a kormánynak sincs nem-hogy irányítása és ellenőrzése, de valójában rálátása sem. Például nem is interpellálható. Gyurcsány Bajnaival valójában a közjogi struktúrán kívülre akarja helyezni az uniós pénzek elosztását... Nagy szerencséje az országnak, hogy október elsején a nemzet az ellenzék kezébe tette a megyei és települési önkormányzatok nagy többségének irányítását, áthúzva ezzel a nagy lenyúlás számításait.

– *Kirúgják Gyurcsányt?*

– A szocialistáknak is fel kell ismerniük, hogy csak a szakértői kormány jelenti ebben a pillanatban az egyetlen reális megoldást, kiutat a válságból az ország számára. Különben a mostani krízis újra és újra meg fog ismétlődni, de egyre súlyosabb formában. Alapvetően rossz irány, ami a

gazdaság növekedése ellen hat. A munkát sújtó terhek például azt eredményezik, hogy nő a munkanélküliség, tehát egyre kevesebb ember fizet be a költségvetésbe. A magyar cégek vagy csődbe mennek, vagy átmennek adózni Szlovákiába, illetve a feketegazdaságba menekülnek, a vége ugyanaz: kevesebb lesz a költségvetési bevétel. A múlt századi neoliberais dogma miatt azt erőltetik, hogy a pénzügyi egyensúly áll mindenképp felett! Megjegyzem, ha ez így lenne, akkor Szomália lenne a világ legjobb országa, hiszen nulla kiadás, nulla bevétel – vitathatatlan az egyensúly. Mi azt mondjuk, hogy az államháztartási egyensúly valóban fontos – ezért nem kellett volna az MSZP–SZDSZ kormánynak pártcélok miatt felborítania –, de nem az egyetlen szempont. Ennek az oltárán nem áldozható fel a gazdasági növekedés, sem a társadalompolitika szempontjai. A magyar társadalom nagy többsége nem bír ki további drasztikus elvonásokat, további terheket. Egy szociális robbanásnak beláthatatlanok a következményei! Ezért is mondom hónapok óta, hogy az államnak rá kell kényszerítenie ennek az időszaknak a nyerteseit és haszonélvezőit, a bankokat és a multikat, hogy ők is vállaljanak arányos részt a terhekből.

– *A kormány az államadóságra hivatkozik, amit minden más elé helyez, és ezzel indokolja a még megmaradt állami vagyont privatizációját is. Legutóbb Ceausescu tett így, még a panelházakban is kukoricacsutkával fűtöttek Romániában...*

– Először is az államadóság a Gyurcsány-kormány idején szabadult el végletesen és végzetesen, miközben elherdálták az állami vagyont. Azóta sincs válasz arra, hogy hova lett ez a tengernyi pénz. Vérlázító, hogy miközben a magyar nép elszegényedett, addig azok, akik személy szerint felelősök ezért a válságért Gyurcsány Ferenc, Kóka János és Veres János, milliárdosok lettek. Az államadóság és a privatizáció tekintetében pedig szeretném felhívni a fi-

gyelmet egy eddig elhallgatott szempontra, ami nekünk kereszténydemokratáknak különösen fontos. Természetesen tisztában vagyunk a politikai realitásokkal, és azzal, hogy szűk a gazdasági mozgástér, de az erkölcsi szempont nem tehető zárójelbe. Tehát arról van szó, hogy a szocializmus idején a szocialista állam elvette a dolgozók munkabérének nagy részét, azzal, hogy ezért az állam garantálja az ingyenes egészségügyi ellátást és a tisztességes megélhetést biztosító nyugdíjat. Ezt törvényekben és az alkotmányban is rögzítették. Tehát nem kizárólag eurómilliókban kifejezhető adósság van külföldi befektetők felé, hanem adósság van a magyar emberek milliói felé is, akiknek ki nem fizetett munkabére a még meglévő állami vagyonban testesül meg. Ezért az adósság és privatizáció kérdésében a KDNP álláspontja az, hogy a természetjog alapján a magyar államnak erősebb kötelezettsége van a megélhetésükért küzdő magyar emberek felé, mint az Óperencián túli befektetők profitja irányában.

– *Mondhatjuk-e, hogy Gyurcsány Ferenc hazugsága kettétörte a magyar parlamenti demokráciát?*

– A társadalmi szerződés lényege, hogy a pártok a választási programjukkal mintegy szerződési ajánlatot tesznek a választópolgároknak, amit azok azzal, hogy megválasztják azt a pártot, elfogadnak. Így létrejön a szerződés az adott párt és a nép között, a választási program megvalósítására. Gyurcsány kormányon a szöges ellentétét csinálta annak, mint amit a választási programjában ígért, ezzel megszegte a társadalmi szerződést, ami ezért morális és politikai értelemben semmis, Gyurcsány és társulata pedig illegitim. Másodszor azért illegitim, mert az MSZP és az SZDSZ képviselői a bizalmi szavazáson nem menthetik föl a választási hazugság/csalás alól, mert ők is annak köszönhetik a mandátumukat, hogy részesei – mondhatnám bűntársai – voltak a szervezett hazugságnak, amivel megnyerték a választást. Harmadszor pedig azért illegitim, mert az

kéri a felhatalmazást arra, hogy kivezesse a válságból az országot, aki odajuttatta. Elméletileg van több millió ember, akiről elképzelhető, hogy ki tudná vezetni az országot a válságból. Reálisan lehet több száz, akiről ténylegesen hihető, hogy képes lenne rá. Gyurcsányról viszont fehéren feketén bebizonyosodott, hogy alkalmatlan erre.

(Demokrata, 2006. október 19.;
Az interjút készítette: Sinkovics Ferenc)

Fotó: MTI

„A kereszténydemokratákkal való közös munka izgalmas és inspiráló. Egy olyan jelenségről is szó van, amelyet sokáig nem tudtunk elrendezni – magunkban sem. A KDNP szigorúan világnézeti alapon működik. Bár nem lényegtelen számukra, hány voksot kapnak, de nem ez a legfontosabb. Úgy gondolkodnak, „vagyunk, akik vagyunk, kapunk, amennyit kapunk”. Elsősorban nem a programjukra, hanem az annak alapját adó világnézetre kérik a támogatást. Ez egyedülálló a magyar politikai életben. Örömmel működöm együtt velük. Sőt, néha egy kicsit irigylem is őket. A legnagyobb értékük, hogy úgy képviselik megalkuvás nélkül a saját értékrendjüket, hogy közben nem válnak ellenségessé a polgári oldal legnagyobb erejével szemben. Nem arra használják energiájukat, hogy másokat kioktassanak. Ilyen értelmes munkamegosztásra a jobboldal eddig csak elvétve volt képes, s ezért tisztelettel adózom Semjén Zsoltnak. A kereszténydemokraták azt is tudják, hogy világnézetük értékeinek hatékony képviselete, a kormányra kerülés csak akkor lehetséges, ha a

nagy néppárttal, a Fidesszel stratégiai együttműködést alakítanak ki. De van másik oldala is az éremnek, a Fidesz nem fogad el a velük való egyeztetés nélkül programot és azt is tudja, csak a KDNP által is támogatott elnök képes összefogni a jobboldal erőit, ami minden siker elsőszámú feltétele.”

Orbán Viktor nyilatkozata a KDNP-ről
(Demokrata, 2007. január 4.)

*III. A Parlament
szószékén*

ORSZÁGGYŰLÉSI BESZÉDEK

IV. KÁROLY KIRÁLY BOLDOGGÁ AVATÁSÁRÓL

2004. szeptember 27.

Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Ház! Október 3-án II. János Pál pápa a Szent Péter téren boldoggá avatja IV. Károly királyunkat. Több évtizedes, a legapróbb részletekig kiterjedő vizsgálatot követően tavaly decemberben elismeréssel zárta le a szükséges eljárást az illetékes szentszéki testület, a boldoggá és szentté avatások előkészítéséért felelős kongregáció. Egy történészek és orvosok alkotta bizottság – amely nem csupán katolikusokból állt – pozitívan foglalt állást, és tavaly áprilisban hivatalosan is elismerték az uralkodó különösen erényes életét. Végül decemberben egy, Károly közbenjárásának köszönhető csodálatos, természetes okokkal nem magyarázható gyógyulást is bizonyítottnak fogadtak el. Boldoggá avatásával a pápa egy olyan keresztény személyiséget méltat, akit, noha hősi fokon gyakorolta az erényeket, mégis mind a saját korában, mind manapság is számos rágalom ért.

A szentatyja ezzel az elismeréssel Magyarország királyának személyén keresztül hazánkat is megtiszteli. II. Szilveszter pápa ezer esztendeje adományozta Szent István királyunknak a Szent Koronát, egy évezreddel később a Szent Korona utolsó viselőjét is felmagasztalja az egyház.

Ferenc József császár és király hatvannyolc esztendőnyi korszakához képest az ifjú Károly uralkodása oly rövidnek tűnik. Az Osztrák-Magyar Monarchiáról többnyire a festményekről jól ismert, idős Kaiser und König és a kiegyezést követő, ahogy nevezni szokták, boldog békeévek jutnak az eszünkbe. IV. Károlyról azonban – akit 1916-ban

Szent István koronájával koronáztak meg – valóban hiányosak az emlékeink. És még ezt a keveset is eltorzította a sok évtizedes, elfogult, szélsőségektől távolról sem mentes, előbb jobb-, majd baloldali propaganda. A korabeli sajtóból úgy tűnhet, hogy Károly király gyengekezű, a viharos történelmi napokban szerepére alkalmatlan uralkodó volt, akit meglehetősen határozott felesége irányított. Sikertelen békéltető kísérleteivel megvetést váltott ki militáns német szövetségeseiből és saját alattvalóiból egyaránt. Az előítéletek sorát szaporította a mérges gáz bevezetéséről szóló vád és a reménytelen restaurációs próbálkozások.

Az elfogulatlan történészek munkái azonban ellene mondanak a különböző politikai preconcepciók által eltorzított Károly-képnek. Tudományos abszurditás őt úgy beállítani, mint aki gyávaságból akarta a békét. Károly volt az egyetlen korabeli uralkodó, aki a háború két első esztendejét a hadszíntereken töltötte. Éppen a fronton szerzett szörnyű élmények győzték meg arról, hogy a háború értelmetlen tömeggyilkosság, aminek mielőbb véget kell vetni. Károly mindhiába próbálta II. Vilmost rávenni a békekötésre. Reménytelenül győzködte a német császárt a vérontás haszontalanságáról. Törekvése elbukott a berlini vezérkar meggyőződésén: ezt a háborút a központi hatalmak megnyerik.

Már a koronázáskor beindult a propagandagépezet Károly és felesége, Zita ellen. Azt híresztelték, hogy iszákos és kicsapongó életet él, jóllehet aszketikus, hűséges és rendkívül fegyelmezett volt. Zita királynőt Bourbon-pármiai származása miatt Németországban franciának, Ausztriában taljännak bélyegezték. A mai napig sok történész bizonyos távolságtartással szemléli Károly béketörekvéseit. Természetesen minden történelmi-politikai eseményt – akkor és utólag – több szempontból lehet megközelíteni. Károly királyé az volt, hogy a lelkiismeretére hallgatott: személye-

sen vállalt felelősséget a fegyvernyugvásért. Végso soron nem politikai megfontolásokból, hanem személyes hitéből érthetjük meg azt, hogy mindenáron el akarta kerülni a további vérontást. Károly tollából származó idézetek bizonyítják: inkább elszenvedte, mintsem saját maga tett volna igazságtalanságot.

Az első világháború nyomán és következtében a cári Oroszország helyét a Szovjetunió foglalta el, a vesztes Németország versailles-i tönkretétele és megalázása teret nyitott a nemzetiszocialista ideológiának. És eltűnt a térképről a soknemzetiségű Habsburg-monarchia is. Az Osztrák-Magyar Birodalommal együtt elenyészett az a nagy történelmi keret, amely – még ha erről megoszlik is a monarchia népeinek emlékezete – a közép-európai nemzetek együttélését és fejlődését biztosította. Helyében a győztesek érdekei szerint mesterségesen összetakolt, az etnikai és történelmi tényeket semmibe vevő, a nagyhatalmaktól függő, nekik kiszolgáltatott utóállamok jöttek létre. Hazánkat megcsönkítették, a történelmi Magyarország kétharmadát, lakosságának több mint felét elszakították, a Kárpát-medencei magyarság egyharmada került idegen impérium kényekedvének kiszolgáltatott kisebbségi létbe.

A köztársasági kormány nyomására 1919 márciusában a családnak el kellett hagynia Ausztriát. Károly, Zita és gyermekeik Svájcban leltek menedékre. Károly – mint koronázott magyar király – két eredménytelen restaurációs kísérletet tett a Magyarországra való visszatérésre. A történészek számos motivációra mutatnak rá: a trianoni diktátum tragédiájára, a proletárdiktatúra rémuralmára, a Horthy Miklós ellentengernagy hatalomátvétele által megnyílnak vélt lehetőségekre. Törekvéseit mindez bizonyosan ösztönözte, de az elmélyült vizsgálat megmutatta, hogy a politikai számítások előtt és fölött ismét a lelkiismeret szava volt a döntő: az uralkodó úgy érezte, hűségese nek kell maradnia uralkodói esküjéhez. Magyarország hercegprímása,

Csernoch János bíboros a következő szavak kíséretében tette Károly fejére a Szent Koronát: „Ma rád száll a királyság, neked kell gondoskodnod a terád bízott nyájról.” Károly hűséges akart maradni esküjéhez. A győztes hatalmak elhatározták, hogy a kényelmetlenné vált Károlyt eltávolítják, és Madeira szigetére száműzték.

Károly király rövid életét beárnyékkolták a tragédiák: kétségek között vállalt, eredménytelennek bizonyult béketörekvése, a sok évszázados birodalom széthullása, sikertelen visszatérési kísérletei, megalázó száműzetése, a nélkülözés és a betegség. De más mércével mérnek a mennyben és a földön. Ott a végső mérce nem a siker, hanem az életszentség. Ez az üzenete annak, hogy az egyház boldoggá avatja Károly királyt. Ez a szertartás nem evilági politikáról szól, nem történelmi viták eldöntéséről, nem alkotmányjogi kérdésekről, és még csak nem is egy történelmi személyiség historikus szerepének megítéléséről. A lényeg az, hogy valaki saját kora adott történelmi helyzetében, a maga sajátos életállapotában Jézus példáját követve és ezzel másoknak konkrét példát adva készen áll Krisztus követésére.

IV. Károly a világháború embertelenségében a béke embere volt. Adja Isten, hogy szent királyaink sorában, Szent Istvánnal és Szent Lászlóval együtt Boldog Károly is égi közbenjárónk legyen!

Köszönöm szépen. *(Taps.)*

NEM ENGEDJÜK, HOGY MÁSODRENDŰ ÁLLAMPOLGÁROK LEGYENEK A KERESZTÉNYEK

2004. november 3.

Felszólalás a 2005. évi költségvetési törvényhez

Elnök Úr! Tisztelt Ház! A költségvetés egyházakat érintő részét illetően rögtön az elején le akarom szögezni, hogy az egyházak nem valamiféle privilégiumot kérnek, hanem a hátrányos megkülönböztetés ellen tiltakozunk, alkotmányos jogainkhoz és a nemzetközi és hazai szerződések tiszteletben tartásához ragaszkodunk.

A költségvetési törvényjavaslatban lévő diszkrimináció nem pusztán az egyház ellen hirdet kultúrharcot, hanem – sőt, elsősorban – az egyházi intézményeket igénybe vevő és az ott dolgozó állampolgárok ellen. Sem az egyházi iskolába járó gyerek, sem az egyházi kórházban gyógyított beteg, sem az egyházi szociális otthonban gondozott idős ember nem kaphatja meg azt, amit az állami vagy önkormányzati intézményt igénybe vevő társaik, sem az ilyen egyházi fenntartású, de közfeladatot átvállaló munkahelyen dolgozó azt, mint az állami vagy önkormányzati intézményben lévő kollégáik.

Tisztelt Ház! A vallásos ember ugyanolyan adófizető állampolgár, mint bárki más. Ugyanúgy a mi adónkból is van fenntartva az összes létező állami és önkormányzati intézmény. Most azért, hogy emberi és állampolgári jogunkkal élve egyházi iskolába járathassuk a gyermekeinket, a befizetett adónkon túl további anyagi tehervállalásra vagyunk kényszerítve, vagyis kettős adófizetésre. Ezzel a jelenlegi hatalom másodrendű állampolgárnak bélyegez minket, vallásos embereket. Egyúttal elveszi a társadalom

egészétől a szabad intézményválasztás lehetőségét és jogát, azt, hogy mindenki szabad akaratából, plusz anyagi tehervállalás pressziójától mentesen dönthesse el, hogy milyen intézményt választ.

Nézzük a számszaki tényeket! A kisebb létszámú önkormányzati iskolák diákjai után járó normatív támogatást durván csökkenti a kormány, ellehetetlenítve a kistelepüléseken az életet. De az egyházi általános iskola és óvoda akkor sem kaphatja meg az önkormányzati iskolákkal azonos kiegészítő támogatást, ha az iskola megfelel a létszám-előírásoknak. Így az egyházi iskolába járó gyerek – iskola-típustól függően – 18 és 44 ezer forint közötti összeggel kap kevesebbet, mint az önkormányzati iskolába járó társa. És mivel a bejárónormatívát is elveszik tőle, így a gimnazisták esetében diákonként további 9800, általános iskolások esetében diákonként 25 ezer forintot vesz el tőlük a Gyurcsány-kormány.

Tehát összességében az egyházi iskolákban egy tanuló jutó normatíva 43 és 69 ezer forint közötti összeggel kevesebb, mint az önkormányzati iskolában. Ha a normatíván túl az elmaradó kiegészítést is hozzászámolom, akkor ez már diákonként minimum 84, maximum 110 ezer forint elvétele. Százalékban kifejezve: az egyházi iskolák legalább 20 százalékkal vannak hátrányosan megkülönböztetve a különben szintén alulfinanszírozott önkormányzati iskolákhoz képest.

További nyilvánvaló diszkrimináció az, hogy mostantól az egyházi iskolába járó gyerekek nem kaphatnak az önkormányzati iskolával megegyező kiegészítő támogatást az ingyenes tankönyvellátáshoz, a napközi étkeztetéshez és a kollégiumi szálláshoz.

Itt kell megjegyeznem azt a statisztikai ténytet, hogy míg az önkormányzati iskolákban szociális helyzete miatt a diákok 18 százaléka szorul rá a kedvezményes étkeztetésre és az iskolai tankönyvtámogatásra, addig az egyházi iskoláknál ez

az arány 44 százalék. És teszi a kormány mindezt tanév közben, időt sem hagyva az állampolgároknak és intézményeknek a felkészülésre, védekezésre, megsértve egyúttal a közjogi várományhoz fűződő alkotmányos jogukat, amit egyébként az Alkotmánybíróság már korábban kénytelen volt megvédeni a szocialista-liberális hatalommal szemben.

A diszkrimináció tekintetében a kormány és az Országgyűlés ismerte el a 2003. évi zárszámadási törvényben, hogy az egyházi intézmények 1,4 milliárddal kevesebbet kaptak, mint amennyi járt volna, tehát ennyivel már eleve adósa volt az állam az egyházi fenntartású, közfeladatot ellátó intézményeket igénybe vevő embereknek.

A diákok mellett azok a munkavállalók, akik egyházi oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális intézményben dolgoznak, szintén másodrendű állampolgárrá válnak ezzel a törvénnyel, mivel számukra a jövőben nem lesz kötelező a közalkalmazotti bér biztosítása, noha közfeladatot látnak el, így sem az eseti, sem a tartós béremelés fedezetét nem kapják meg az állami költségvetésből. Megemlítem, hogy a kormány már ebben az évben is elvette tőlük az 1 százalékos keresetkiegészítést. Mindközben kilóg a lóláb, az egyházellenes mesterkedés, hogy ezekkel a hátrányos megkülönböztetésekkel és az egyház morális tekintélyét szisztematikusan lejáratni akaró médiamanipulációval az egyházi intézményt választani akarókat elbizonytalanítsák, az egyházi intézményben dolgozókat pedig az egyházi intézményfenntartó ellen fordítsák.

A leginkorrektebb azonban az, hogy mindezt a Gyurcsány-kormány úgy tette, hogy közben megtevesztő tárgyalásokat kezdeményezett és folytatott az Apostoli Szentszék delegációjával. Ott mosolyogva fogadkozott, ígéretet, elterelő módon mellébeszél, miközben sutytyomban készítették ezt a valóban példátlan diszkriminációgyűjteményt, törvény-, szerződés- és alkotmányértést.

Mi persze kidolgozzuk a szükséges módosító javaslatokat, amelyeket a kormányoldal – nincsenek illúzióim – leszavaz. De már most jelzem, hogy ugyanúgy, mint a szociális törvény esetében is tettem, az Alkotmánybírósághoz fordulok. A Csehák-Kökény kettős akkor pökhendien lesöpörte a módosító javaslatainkat, és arrogánsan lesöpörték a köztársasági elnök úr észrevételeit is. És mi lett a vége? Az Alkotmánybíróság a beadványunkra megsemmisítette a szociális törvény egyházellenes passzusait. Most sem lesz másként.

Befejezésül főként Magyar Bálint miniszter figyelmébe ajánlok egy régi tapasztalatot. A mondás úgy szól, hogy aki az egyházba harap, annak előbb-utóbb kitörnek a fogai. (*Derültség az ellenzéki padsorokban.*) Nos, el lehet kezdeni csináltatni a protézist.

Köszönöm. (*Taps az ellenzéki padsorokban.*)

A VALLÁSSZABADSÁG VÉDELMEBEN

2004. november 22.

Kérdés a kulturális miniszterhez

Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Ház! Ezekben a napokban súlyos támadás éri a demokráciát, a sajtó- és vallásszabadságot.

A Református Egyház Zsinatának állásfoglalása és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a határon túli magyarság érdekében a Magyar Televízió egyházi műsorában sem hangozhatott el. Ezeket az állásfoglalásokat a Híradóban is ismertetni kellett volna, mert ha van hírérték, akkor ez az.

Az előzményekhez tartozik, hogy az intézményfenntartó egyházak nyílt levelét, amelyben tiltakoztak az egyházi intézmények ellehetetlenítése ellen, a múlt kedden a Katolikus krónikában még ismertették, de a most vasárnapi ismétlésből már kivágták, cenzúrázták.

A kettős állampolgárság ügyében az igen melletti katolikus és református kiállást szintén cenzúrázzák: vasárnap a református egyház Örömhír című műsorából már kimaradt, a holnapi Katolikus krónikából pedig ki fog maradni. Ezért ma mind a katolikus, mind a református egyház az ORTT-hez fordul, követelve, hogy olvassák azt be a magát közszolgálatnak nevező televízióban.

Hogy mennyire kilóg a lóláb, azt jól mutatja, hogy közben az uniós szavazáskor hasonló nyilatkozat minden vita nélkül lemehetett, addig a határon túli magyarokért való megnyilatkozást cenzúrázzák. Tehát ami a kormánynak tetszik, az igen, ami a kormánynak nem tetszik, az nem mehet le a magát függetlennek nevező tévében.

Megjegyzem, ilyen cenzúrára, a vallásszabadság ilyen megsértésére akkor volt precedens, amikor a náci időkben megakadályozták, hogy a katolikus és protestáns egyházak tiltakozása nyilvánosságot kaphasson zsidó polgártársaink jogfosztása és deportálása ellen, vagy a kommunista diktatúra idején, amikor az emberi jogokért való egyházi kiállást próbálták elhallgattatni.

Miután a jelen kormányzati struktúrában az egyházi ügyek a kulturális tárcahoz tartoznak, ezért kérem és elvárom, hogy a kulturális tárca tegye meg a szükséges és lehetséges lépéseket, hogy az egyházi állásfoglalás a társadalom egésze számára megismerhetővé váljék, és az a közszolgálati médiában megjelenhessen. Ez minden demokrácia, sajtó- és vallásszabadság mellett elkötelezett párt és politikus közös felelőssége és kötelessége.

Köszönöm szépen. (*Taps az ellenzék padsoraiban.*)

ELNÖK: Köszönöm. Vass Lajos államtitkár urat illeti a szó.

VASS LAJOS, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának államtitkára: Elnök Asszony! Tisztelt Képviselő Úr! Igen, az egyházügy a kulturális minisztériumhoz tartozik - a médiaügyekben nem vagyunk illetékesek. De a kormány sem avatkozik bele következetesen a közszolgálati média műsorpolitikájába, illetve a műsorszerkesztésbe, így hát nincs cenzúra. A '96. évi I. törvény, azaz az úgynevezett médiatörvény szabályait tartjuk irányadónak, és úgy gondolom, mindenki azt tartja irányadónak. Ebből idézek egy legelső, alapvető rendelkezést, mely szerint – így szól az idézet – a műsorszolgáltató a törvény keretei között önállóan határozza meg a műsorszolgáltatás tartalmát, és azért felelősséggel tartozik. Mi ezt komolyan vesszük, és így is gondoljuk.

Bármilyen, törvényességi szempontból kifogásolható kérdéskörben persze - mint ahogy a képviselő úr is említette – az ORTT panaszbizottsága illetékes a kivizsgálásra.

Természetesen magunkra nézve ezt az eljárási rendet kötelezőnek tartjuk. Tudomásom szerint - ettől függetlenül, mondom – az ORTT elnöke rövidesen kezdeményez egy találkozót a történelmi egyházak vezetőivel.

Köszönöm szépen. *(Szórványos taps a kormánypárti padsorokban.)*

ELNÖK: Köszönöm. A képviselő urat illeti egy percre a szó.

DR. SEMJÉN ZSOLT (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Államtitkár Úr! Ez olyan freudi elszólás volt, hogy „következetesen nem avatkozik be a kormány” – attól függ, hogy hova tesszük a hangsúlyt.

Én sajnos úgy látom, a kormány e tekintetben is végeredményben közpénzből kampányol, miközben a televízióban cenzúra érvényesül az egyházakkal szemben és például a Trianon-filmmel szemben is. Ami ilyen „déljá vu”-szerűen az aczéli időket idézi, amit egyébként nemcsak én mondok, hanem az önökhöz közel álló mai lapok is hasonló gondolatokat fogalmaznak meg.

Liberális dolog-e az, hogy egy egyház a saját műsorában nem mondhatja el a saját álláspontját alapvető fontosságú kérdésekről? Kérdezem, államtitkár úr: vallásszabadság ez, sajtószabadság ez, demokrácia ez?

Köszönöm szépen. *(Taps az ellenzéki padsorokban.)*

ELNÖK: Államtitkár úr, egy percre önt illeti a szó.

VASS LAJOS, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának államtitkára: Elnök Asszony! Képviselő Úr! Még egyszer említem: a kormány nem avatkozik bele a közszolgálati média műsorpolitikájába, sem a műsorszerkesztésbe. Nem tudom, hogy amit a képviselő úr mond, hogyan fordulhatott elő. Én úgy gondolom, hogy az egyházi idővel az egyházak kell hogy rendelkezzenek. Nem tudom, milyen szerkesztési polémia folytán kerülhetett erre sor, de még egyszer, ha ezzel kapcsolatosan bármilyen panasz, törvényességi probléma van, akkor legyenek szí-

vesek, az illetékesek forduljanak az ORTT panaszbizottságához.

Azt is említem még egyszer, amit az előbb mondtam, természetesen ezeket, bármilyen döntés születik, mi magunkra nézve ezt az eljárási rendet kötelezőnek és érvényesnek tartjuk.

Köszönöm szépen.

DIPLOMÁCIAI BALLÉPÉS A SZENTSZÉKNÉL

2004. december 20.
Kérdés a miniszterelnökhöz

Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Miniszterelnök Úr! Nem érzi ön kínosnak azt, hogy audienciát kér a Szentatyától olyan előzmények után, miután ön nem átalott Mária országán poénkodni? Nem átalott pár héttel ezelőtt itt, a parlamentben a Rákosi-időket idézve klerikalizozni. És éppen ma, a költségvetési törvényben akarják megfojtani és ellehetleníteni, egyébként a vatikáni szerződést megsértve, az egyházi iskolákat, egyházi szociális intézményeket, egyházi kórházakat, könyvtárat. *(Kiss Péter: Túlzás ezt állítani! Képvisező úr, ez túlzás!)*

Azt is hadd említsem meg napirend előtti válaszával kapcsolatban, hogy ön tárgyalást legfeljebb Sodano bíboros úrral folytathat, a Szentatyával nem tárgyalni szoktak, hanem a Szentatya audiencián fogad miniszterelnököket, kormányfőket, közjogi méltóságokat.

Miniszterelnök Úr! Hogy jön ön ahhoz, hogy a Szentatyánál mószerolja a Magyar Katolikus Egyházat?! *(Derűltség az MSZP soraiban. – Közbeszólás a Fidesz soraiból: Így van!)* Mi az, hogy az egyház beavatkozik a politikába, társadalmi kérdésekbe? *(Folyamatos zaj. – Az elnök csenget.)* Hogy jön ön ahhoz, hogy kioktassa a katolikus egyházat a II. Vatikánum tanításából?! Az is elgondolkodtató, hogy ön sérelmezi, hogy az iskoláik védelmében szülők, tanárok, diákok megszólalnak, amire azért kényszerülnek, mert önök a költségvetési törvényben megsértik a vatikáni szerződést. *(Kiss Péter: Azért ez így nagyon durva!)*

Miniszterelnök Úr! Hogy a Magyar Katolikus Püspöki Kar milyen körlevelet ír a papságnak és a híveknek, nem

tartozik önre, nem tartozik a Szocialista Pártra, nem tartozik a magyar kormányra! *(Közbeszólás az MSZP soraiból: De a Szentatyára igen! – A Fideszre se! – Közbeszólás az SZDSZ soraiból: A Szentatyára se? – Derültség, moraj az MSZP soraiban.)* Elnök Úr! *(Az elnök csenget.)* Én nem szólok bele, hogy például egy szabadkőműves páholy tekintetében ki mit mond, mi a véleménye. *(Kiss Péter: Idő! – Közbeszólás az MSZP soraiból: Keresztényi indulatok?)* Megkérném az urakat, hogy ne minősítsék a katolikus egyház állásfoglalásait. *(Közbeszólás a Fidesz soraiból: Döbbenetes ez a... – Közbeszólás az MSZP soraiból: És te miért minősítetted a miénket?)* Alkotmányos joga az egyháznak, hogy eldöntse, hogy mit tekint politikának és mit nem, milyen kérdésben óhajt megszólalni, és milyenben nem.

Arra is szeretném felhívni a figyelmet *(Az elnök a csengő megkocogtatásával jelzi az időkeret leteltét.)*, hogy ha a lengyel egyház és benne az akkori krakkói érsek, a későbbi lengyel pápa bizonyos értelemben nem politizált volna, akkor önök még mindig az MSZMP-ben ülnének, a Varsói Szerződésben és a KGST-ben. *(Közbeszólás a Fidesz soraiból: Ez így igaz!)*

Köszönöm. *(Taps a Fidesz soraiban.)*

ELNÖK: A kérdésre Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úr válaszol.

GYURCSÁNY FERENC miniszterelnök: Tisztelt Képviselő Úr! Nem zarándoklatra mentem Őszentségéhez *(Lasztovicza Jenő: Dolgozni mentél! – Dr. Simicskó István: Tárgyalni!)*, és nem gondolom, hogy a magyar kormány feje nem fejtheti ki álláspontját tisztességesen, mértéktartóan a Szentatyának és Sodano bíborosnak Magyarországgal kapcsolatos bármely kérdésről, beleértve valamelyik nagy egyházunk dolgát is.

Ha ön úgy gondolja, hogy az egyház dolgába nincsen beleszólása, ha úgy gondolja, hogy az egyház dolgáról nem lehet véleménye a magyar társadalmi közösségnek,

benne a magyar közélet szereplőinek, akkor nyilván úgy gondolja, hogy az egyház társadalmon kívüli. (*Dr. Simicskó István: Vélemény lehet, csak beleszólni nem!*) Én nem így gondolom. Azt gondolom, hogy az egyház a társadalom része; osztozik mindabban a gondban, bajban, és részesül mindabban a dicsőségben, amely közös. Ahogyan az egyháznak ön szerint természetes joga, hogy állást foglaljon a társadalom valamennyi kérdésében – ezt önök állítják –, azt gondolom, hogy a társadalom valamennyi szereplőjének, benne a közélet szereplőinek pedig akkor joga véleményt mondani az egyház magatartásáról.

Nem hitbéli, nem evangéliumi kérdésekről szoltam, hiszen ehhez nincsen közöm. Ahhoz fűztem véleményt, hogy az a közéleti szerepvállalás szerintem összeegyeztethető-e Krisztus szolgálatával. És ne haragudjon rám, ha erről van véleményem (*Lasztovicza Jenő közbeszól.*), lesz is véleményem. Ha önnek ez a véleményem nem tetszik, örömmel meghallgatom. Azt tudom mondani, hogy jelzői, megjegyzései talán nem méltóak ahhoz az emelkedettséghez, amelyet ön egyébként minden bizonnyal szükségesnek és követendőnek lát az egyház dolgaiban.

Ami pedig a vatikáni szerződést illeti, azt betartottuk, most végre legalább nem kapnak több pénzt az egyházi iskolák, mint az önkormányzatiak – mert eddig így történt – nem jár több pénz az egyházi iskoláknak, mint a nem egyházi iskoláknak. Nagyon helyes, hogy ezt tettük.

Ami a klerikalizmust illeti, Sodano bíboros államtitkár úrral megosztottam ezt a véleményemet, és láss csodát: Sodano bíboros államtitkár úr nem kelt ki ez ellen. (*Dr. Pószán László: Mert ő egy úriember! – Moraj az MSZP soraiban. - Közbeszólások az MSZP soraiban: Pontosan!*) Azt tudom önnek mondani, hogy nagyon-nagyon boldog lennék, ha az ön magatartása, az ön álláspontja, a magyar egyház bizonyos köreinek véleménynyilvánítása és magatartása legalább megközelítené a Szentszék magatartását,

álláspontját és az ügyekben képviselt mértéktartó, keresztényekhez illő magatartását.

Köszönöm szépen. *(Taps az MSZP soraiban.)*

ELNÖK: Viszontválaszra megadom a szót a képviselő úrnak.

DR. SEMJÉN ZSOLT: Miniszterelnök Úr! Önnek természetesen lehet véleménye a magyar egyházi szerepvállalásról. *(Közbeszólás az MSZP soraiból.)* Ami nem lehetséges, az az, hogy ön kétségbe vonja azt, hogy a magyar egyház olyan kérdésekben szólaljon meg, amilyenekben akar, mert ön a magyar miniszterelnök, tehát ön nem vonhatja kétségbe a vallásszabadságot. *(Kiss Péter: Arról nem is volt szó! Vallásról nem volt szó!)* A vallásszabadságból pedig az következik, hogy semmi köze ahhoz, hogy a katolikus egyház, a református egyház vagy bármelyik egyház milyen kérdést tekint politikai kérdésnek és milyen nem, milyen kérdésben óhajt megnyilvánulni és milyenben nem.

Az ön dolga az, hogy betartsák a törvényeket, betartsák a hatályos szerződéseket, így a vatikáni szerződés is. Önök ezt nem tartották be, éppen az Alkotmánybíróság állapította meg ezt a szociális törvény esetében, nem is olyan nagyon régen. És éppen most sértették meg a nuncius úr szerint is, a katolikus egyház szerint is, a magyar püspökök szerint is a vatikáni szerződésben foglaltakat. Ezért voltak kénytelenek szülők, tanárok, diákok demonstrálni. *(Közbeszólások az MSZP soraiból. – Közbeszólás a Fidesz soraiból: Nem volt kötelező, mint május 1-jén!)*

Befejezésül, azt hiszem, miniszterelnök úr, jobban tenné, ha elgondolkodna azon, hogy a következő látogatásánál ne ilyen diplomáciai modortalanságokat kövessen el, hanem inkább Canossa-járásként tegye. *(Moraj az MSZP soraiban.)*

Köszönöm. *(Taps a Fidesz soraiban. – Dr. Répássy Róbert: Nem kanasztá, Canossa!)*

ELNÖK: Viszontválaszra megadom a szót a miniszterelnök úrnak.

GYURCSÁNY FERENC miniszterelnök: Hit, vallás és egyház dolgában, képviselő úr, ön és én mást képviselünk, úgy látom. Ez helyénvaló. Törekedtem arra, hogy megjegyzéseim pontosak és finomak legyenek. Így fogalmaztam: „sokakban aggodalmat kelt”, „többek szerint talán nem szerencsés”. *(Közbeszólás a Fidesz soraiból: Királyi többes?)* Idáig jutottam el a véleményfogalmazásban. Ön és az ön politikustársainak az álláspontja erre a „kikérem magamnak”, „hogyan veszi a bátorságot”, „ez arcátlanság” kifejezések voltak.

Azt tudom mondani önnek, hogy talán ebben és más kérdésben a több megértés, a több mértéktartás és a több méltóság eligazító erővel szolgálhatna önnek is, párttársainak is.

Köszönöm szépen. *(Taps az MSZP soraiban.)*

AZ ÉRTÉKEK VÉDELMEBEN ÉS A SZOCIÁLIS IGAZSÁGOSSÁGÉRT

2006. június 08.

Vezérszónoklat a kormányprogramról

Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Miniszterelnök Úr! Tisztelt Ház! Gondolom, sokunk előtt ismert még a régi irodalomórákról a József Attila-kötet végén lévő néhány szonett, amelyet Illyés Gyulával írt, mégpedig olyanformán, hogy Illyés Gyula kitalált néhány szót, és ezekhez a szavakhoz írt később József Attila egy szonettet. Azok voltak ezek a szavak, hogy: „parlament – balra ment” – ezt most nem az áthallás miatt mondom, tényleg ez volt –, „szemüveg – Lübeck”, „szivaros – villamos”, és ezekhez a rímekhez József Attila írt egy verset, egy szonettet. (*Közbeszólások a kormánypárti képviselők soraiból.*) Az a helyzet, hogy ez egy irodalmi bravúrnak kétségtelenül megáll, de üres formalizmus, tartalma nem sok van, hiszen nem egy életérzés diktálta, hanem ez a játék.

Hasonló az embernek az érzése ezzel a kormányprogrammal kapcsolatban is: azt látjuk, hogy van benne több tucat szó, amit PR alapon kitaláltak, ennek egy része ilyen kitalált, kedvenc szó, egy részét a Fidesz programjából csaklizták el (*Moraj és közbeszólások a kormánypárti képviselők soraiból.*), olyat, mint: „bátorság”, „siker”, „szolidaritás”, „lendületes fejlődés”, „társadalmi hidak”, „reform” – ez az egyik kedvenc –, „harmadik köztársaság”, és ezekkel a szavakkal teleraktak 84 oldalt, úgy, hogy lehetőleg minden sorba jusson belőle kettő, és utána szavakkal és mondatokkal kitöltötték a köztük lévő üres helyet. Persze nyelvtanilag megáll a dolog, mert vannak benne szavak, alany, állítmány, vessző, pont, írásjelek, de az egésznek a belső kohéziója, a szerves tartalma, a mögötte lévő valódi

politikai akarat nincs benne (*Podolák György: Két perc alatt nem mondtál semmit!*); üres, semmitmondó.

A másik, ami szembeötlő, hogy valóban úgy van, ha megnézem a korábbi választási programokat, és később a kormányprogramokat, akkor, ha nem is volt teljesen ugyanaz, de volt egy törekvés arra, hogy legalább visszaköszönjön valami abból; volt törekvés arra, hogy ha hangsúlyáthelyezéssel is, de valami azért abból visszatükröződjön. Itt valóban az a helyzet, hogy a választási programnak és ennek a kormányprogramnak semmi összefüggése nincs egymással. Körülbelül olyasmi, mintha a miniszterelnök úr kedves családjával hátradől a kanapén, és különböző autómárkák reklámanyagát tanulmányozva választanak egy autót, kinéznek az ajánlatok alapján egy Mercedest, és ami megérkezik, az nem egy Mercedes, hanem egy Velorex, egy szakadt Trabant. (*Közbeszólás az MSZP soraiból: Melyik?*) Hasonló érzése lehet az embereknek azzal, amit önök csináltak ennek a kormányprogramnak a tekintetében. És az a probléma, hogy ez a parlamentáris demokráciát korrodálja; az, hogy a kormányprogram nincs összefüggésben azokkal az ígéretekkel és azzal a választási programmal, amit meghirdettek.

S még egy szembeötlő dolog van. A miniszterelnök úr az üzleti életből jött, munkatársainak egy nagy része szintén az üzleti életből jött. S ami ebből kirajzolódik, az valóban nem egy kormányzati struktúra, hanem sokkal inkább egy holding felépítése, ahol a miniszterelnök áll a holding élén, a minisztériumok megfelelnek a cég vállalkozásainak, a miniszterek az ügyvezető igazgatók. Megvan a fejlesztési igazgató, a stratégiai igazgató – ha jól értem, ez Draskovics úr –, és az egész nem egy kormányzati struktúrát mutat, hanem egy holding felépítését. Jó-e Magyarországnak az, ha egy holding vezeti ezt az országot? Mert van egy döntő különbség egy holding és egy kormány között: az, hogy a holding a részvényesek, a befektetők ér-

dekeit képviseli, a kormánynak pedig az ország érdekeit kell képviselnie.

Van egy kedvenc szlogen vagy lózung ebben a programban, ez a szolgáltató állam gondolata és a frazeológiája. Szeretném előrebocsátani, hogy mi, kereszténydemokraták elvileg szemben állunk a túlterjeszkedő állammal, elvileg szemben állunk a bürokrácia burjánzásával. (*Gőgös Zoltán: És akkor mi a baj?*) De azért, miniszterelnök úr, az államnak nem az az értelme és a célja, hogy kiállítsa a lakcímkártyákat! Az se baj, de van más célja is, van lényegibb és mélyebb értelme is, és ezért fel kell tennünk a kérdést, hogy mi az állam értelme egy nemzet életében. Végso soron egy állam értelme az, hogy a nemzet történelmi önkifejeződése legyen. A magyar állam értelme az, hogy a magyar nemzet életérdekeit intézményesen biztosítsa. Az állam értelme az, hogy megvédje azokat, akik nem tudják megvédeni önmagukat. Ezért van a munkavállalók és a munkaadók között szerepe az államnak, mert különben a munkavállalók kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek, és ez az értelme a magyar államnak e tekintetben is, hogy a magyar vállalkozókat igenis megvédje a multik erőfölénnyel való visszaélésétől.

Arra kérem önöket, és arra kérem a televízió nézőit is, hogy gondoljanak bele abba, hogy ha – elsősorban az SZDSZ intenciójára – teljesen relativizálják az államnak ezt a szerepét, akkor ugyan ki fogja megvédeni az embereket. Egy biztos: az Óperencián túli részvényeseket aligha fogja érdekelni, hogy mondjuk, mi történik Kovács Pistivel, Mari nénival vagy Kovács Béla vállalkozásával. Az Óperencián túli részvényeseknek ez az ország se inge, se gatyája. Ezért az állam értelme az, a magyar állam egyik legfontosabb értelme az, hogy a magyar nemzeti érdekeket védje.

És kedves Kuncze Gábor! Ön, mint országgyűlési képviselő (*Kuncze Gábor nem tartózkodik az ülésteremben. – Közbeszólás a Fidesz soraiból: Hol van?*), a magyar nem-

zetnek felelős, az egyetemes magyar nemzetnek térben és időben, nem pedig a multinacionális cégeknek, nem pedig a bankoknak, nem pedig a Világbanknak, hanem az egyetemes magyar nemzetnek. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.* – Kuncze Gábor visszatér az ülésterembe.)

Nehezen, de elismerték, hogy pénzügyi válság van. Új Bokros-csomagok készülődnek, amelyeket nemes egyszerűséggel reformoknak neveztek el. Alapvető különbség van természetesen a reform és a megszorítások között. A reformnak, mint a neve is mutatja, az az értelme, hogy egy intézménynek az olyan megújítása, hogy visszaálljon az eredeti értelme, az emberek szolgálata. Ez nem azonos a megfaragásokkal, nem azonos a megszorításokkal. De ahhoz, hogy a pénzügyi válságon úrrá lehessen az ország, mindenekelőtt tudnunk kell, hogyan áll ez az ország. Az ötpártinak nevezett négy párti találkozáson miniszterelnök úr nem válaszolt arra a kérdésemre, hogy adjon számot arról, hogy valóban milyen az ország helyzete, mi a helyzet az államadóssággal, a deficittel, hová lett a felvett tengernyi hitel, hová lettek a privatizációs bevételek. Azt kell mondanom, hogy azt mondani, hogy a nyugdíjasok és a szegények tehetnek erről, mert ők éltek ezt fel, ez egész egyszerűen arcátlanság. (*Kuncze Gábor: Ki mondta ezt, hazudós?*) Az ön miniszterelnöke, kedves Kuncze úr. És az ő nevükben utasítom vissza ezt. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*) Ahhoz, hogy a pénzügyi válságon úrrá lehessen lenni, először meg kell mondani, hogyan áll az ország, mi a valós helyzet, és nem ártana megnevezni a felelősöket sem. Minderre nincs válasz.

Atekintetben is maszatolás folyik, hogy a konkrétumok tekintetében mi a kormányzat elképzelése a privatizáció vonatkozásában. Ilyen mondatok vannak, hogy „folytatjuk a privatizációt”, „a tömegközlekedés piacositása”, és aztán az abszurditás csúcsa, amikor a honvédelemről szóló részben az van, hogy „a társadalom biztonságát az állami és

magán biztonsági szolgáltatók együttes tevékenységével kívánja megvalósítani”. (*Szórványos derültség a Fidesz és a KDNP soraiban.*) Odajutottunk, hogy a költségvetési törvényben 7 milliárd forint van arra, hogy működő laktanyákat civil őrző-védő cégekkel őriztessenek. Azokat a laktanyákat, amelyeknek a feladata lenne az ország megvédelése. Ezeket őrző-védő kft.-k őrzik, azért, hogy a katona bácsik a sötétben ne féljenek, és jól aludjanak. (*Szórványos derültség.*) Elképesztő ez a fajta privatizáció! Szeretnék itt emlékeztetni arra, hogy az Európai Unióban többszöröse az állami tulajdon aránya, mint Magyarországon. És még ezt is privatizálni akarják. Ez a jövő nemzedék jövőjének a felélése.

A válságkezelésnek nyilván két területe van. Az egyik az azonnali válságkezelés, a másik pedig a bajok mélyebb gyökereinek a megvizsgálása. A második résszel önök egyáltalán nem foglalkoznak, én ezt is meg fogom tenni.

Az azonnali válságkezelés tekintetében az alapvető kérdés, hogy kik viseljék ezeket a terheket, az elmúlt rossz kormányzás terheit. Mi azt mondjuk, hogy az emberek már nem tudnak több terhet viselni. Nem lehet, hogy csak az emberekkel, az állampolgárokkal fizettetnek meg mindent! Az elmúlt ciklus nyertesei a bankok és a multinacionális cégek. Arra kérem önt, miniszterelnök úr, hogy kezdjen tárgyalásokat, hogy a bankok és a multinacionális cégek is arányos részt vállaljanak ezekből a terhekből. Nem lehet mindent az emberekre terhelni!

Mondok egy példát. A bankoknak csak 2005-ben 320 milliárd forint tiszta hasznuk volt, elsősorban a lakáshitelezésből következően. Többek között azért, mert a kormány 2002-2005 között elfelejtette a profittartalmat szabályozni. Ezeket a terheket nem lehet megfizettetni azokkal az emberekkel, akik csak lakást szeretnének, akik azért szeretnének egy otthont, hogy a gyerekeiket felnevelhessék. Ezt egyszerűen morálisan nem lehet elvárni tőlük. Ezért alap-

vető fontosságú, miniszterelnök úr, hogy a bankokkal és a multinacionális cégekkel kezdjen tárgyalást, hogy arányosan ők is részt vállaljanak ezekből a terhekből. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*)

De mindennek, az egész problémahalmaznak van egy mélyebb oka, mélyebb rétege is. A bajok gyökereit is számba kell venni. Gazdasági tekintetben, noha azt írják, hogy szociális piacgazdaságot akarnak, valójában egy neoliberais gazdaságpolitikát folytatnak. Ennek megvannak a gazdasági következményei és a társadalomszerkezeti következményei is. Magyarország már nem úgy néz ki, mint egy európai ország társadalomszerkezet tekintetében, ahol erős középrétegekre épül a társadalom, hanem egyre inkább egy dél-amerikai típusú társadalom szerkezetét mutatja: fenn egy korlátlan anyagi lehetőségű elit, lent pedig az egyre inkább leszakadó szegény rétegek tömege. Ez Dél-Amerika társadalomszerkezete és nem Európáé.

A másik kérdés, és azt gondolom, ez a legfontosabb, valóban az, hogy demográfiai katasztrófa felé tántorog az ország. Miniszterelnök úr, erre nem válasz az, hogy akkor a fiatalok menjenek Nyugatra, és nem válasz az, hogy majd jöjjenek ide a kínaiak. Erre egyetlen válasz van, hogy olyan családtámogatást kell felépíteni, ami lehetővé teszi, hogy magyar gyerekek szülessenek, magyar kultúrában, magyar nyelvben, ebben az országban felnőve. Ennek pedig a lehetősége, és a Kereszténydemokrata Néppártnak ez a javaslata, hogy francia mintára tegyük lehetővé a családi adózás választhatóságát. Franciaországban ezzel a szisztémával megváltoztatták a demográfiai trendet, és egy fogyó, pusztuló, csökkenő országból egy népesedő, erősödő Franciaország jött létre. Egyszerűen nem igazságos az, hogy ugyanúgy adózik az az ember, aki önmagáról gondoskodik, mint az, aki eltartja a családját, gyermekeit, idős szüleit. Nem igazságos az, hogy csak azt vegyék figyelembe, hogy mekkora valakinek a jövedelme. Azt is figyelem-

be kell venni, hogy hány másik embert tart el ebből a jövedelemből.

És meg kell mondanom, hogy a válságokba súlyosan belejátszik a morális értékvesztés kérdése. Tudom, hogy ez sokak számára már-már metafizikai dolognak tűnik. *(Derültség az ellenzéki padsorokban.)* De nem így van! Közgazdászok is azt mondják, hogy a gazdaság működőképességét veszélyezteti, ha morális válság van egy országban. És itt kell különös fájdalommal azt mondanom, hogy ebben, miniszterelnök úr, az ön koalíciós partnere jár az élen. Amikor a kormányprogram például arról beszél, hogy drogmegelőzésre és a drogos betegek kezelésére milyen intézkedéseket kell tenni, akkor az SZDSZ Új Generációja drogliberalizálást követel és az enyhébb drogok legalizálását kendermagos felvonulások alkalmával. Ez az a morális értékválság, ami az összes többi válságjelenség mögött van. Azért tehát, hogy az ország kilábaljon a mostani válságból, nem lehet pusztán csak a pénzügytechnikai kérdésekre koncentrálni, hanem a dolgok mögé kell nézni. A morális válsággal és elsősorban a demográfiai kérdésekkel is foglalkoznunk kell.

Egyetlenegy mondatot szeretnék idézni a kormányprogramból. Ez található benne: „A köztársaság választott, felelős vezetőiként 10 millió magyar polgár nevében, 15 millió érdekében kívánunk kormányozni.” Derék mondat, helyes mondat, önmagában igaz mondat. *(Közbeszólások.)* Ezt egyetlen ember nem mondhatná: december 5-e után, miniszterelnök úr, ön ezt a mondatot nem írhatta volna le. *(Taps az ellenzéki oldalon.)* Miniszterelnök úr szeret abban a szerepben tetszelegni, hogy ő a bátor ember. Ha miniszterelnök úr olyan bátor, akkor jöjjön el egyszer Csíksomlyóra *(Közbeszólás az ellenzéki padsorokból: Hagyd abba, amíg nem figyel oda!)*, mint magyar ember a magyar emberek közé. Jöjjön el úgy, amikor nem egy luxusautó hűvösében üldögél, nem román protokoll-osok-

tól körülvéve és testőrök gyűrűjében, hanem jöjjön el úgy, ahogy mi elmegyünk, magyar emberként a magyar emberek közé. *(Folyamatos zaj, közbeszólások.)* És akkor nézzen azoknak az embereknek a szemébe! Azoknak az embereknek a szemébe nézzen, és akkor beszéljen szívre tett kézzel felelős hazafiságról meg patriotizmusról! *(Közbeszólás az MSZP soraiból. – Taps az ellenzéki oldalon.)*

Tisztelt Ház! Időt szeretnék spórolni kereszténydemokrata képviselőtársaim számára, ezért a szakkérdések tekintetében KDNP-s barátaim fogják kifejtetni a szakkérdésekben a KDNP álláspontját. Összefoglalóan azt szeretném leszögezni, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt az egyedüli történelmi pártként van ebben az Országgyűlésben. *(Moraj a kormánypárti padsorokban.)* Hatvankét év szellemi... *(Az MSZP sorai felé:)* Önök is történelmi pártnak tekintik magukat, kedves szocialista barátaim? *(Derűltség és taps az ellenzéki oldalon.)* Hatvankét év szellemi és morális öröksége kötelez és jogosít fel minket arra, hogy a programunkat ellenzéki szerepből is – mint az Országgyűlés harmadik legnagyobb pártja –, markáns módon képviseljük. *(Közbeszólás az MSZP soraiból: Nem is indult a választásokon.)*

Ez a programunk két alapvető pilléren nyugszik. Az egyik a történelemben kipróbált értékek védelme, a családok támogatása, a nemzeti identitás megerősítése, az egyház szabadságának biztosítása. A másik pillér legalább ilyen fontos és ugyanilyen hangsúlyos: ez a szociális igazságosság gondolata.

Köszönöm szépen. *(Taps az ellenzéki oldalon.)*

FELELŐSSÉG A NEMZETÉRT

2006. június 26.

*Reagálás Gyurcsány Ferenc napirend előtti
felszólalására*

Köszönöm szépen, tisztelt elnök asszony. A miniszterelnök úr időről időre szóáradattal örvendezteti meg a Magyar Országgyűlést – e tekintetben nem fogom őt követni, de két reflexiót hadd tegyek minderre. *(Közbeszólások az MSZP padsoraiból.)*

A kulcsgondolata, az állandóan visszatérő szlogen és a címe is a történelmi felelősség volt, és e tekintetben a magyar nemzetet említette. *(Közbeszólás az MSZP padsoraiból: Az újságot...)* Miniszterelnök úr, ön az utolsó ebben a teremben, aki a magyar nemzet vonatkozásában a történelmi felelősség szót kiejtheti a száján december 5-e óta. *(Taps az ellenzéki pártok padsoraiból. – Közbeszólások ugyanonnan: Úgy van! – Közbeszólások és moraj az MSZP padsoraiból, többek között: Szégyellje magát! – Pfiuj! – Jaj!)*

Miniszterelnök úr, ön egy lelki Trianonba vitte ezt a nemzetet *(Közbeszólások az MSZP padsoraiból, többek között: Szégyelld magad! – Ül le! – Az elnök megkocogtatja a csengőt.)*; ön meghasonlásba vitte az itteni magyarságot. A határon túli magyarság *(Közbeszólás az MSZP padsoraiból: Menjél haza!)* úgy élte meg, hogy a magyar nemzet eltaszította őket, és még azok is, akik követték az önök politikáját, egy lelkiismereti válságként és meghasonlottságként élték meg azt, ami december 5-én történt. *(Közbeszólások a Fidesz padsoraiból: Úgy van! – Szégyen!)*

De a történelmi felelősség szót, noha nem az én tisztem, de azért megkockáztatom, ön szocialista politikusként sem használhatná. *(Közbeszólások az MSZP padsoraiból: Tipikus kereszténydemokrata vagy! – Neked lehet?)* Mert az a politika, amit önök művelnek, minden, csak nem szociál-

demokrata, hanem egy szélsőségesen neoliberális politika. *(Közbeszólások az MSZP padsoraiból.)*

Hogy létezik az, tisztelt Ház, hogy egy szocialista kormány minden terhet a kisemberekre, a bérből és fizetésből élő emberekre vagy a magyar vállalkozókra akar hárítani, miközben az önök miniszterelnöke még csak nem is hajlandó arról tárgyalni, hogy az előző ciklus nyertesei, a multinacionális cégek és a bankok is arányos részt vállaljanak ebből a teherből?

Ha ezt teszi egy liberális párt, lelke rajta, én nem értek velük egyet, de azt teszik, ami az eredeti ideológiájukból következik. De amit önök tesznek, az a szöges ellentéte mindannak, amit szociáldemokráciának neveznek. *(Közbeszólás az MSZP soraiból: Ez a külpolitikai vonal. – Taps az ellenzéki padsorokban.)* És ha már Európát emlegeti, miniszterelnök úr, kissé zavaros és filozófiainak aligha tekinthető gondolatsorából *(Közbeszólások az MSZP soraiból: Nem értted?)* talán jobb lett volna, ha inkább arra futtatta volna ki a mondandóját, és arról szólt volna hozzánk, hogy hova tolódik már az euró bevezetése. Talán szerencsebb lett volna, ha arról beszél, hogy Magyarország miért a különböző könyvelési trükkökről híresül el. Európa-politika tekintetében néhány mondatot minderre vesztegethetett volna.

És befejezésül, miniszterelnök úr, egyetlenegy dolgot szeretnék az ön figyelmébe ajánlani: azt, hogy a mindenkori magyar kormány először, másodszor és harmadszor az egyetemes magyar nemzetnek tartozik felelősséggel. *(Közbeszólás a kormánypárti padsorokból: Meg a választóknak!)* Térben és időben egyetemes magyar nemzetnek; nem pedig Moszkvának, Washingtonnak, Brüsszelnek vagy a Világbanknak, hanem a magyar nemzetnek. *(Közbeszólások az ellenzéki padsorokból: Így van! – Taps ugyanonnan.)*

Fotó: Magyar Nemzet – Éberling András

A HAZUGSÁGRÓL, GYÁVASÁGRÓL ÉS A BŰNBOCSÁNATRÓL

2006. október 06.

Vezérszónoklat a bizalmi szavazásnál

Köszönöm szépen, elnök asszony. Tisztelt Ház! Kuncze Gábor frakcióvezető urat és Lendvai Ildikót hallgatva az az érzésem támadt, hogy itt valamilyen tévedés van, ugyanis abból, ami itt elhangzott, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az MSZP és az SZDSZ frakciója megvonta a bizalmat Orbán Viktortól. *(Közbeszólások az MSZP soraiból: Ezt jól látod! Ezt nagyon jól látod! – Az elnök csenget.)* Ez egy érdekes dolog, csak az a helyzet, hogy nem ez a mai ülés témája. S ha megengedi, Gyurcsány úr, egy reflexiót tennék ahhoz a bűnbánati mutatóanyaghoz, amit itt bemutatott, és miután ön rendszeresen szokott bémálcsozni, bizonyára követni tudja ezt a teológiai reflexiót. *(Moraj a kormánypártok soraiban. – Szórványos derűlttség a Fidesz soraiban. – Gúr Nándor: Egyszer! – Az elnök csenget.)*

A bűnbocsánatnak van néhány feltétele. Nem árt, kedves képviselő urak és asszonyok, ha ezt meghallgatják; önöknek is jól jöhet még. *(Közbeszólások a kormánypártok soraiból. – Derűlttség és taps a Fidesz és a KDNP soraiban.)* A bűnbocsánat feltétele a bevallás, a megbánás, a jóvátétel és a penitencia elfogadása. Kedves Gyurcsány úr! A bevallás nem azonos a lebukással; a megbánás nem azonos egy színházi mutatóanyaggal. A jóvátétel tekintetében pedig talán hallott a Bibliában a vámos történetéről – ezt önnek is ajánlani tudom: jóvátételképpen esetleg tegyen valamit vissza a költségvetésbe. *(Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.)* A penitenciának pedig van egy nagyon egyszerű módja: mondjon le! *(Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.)*

Tisztelt Ház! Nagyon fontos, hogy világosan lássuk és láttassuk, hogy ami történt, az hol történt és mi történt. Nem arról van szó, hogy egy magánbeszélgetés során mondott valamit Gyurcsány úr. Megjegyzem, amit mondott, az egy magánbeszélgetésben sem lenne helyes, de hát a magánbeszélgetések során az ember mondhat olyan mondatokat, amelyekkel nem is teljes mértékben azonosul, csak kipróbálja annak az értékét, annak a használhatóságát; magánbeszélgetésbe sok minden belefér. Akkor se szóltam volna, ha ez egy pártrendezvényen történik, ami szintén nem lett volna helyes, de az bizonyos értelemben mondható, hogy pártnak a belügye. De az a helyzet, hogy ez egy frakcióülésen történt, a frakcióülés pedig a közjog kategóriájába tartozik. Ezért ennek a megítélése sokkal súlyosabb, mint egy pártgyűlésé vagy mint egy magánbeszélgetésé.

Mi történt? Nem arról van szó, és nem az a fő probléma, hogy a miniszterelnök csúnyán beszél – bár megjegyzem, a stílus maga az ember (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*) –, hanem a kérdés az, hogy miért hazudott Gyurcsány úr. Leszámítva azt, hogy úgy tűnik, hogy ez mostanában már habituális adottság, ezen túlmenően a lényeg az, hogy azért hazudott, mert kénytelen volt hazudni, mert csődbe vitték az országot. Ennek a csődnek az elleplezésére kellett hazudni, és a hatalom újbóli megkaparintása érdekében kellett hazudni. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*) És ezzel az a legnagyobb baj, Gyurcsány úr, hogy ezzel ön megsértette a saját miniszterelnöki esküjét. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*) És az esküszegés az, ami nem megbocsátható.

A köztársasági elnök úr iránymutatását mi normatívnak tekintjük, nem úgy, mint Kuncze Gábor frakcióvezető úr, aki szemezget belőle, hogy mi az, ami tetszik, és mi az, ami nem tetszik. Mi a köztársasági elnök úr iránymutatása alapján itt vagyunk az Országgyűlésben, de azért hadd

mondjam el, hogy fenntartjuk az eredeti álláspontunkat, amelyet Rubovszky György képviselő úr mondott el a házbizottságban. Mégpedig azt, hogy erről az úgynevezett bizalmi szavazásról titkos szavazással kellene szavaznunk. Miért? Azért, mert ha nem ez történik – és úgy tűnik, hogy nem ez történik –, akkor bizony fennáll a veszélye annak, hogy önöket, kedves szocialista képviselőtársaim, megfélemlítik, pressziót gyakorolnak önökre (*Felzúdulás a kormánypártok soraiban. – Közbeszólás az MSZP soraiból: Körömi...!*), és ha netalán kiszavaznának, akkor retorzióval élnek önökkel szemben. (*Közbeszólások az MSZP soraiból: Ez nálatok van! Volt már ilyen! – Göndör István: Ez nem a Fidesz! – Az elnök csenget.*) Tehát a mi javaslatunk az önök védelmében lett volna. (*Derűlttség, szórványos taps és közbeszólások a kormánypártok soraiból.*)

A másik: Gyurcsány úr szeret a bátor ember szerepében tetszelegni. Gyurcsány úr, ha ön olyan bátor ember, akkor megkockáztathatna egy titkos szavazást. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*)

Nézze, ha én a saját frakciónál nem mernék megkockáztatni egy titkos szavazást, abban a percben lemondanék. (*Közbeszólások az MSZP soraiból. – Göndör István: Áder János ellenőrzi a szavazólapokat!*) Miniszterelnök Úr! Ezt gyávaságnak hívják! (*Taps a Fidesz soraiban.*)

És ha már ennyire belelkesültek, kedves szocialista képviselőtársaim, azért az a helyzet, hogy önöknek is megvan itt a bűnrészességük, hiszen önök mindannyian végighallgatták azt, amit Gyurcsány úr elmondott. Önök tudván tudták, hogy amikor kampányolnak, hazudnak a választópolgáraiknak a választókerületeikben, és hallgattak.

De van ennél egy még nagyobb probléma, bár ez is nagyon-nagyon súlyos probléma. Nevezetesen, önök most arra készülnek – mint az úgynevezett próbaszavazásból kiderült –, hogy megválasztják miniszterelnöknek Gyurcsány urat ismét. Csak hát az a helyzet, hogy azt gondolom,

önöknek morális értelemben nincs erre legitimációjuk. Miért nincsen? Azért nincsen, mert részben önök a mandátumukat annak a szervezett hazugságnak köszönhetik, amelyet Gyurcsány úr akaratlanul leleplezett az őszödi beszédében. (*Taps a Fidesz soraiban.*) Ezért tehát ez a szavazás fából vaskarika lesz, hiszen érintettek az ügyben, haszonélvezői az ügynek, ezért nincs morális legitimációjuk arra, hogy e tekintetben felmentést adjanak Gyurcsány úrnak.

Engedjék meg nekem, hogy még néhány alapvető kérdésre kitérjek! A köztársasági elnök úr igen pontosan megvilágította azt, hogy itt valóban a parlamentáris demokrácia a tét; az, hogy az állampolgárok hihessenek a parlamentáris demokráciában. Ennek pedig a lényege mégiscsak a társadalmi szerződés gondolata, ami arról szól, hogy van egy választási program, amit egy adott párt meghirdet a társadalom számára. Ez a szerződési ajánlat, és amikor ezt a választópolgárok elfogadják azáltal, hogy megválasztják ezt a pártot, akkor létrejön ez a szerződés.

Igen ám, de önök a szöges ellentétét hajtják végre kormányon, mint amit a szerződési ajánlatukban, a választási programjukban hirdettek. Szó se volt arról, hogy munkanélküliség-növekedést ígérnek, szó se volt arról, hogy az államadósság növekedését ígérik, sose volt arról szó, hogy például a bérek csökkenni fognak, mint ahogy bármelyik választópolgár meggyőződhet erről, ha előveszi a mostani fizetési szelvényét. Ezért tehát ez a szerződés politikai értelemben semmis, mert önök szerződésszegést követtek el a választópolgárokkal szemben akkor, amikor a szöges ellentétét hajtják végre annak, mint amit ígértek a választási programjukban.

Látom, hogy ezen az oldalon a miniszterek közül – úgy látom – csak egy államtitkár asszony van itt az egész széksorból, de ha már a Külügyminisztérium képviselteti magát, akkor hadd mondjak egy gondolatot külpolitikai értelemben is. (*Közbeszólások az MSZP soraiból: Halljuk! Hall-*

juk!) Most figyeljenek! (Derűltség, moraj.) Az a helyzet, hogy az önök által megválasztott – és most megerősíteni szándékoznak ugyanezt az embert – Gyurcsány úr, csak k... Magyarországról beszélt ebben az őszödi beszédében nem egyszer, nem kétszer, visszatérő fordulatként. Kérdezem, államtitkár asszony, ha mondjuk Ján Slota vagy George Funar ezt mondta volna, abban a percben mindannyian rohantunk volna Brüsszelbe panaszt tenni, hogy hogyan beszélnek ezek a politikusok Magyarországról. Ezek után kérdezem, hogy hogy mehetünk panaszra, hogy tiltakozhatunk, amikor a saját országunk miniszterelnöke durvábban sértegeti ezt az országot és ezt a nemzetet, mint George Funar vagy Ján Slota. *(Taps a Fidesz soraiban.)*

És kedves szocialista Képviselőtársaim! Elgondolkodtak önök egyáltalán azon, hogy mi végre van ez a rettenetes kapaszkodás, hogy bármi áron, az ország csődbevitelének az árán is hatalomban maradjon ez a kormány? *(Göndör István: Mi vittük az embereket az utcára?)* Nem látják, hogy arról van szó, hogy a privatizációnak nevezett folyamat során van még olyan vagyon, amit bizonyos érdekcsoportok meg akarnak kaparintani, és amihez önöket biodíszletül használják? A MÁV, az állami erdők, az állami földek... Kedves szocialista Képviselőtársaim! Mi maradt az állami tulajdonból? Hol ez a tengernyi pénz? *(Göndör István: Az állami gazdaságokról is beszélni kellene!)* Tudják önök, hogy mire készülnek még a privatizáció tekintetében? Nem látják, hogy biodíszletnek használják önöket?

És ha már itt tartunk, nem árt egyébként egy kis történelmi visszatekintés. Akárhogy is nézem, ezt az országot kétszer rabolták ki, nagyjából ugyanaz a kör, érdekcsoport, hálózat, nevezzük bárminek. Ha jól emlékszem olvasmányélményeimből, a második világháború után valami olyasmit mondtak, hogy a magántulajdon rossz, az állami tulajdon jó, és az államosítás jelszavával elvették az emberektől a földjüket, az üzletüket, a házat, kinek mije

volt. Most azt mondják, hogy az állami tulajdon rossz, a magántulajdon jó, és éppen most kótyavetyélik el a megmaradt állami vagyont. És ami a vérlázító az egészben, hogy miközben a magyar nép elszegényedik, addig Gyurcsány úr, Kóka úr, Veres úr milliárdos lett (*Taps a Fidesz soraiban. – Közbeszólás az MSZP soraiból: És Orbán úr!*), bizonyára szorgos munkájuknak és intellektuális teljesítményüknek a következményeként. Az pedig az abszurditás teteje, hogy miután ez a három ember – aki persze jól szórakozik, hiszen milliárdokkal a háta mögött nyilván nem érzik olyan tragikusnak a helyzetet, mint azok az állampolgárok, akik megkapták a fizetésüket, és látják, hogy mennyit vontak le belőle (*Dr. Kóka János: Nevetséges!*) –, ez a három ember, aki személy szerint felelős azért, hogy ebbe a válságba jutott a hazánk, ez a három ember kéri a felhatalmazást a társadalomtól, hogy majd ők kivézetik az országot abból a válságból, ahova ők taszították. (*Taps a Fidesz soraiban.*)

Nézzék, van ebben az országban több millió ember, akiről elméletileg elképzelhető, hogy ki tudná vezetni az országot a válságból. Reálisan van sok száz ember, akiről valóban feltételezhető, hogy ki tudná vezetni az országot a mostani válságból. De van három ember, aki fekete-fehéren bizonyította már, hogy erre képtelen: Gyurcsány Ferenc, Kóka János és Veres János. (*Taps a Fidesz soraiban.*)

Tisztelt Ház! Mi a megoldás? (*Dr. Kóka János: Mondd el még egyszer!*) Egyetlen reális megoldás van: előbb-utóbb egy szakértői kormánynak a felállítása. Miért? Mert válság van, palástolhatatlan a válság. (*Zaj. – Közbeszólás az MSZP soraiból: Bolsevista...*) Ez a válság napról napra nő. Ez a válság újra és újra elő fog állni, ezért ebben a formában nem mehetnek tovább a dolgok, mert újra és újra meg fog ismétlődni, és ezért azt mondjuk, hogy meg kell haladni az ország válságára való tekintettel a bal- és jobboldali szakértőborok sáncait. Önök tévedésben vannak! Nem arról

van szó, hogy Orbán Viktor azt mondja, hogy ő akar a miniszterelnök lenni. (*Közbekiáltások az MSZP soraiból: Nem! Á, nem!*) Nem! Nem arról van szó, hogy mi azt mondjuk, hogy mi akarunk kormányra kerülni. (*Közbekiáltások az MSZP soraiból: Nem! Á, nem! - Az elnök csenget.*) Nem, hanem arról van szó, hogy álljon fel egy szakértői kormány, tőlünk akár nevezzenek meg baloldali értelmiségieket, nevezzenek meg baloldali szakértőket, de nevezzenek meg valakit, valakiket, akiről hihető, hogy ki tudják vezetni az országot a válságból, mert másképp nem lehet az emberek bizalmát kérni.

Ezért tehát az ország morális, pénzügyi, gazdasági és politikai válságára tekintettel arra kérem önöket, haladjuk meg a bal- és jobboldal szakértőit, sáncait (*Közbekiáltások az MSZP soraiból: Veled!*), és álljon fel egy olyan szakértő... – nem velem, nem velem és nem velem!

...hanem egy olyan szakértőkből álló kormánnyal, akiről hihető az, hogy a szakértelmük, a tekintélyük és a morális tartásuk alapján ki tudják vezetni az országot a válságból.

Kedves MSZP-s és SZDSZ-es Képviselők! Önök – mint ez a próbaszavazásnak nevezett színjáték során valószínűvé vált – meg akarják újfent szavazni Gyurcsány urat Magyarország miniszterelnökének. Ezzel bűnrészességet vállalnak mindabban, ami történt, és magukra húzzák a felelősséget. Ez a döntés körülbelül olyan, minthogyha via ductépítéssel Matuska Szilvesztert bíznák meg.

Köszönöm. (*Hosszan tartó taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*)

A KORMÁNY SZAVAHIHETŐSÉGÉRŐL

2006. október 16.

*Reagálás Gyurcsány Ferenc
napirend előtti felszólalására*

Köszönöm szépen. Elnök Asszony! Tisztelt Ház! Gyurcsány Ferenc úr elmondta a költségvetési beszédének, illetve Molnár Lajos miniszter úr költségvetési beszédének a felvezetését, elmondta a százszor hallott paneleket, amiben egyetlenegy új elem nem volt. Ennél még talán az is érdekesebb lett volna, ha ifjúkori verseiből olvas fel szemelvényeket. *(Kuncze Gábor hangosan felnevet. – Derűltség a kormánypártok soraiban. – Horn Gábor: Tréfás!)* Felajánlom a pohár vizemet, ha Kuncze Gábor rosszul érzi magát. *(Folyamatos zaj. – Az elnök csenget. – Horn Gábor: Egyszerűen csak tréfás volt! – Dr. Eörsi Mátyás: Én élnék vele! – Derűltség. – Dr. Semjén Zsolt dr. Eörsi Mátyás felé emeli poharát: Tessék!)*

ELNÖK: Képviselőtársaim! *(Csenget.)*

DR. SEMJÉN ZSOLT (KDNP): Mindazonáltal három reflexiót megkockáztatnék. Szó volt itt a költségvetés kiszámíthatóságáról. Igen ám, csak itt az a helyzet, hogy önök az előző ciklus végén például törvényben mondták ki az adócsökkentést, holott tudván tudták, hogy nem akarják és nem is tudnak adócsökkentést megvalósítani. Ezek után hogy lehet kiszámíthatóságról beszélni? Ezek után ki hihet önöknek?

A második: szó volt itt a két szűk vagy ki tudja, hány szűk esztendőről, a költségvetés kiszivárgott ijesztő számairól. Mindez egy fokkal kevésbé lenne hiteltelen, ha azzal kezdte volna Gyurcsány úr, hogy minderre azért van szűkség, mert önök válságba sodorták az országot.

A harmadik pedig: azzal kezdte Gyurcsány Ferenc a hozzászólását, beszédét, hogy azt szeretné, hogy visszatérjenek a dolgok a normál kerékvágásba. Az a helyzet, hogy ennek egyetlenegy akadálya van: az ön személye.

Köszönöm. *(Dr. Navracsics Tibor tapsol. – Közbeszólások a kormánypártok soraiból: Haha! – Tévedni tetszik!)*

KI FELEL AZ ÁRTATLANOK ÖSSZEVERÉSÉÉRT?

2006. október 24.

*Reagálás Gyurcsány Ferenc
napirend előtti felszólalására*

Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Ház! A demokráciának, a jogállamnak, a parlamentarizmusnak nem ellentéte a demonstráció és a tüntetés, hanem éppen ebből következő szabadság. Aki ezt kétségbe vonja, az ne hivatkozzon demokráciára, mert az nem demokrata. Nincs démosz nélküli demokrácia. *(Zaj a kormánypárti oldalon.)* Ha a baloldali képviselők ismernék a saját politikai oldaluk nemzetközi hátterét, akkor tudhatnák, hogy például Romano Prodi... *(Dr. Gécz József Alajosnak, aki a Fidesz padsoraiban ül.)* Átjött a Fideszbe, képviselő úr? Nem hiszem, hogy felvesszük. Tehát Romano Prodi másfél éven keresztül az utcán tartotta az olasz baloldalt Berlusconi-val szemben, és Brüsszelszélből repült haza Olaszországba, hogy az utcán beszéljen a népnek. Tehát nincs démosz nélküli demokrácia.

Gyurcsány Ferenc a Szocialista Párt szeánszán nyílt hatalmi küzdelemről beszélt, és úgy látszik, hogy ezt a nyílt hatalmi küzdelmet a rendőrséggel akarja megvívni. *(Zaj a kormánypárti oldalon.)* Ez nem Nagy Imrét, hanem Kádár Jánost és Münnichet idézi, azzal a különbséggel, hogy nem tudják behívni a Vörös Hadsereget. *(Zaj a kormánypárti oldalon. – Dr. Magda Sándor: Miről beszél ez?)*

Tisztelt Ház! Tegnap provokáció történt. *(Derültség és zaj a kormánypárti oldalon.)* Ez már sejthető volt a Kossuth téren akkor, amikor nem azzal az ötven emberrel foglalkozott a rendőrség, aki ott volt, hanem rátámadt azokra a százakra, akik elhagyták a teret. És nyilvánvalóvá vált mindenki számára, amikor a békés Fidesz-KDNP-ren-

dezvény után a hazatérő embereket a Deák tér felől az Astoria felé szorították, és támadtak meg minket. *(Zaj a kormánypárti oldalon. – Podolák György: Ez hazugság!)* Ott voltam én is, ott voltam a feleségemmel, és ott találkoztam Pokorni Zoltán képviselő úrral. Mentünk békésen hazafelé, amikor a rendőrroham könnygázzal és rendőratokkal szembetámadt minket. S hogy mást ne mondjak, Vértesaljai László jezsuita atyát, aki papi civilben volt, és békességre szólított fel, félholtra verték a rendőrök. Papi civilben volt! *(Podolák György: És hány kavics volt a zsebében?)*

Felelőssé tesszük a provokációért és a brutalitásért első sorban Gyurcsány Ferencet, aki gátlástalan hatalmi megszállottságában már semmitől sem riad vissza. Felelőssé tesszük a rendőrségért felelős minisztert, a rendőrség és a titkosszolgálatok vezetőit és ezeknek a parancsoknak a végrehajtóit. Ki fogjuk vizsgálni, hogy ki milyen parancsot adott ki, ki adta ki, ki és hogyan hajtotta végre. Minden törvénytelen és embertelen manipulációért, ütésért, földön fekvő emberek megtaposásáért és rúgásáért felelni fognak előbb-utóbb. *(Folyamatos zaj a kormánypárti oldalon: Dr. Géczi József Alajos: Ne fenyegetőzz!)* Bejelentem, hogy jogvédő segítségnyújtást biztosítunk az áldozatoknak. Bejelentem, hogy az Európai Unió parlamentjében vizsgálóbizottságot kezdeményezünk, és bejelentem, hogy nemzetközi szervezetekhez fordulunk. *(Egyre több Fidesz- és KDNP-képviselő tér vissza a terembe.)*

Az '56-os kormányzati ceremóniákkal kapcsolatban is hadd tegyek egy reflexiót. A hallgatás után most a kisajátítás technikája következett. Nagy Imre vértanú, és a vértanúsága által ott a helye a magyar nemzet panteonjában. Ez méltó és igazságos azért, mert szembe tudott nézni a múltjával. De voltak olyanok, akiknek nem kellett szembenézniük a múltjukkal, mert a múltjuk tiszta volt. Voltak olyanok, akiknek nem kellett a jó oldalra állniuk, mert mindig a jó oldalon álltak. Mindszenty bíborosra gondolok... *(De-*

rülség és zaj a kormánypárti oldalon.) Nem '49-ben vannak a Mindszenty-tárgyaláson, hanem 2006-ban a Magyar Országgyűlésben! (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*) És Bibó Istvánra, akinek a tanítása ma is iránytű, és aki nem tehető zárójelbe.

Arra megy ki ez az egész játék, hogy úgy stilizálják Nagy Imrét, mintha valamilyen formában Gyurcsány Ferenc előképe lenne, aki az örökösének akarja magát beállítani. A „te, Imre, hogy csinálnád?” szemtelensége nem elszólás volt, hanem ennek a mítosznak az építése. Csak van egy nagy különbség: Nagy Imre igaz magyar ember volt. December 5-e után hogy nézne ön Nagy Imre szemébe? És Nagy Imre igaz szocialista volt, nem pedig a nagytőke szervilis kiszolgálója. Nagy Imre forog a sírjában.

Én ugyan egy jobbközép beállítottságú ember vagyok (*Derülség a kormánypárti oldalon.*), de ha már önök nem tették meg, akkor én megteszem: a felsőházi megemlékezéskor Gyurcsány úr szólt Göncz Árpádról, de elfelejtett szólni Szűrös Mátyásról, aki mégiscsak kikiáltotta ezt a köztársaságot (*Derülség és nagy zaj a kormánypárti oldalon.*), és elfelejtett szólni arról az emberről... (*Kikapcsolják a mikrofonját.*)

ELNÖK: Képviselőtársaim! (*Csenget.*) Képviselő úr!

DR. SEMJÉN ZSOLT (KDNP): ...akinek nagyon sokat köszönhet a rendszerváltozás; arról az emberről, aki ki mondta, hogy '56-ban népfelkelés volt: Pozsgay Imréről. Pozsgay Imrének, Szűrös Mátyásnak vagy Németh Miklós-nak nincs helyük a Gyurcsány-janicsárok között. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*)

A CSALÁDI ADÓZÁSRÓL ÉS AZ ÁLLAM MORÁLIS ADÓSSÁGÁRÓL

2006. október 30.

*Reagálás Gyurcsány Ferenc
napirend előtti felszólalására*

Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Tisztelt Ház! A beszéd, amellyel Gyurcsány úr megörvendeztetett ma minket, három gondolat köré csoportosult: a rend, a demográfiai kérdések és a nyugdíj kérdései.

Erre a háromra szeretnék egy-egy reflexiót tenni, nem megismételve azt, amit az előttem szólók már elmondtak. A rend vonatkozásában világosan kell látni, hogy a rend három dolgon nyugszik: a demokrácián, vagyis a démosz, a nép tiszteletén, az emberi jogok tiszteletén és a törvények tiszteletén.

Az elmúlt napokban ezek mindegyikét megsértették. Világos, hogy a rendőrségnek két feladata van: egyfelől a randalírozók megfékezése, másfelől pedig a békés tüntetők védelme. Nézzük az elsőt! Ami például a TV-székház előtt történt, az több mint elgondolkodtató. Amikor lényegében megfelelő kiképzés nélküli, vidékről felvezényelt rendőrlányt állítanak oda, miközben a készenléti ezred hiába kéri, hogy vezényeljék oda, nem engedik, azért ez több mint elgondolkodtató.

A másik a békés tüntetők védelme. Hát, ami az Astoriánál történt, az minden, csak nem ez! Földön fekvő emberek rugdosása, országgyűlési képviselő összeverése (*Moraj az MSZP soraiban.*), papnak az összeverése - ez nem a békés tüntetők védelme. Tehát számos példa hozható fel, hogy ezek tekintetében egyiknek sem felelt meg a rendőrség fellépése. Tehát le kell szögeznünk – és a Kereszténydemokrata Néppárt nevében szeretném újlag leszögezni

–, hogy a provokáció és a megfélemlítés nem megengedhető, és ezeknek a felelőseit meg kell nevezni, és ennek jogkövetkezményei kell hogy legyenek.

A másik témakör a demográfia témaköre volt. Nagyon örülök, hogy ez a kérdés szóba került, mert valóban azt gondolom, hogy az ország szempontjából ez a legfontosabb kérdés. Hiszen a nyugdíjrendszer is alapvetően nem technikai okok miatt nem tartható fenn, hanem az ország előregedése és katasztrofális demográfiai állapota miatt. És nem válasz arra a kérdésre, hogy a most 30-40 éves embereknek honnan lesz nyugdíja, nem válasz az, hogy akkor menjenek külföldre. A magyar népesedés kérdésére nem válasz az, hogy ha nem születik elég magyar gyerek, akkor jöjjenek ide a kínaiak, hanem olyan családpolitikát kell folytatni, ami biztosítja a magyar nemzet fennmaradását, hogy több gyerek szülessen.

A Kereszténydemokrata Néppárt kezdetektől fogva felkínálta a megoldást. *(Közbeszólások az MSZP soraiból: Például?)* Azt a megoldást, ami Európában egyedül volt sikeres, a francia példát, azt, hogy tegyük lehetővé, hogy a személyi jövedelemadó helyett választható legyen a családi adózás, legalább mozduljunk el ebbe az irányba. Franciaországban ezzel a szisztémával megfordították a demográfiai folyamatokat *(Moraj az MSZP soraiból. - Dr. Lampertth Mónika: Ez egy akkora hülyeség!)*, hiszen nemcsak azt kell figyelembe venni, hogy mekkora egy ember jövedelme, hanem azt is, hogy hány másik emberről gondoskodik ebből a jövedelemből. Konkrét számítások állnak rendelkezésünkre, nemzetközi összehasonlító tanulmányok. Készséggel felajánljuk, és mindenben partnerek vagyunk annak érdekében, hogy végre elmozduljunk abba az irányba, hogy az igazságtalan személyi jövedelemadó helyett választható legyen a családi adózás lehetősége, legalább fokozatosan.

A nyugdíjkérdésben pedig egy sajátos szempontra szeretném felhívni a figyelmet, arra, amit Erdő Péter bíboros

úr fogalmazott meg, miután az európai püspöki konferenciák elnökének megválasztották. Ez a kérdés különösen a volt szocialista országok tekintetében nagyon égető, és fontos, hogy ezt az Európai Unióban lévő nyugati országok is világosan lássák. Ugyanis nemcsak eurómilliárdokban kifejezhető adóssága van ennek az államnak és ennek az országnak, hanem elsősorban a saját állampolgárai felé van adóssága, a magyar állampolgárok milliói felé, akik emberöltőn át dolgoztak, miközben a szocialista állam a munkabérük egy jelentős részét, sok esetben nagy részét elvette, mondván, hogy ezért az elvett munkabérért biztosítja az ingyenes egészségügyet, az ingyenes oktatást és a méltó nyugdíjat. Ezt törvényben és alkotmányban garantálta a szocialista állam, elvéve emberöltők és milliók munkájának jelentős részét.

Persze, tisztában vagyunk azzal, hogy szűk a politikai mozgástér és a gazdasági lehetőségek, de ezek az erkölcsi és jogi szempontok nem tehetők zárójelbe. A természetjog alapján ki kell mondanunk, hogy fontosabb a megélhetésükért küzdő magyar állampolgárok millióinak a szempontja, mint az Óperencián túli befektetők extraprofitra való igénye. E tekintetben kellene diplomáciai offenzívát indítani, nem pedig a diplomatáinkat arra felhasználni, hogy magyar ellenzéki politikusokat járassanak le külföldön. (Derültség és moraj az MSZP soraiból.) Ezeknek a szempontoknak a megfontolását kérem önöktől. *(Taps az ellenzéki pártok soraiban.)*

A HAZUDÓS GYURCSÁNY ÉS A HAZUDÓS GÖRÖG

*2006. november 13.
Reagálás Gyurcsány Ferenc
napirend előtti felszólalására*

Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Tisztelt Ház! Gyurcsány Ferenc úr szavait hallgatva azt kell mondanom, hogy nem várt sikert értünk el, hiszen párbeszédéről beszélt, partnerségről, azt mondta, hogy vetélkedni a politikában. Ma ezeket a szófordulatokat használta itt az Országgyűlésben.

A képet némileg az árnyékolja, hogy pár héttel ezelőtt a Szocialista Párt szeánszán nyílt hatalmi harcról beszélt, aminek a gyakorlati megvalósulását be is mutatták az október 23-ai rendőráttak kapcsán. *(Zaj az MSZP soraiban.)* Bizonyára ismerik azt a logikai feladványt – matematika- vagy logikaórán találkozhattak vele –, amely úgy hangzik, hogy minden görög hazudik, mondja a görög. Akkor most hihetünk a görögnek, vagy nem hihetünk a görögnek. Amit Gyurcsány Ferenc úr most a párbeszédéről mondott, azt őszintén gondolta, vagy pedig egy újabb PR-fogásnak lehetünk tanúi?

Mindenesetre mi a javaslatainkat megtettük, azok nagyrészt az Országgyűlés előtt vannak, és a Kereszténydemokrata Néppárt nevében jelzem, hogy az ország érdekében készen állunk az érdemi párbeszédre.

Köszönöm. *(Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.)*

KI IS AZ A „VASPREFEKTUS“?

2006. november 20.

*Reagálás Gyurcsány Ferenc
napirend előtti felszólalására*

Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Ház! Gyurcsány úr partnerségről, párbeszédéről beszélt. (Dr. Szekeres Imre: *Miniszterelnök úr.*) Készen állunk a párbeszédre, és készek vagyunk a partnerségre. De hadd tegyek néhány megjegyzést!

A külpolitikával kapcsolatban örülünk, hogy Romániával és Szlovákiával tárgyalások folynak. Remélem, hogy ön és a kormánya tanul Romániától és Szlovákiától, amelyek több millió románra, illetve szlovákra terjesztették ki az állampolgárságot, ellentétben azzal, amit önök december 5-én műveltek. Adja Isten, hogy tanuljon tőlük valamit! A másik pedig, ilyen tárgyalások előtt nem ártana, ha összeszedné a bátorságát, és eljönne Erdélybe, beszélne az ottani emberekkel. És utána tárgyaljon Romániával, tárgyaljon Szlovákiával.

A belpolitikai kérdések tekintetében pedig az a helyzet, hogy ezek valóban szép szavak, csak hogy itt fekszik előttünk az a költségvetés, amely bizony hosszú távra eldönti a legfontosabb kérdéseket. Ezek után tárgyalásokat folytatni, erre mondja a magyar népnyelv azt, hogy eső után köpönyeg. Egész pontosan: vihar után az esőköpeny ígérete.

De partnerek vagyunk sok mindenben. Partnerek vagyunk például abban, amit itt a Világgazdaság is ír, hogy a magyar bankok csillagászati profitja kirívó az egész régióban. Partnerek vagyunk abban, hogy úgy fogalmazzam, rábeszéljük a bankokat és a multinacionális cégeket, hogy ők is vállaljanak arányos részt a terhekből, hogy ne csak a magyar vállalkozók, ne csak a magyar munkavállalók viseljenek minden terhet, a magát szocialistának mondó párt nagyobb dicsőségére.

Kapcsolódnék ahhoz, amit Navracsics Tibor frakcióvezető úr mondott, mi is megkaptuk Kuncze Gábor frakcióvezető úr kedves meghívóját az SZDSZ-től fontos kérdések megtárgyalására. *(Dr. Magda Sándor: Miről beszél? Nincs mondanivalója.)* Partnerek vagyunk ebben, de azért a bizalmat javítaná, ha eközben például nem osztogatnának Pro Urbe díjat Gergényi Péternek. *(Felzúdulás a kormánypárti oldalon. – Dr. Magda Sándor: Mi köze ehhez a témához? – Dr. Avarkeszi Dezső: Ti is megszavaztátok.)* Nagyon-nagyon sok köze van ehhez. És ha már itt tartunk, akkor fel szeretném hívni a figyelmet arra, nem tartom szerencsésnek, hogy önök folyamatosan vasprefektusnak hívják Gergényi Pétert. *(Felzúdulás a kormánypárti oldalon. – Közbeszólás ugyanott: A sajtó. – Az elnök csenget.)* Tudják, ki volt a vasprefektus? Akkor egy kis történelemóra!

Cesare Mori volt a vasprefektus Olaszországban, az az ember, akit Mussolini bízott meg a maffiával szembeni fellépéssel. De azért elgondolkodtató, hogy az SZDSZ a fasiszta párt sikerpropagandájának frazeológiáját csaklizza el. De ezen az SZDSZ lelke rajta. *(Derültség a kormánypárti oldalon.)* De van egy különbség Cesare Mori és Gergényi Péter között. Egy mindenképpen. *(Az elnök ismét csenget.)* Ugyanis Cesare Mori Mussolinitől olyan felhatalmazást kapott, hogy a fasiszta párt vezetői ellen is felléphet, ha maffiakapcsolataik vannak. K&H-ügyben például nem hallottam, hogy Gergényi Péter nyomozott volna. *(Derültség az MSZP soraiban.)*

Ha tehát önök párbeszédet akarnak, akkor megkérem önöket arra, beszéljenek a főpolgármesterünkkel, hogy ne provokálják a magyar társadalmat azzal, hogy Gergényi Péternek Pro Urbe díjat adnak, és szerencsésebb lett volna, ha a Szocialista Párt a tárgyalások tekintetében a költségvetési törvény előtt kezdi ezekről az alapvető fontosságú kérdésekről a párbeszéddel kapcsolatos javaslatait.

Összefoglalva: partnerek vagyunk a partnerségben, és

partnerek vagyunk a párbeszédben, ha az például lehetővé teszi a családi jövedelemadózás választását a személyi jövedelemadó helyett, ha az lehetővé teszi, hogy ne minden terhet a magyar vállalkozók és a magyar bérből és fizetésből élő emberek viseljének.

Amennyiben ilyen konkrét javaslatok vannak, és nem pusztán szép szavak, akkor e tekintetben partnerek vagyunk. *(Taps az ellenzéki pártok padsoraiban.)*

KERESZTÉNY CIVILIZÁCIÓRA ÉPÜLŐ EURÓPA

2006. december 11.

*Reagálás Gyurcsány Ferenc
napirend előtti felszólalására*

Köszönöm szépen a szót. Elnök Asszony! Tisztelt Ház! A távlatosság volt a kulcsszó abban, amit hallhattunk. Mi a legnagyobb távlatosságnak az ország demográfiai helyzetét tartjuk, ezért is kezdeményeztük azt, hogy a jövő év elején legyen egy parlamenti vitanap az ország demográfiai helyzetéről, ahol az Országgyűlés végre megvitathatja a személyi jövedelemadó helyett választható formában bevezethető családi jövedelemadózásnak a gondolatát. *(Az elnök csenget.)* Mi ezt tartjuk a legtávlatosabb dolognak.

Külpolitikai vonatkozásban a Kereszténydemokrata Néppárt a kezdet kezdetétől híve volt Horvátország európai uniós csatlakozásának. Azt gondolom, hogy ennek már meg kellett volna történnie, de a legfőbb ideje, hogy most ez végre megtörténik.

Az Unió további bővítése tekintetében azonban vannak olyan kérdések, amelyek éppen a távlatosságból eredően valóban őszinte és mély konzultációt igényelnek, például Törökország kérdése. Nyilván nem most van itt az idő és a hely, hogy ezt a kérdés megvitassuk, de ez a kérdés felveti azt, amit mi, kereszténydemokraták mindig szóba hoztunk – például az uniós alkotmány kérdésében is –: át kell gondolnunk, hogy mi az Európai Unió identitása. Ha az Európai Unió pusztán egy gazdasági seft, akkor a történelem első zökkenőjében szét fog esni, ezért szükséges, hogy az Unió identitását magunk között is átgondoljunk. A mi álláspontunk szerint megkerülhetetlen az, hogy az Unió identitása, Európa identitása a keresztény civilizációra

épül, a zsidó-keresztény civilizációra, a zsidó-keresztény hagyományra, a görög-latin kultúrára és hagyományokra. Sokféleképpen megfogalmazhatjuk ezt, de az biztos, hogy az Unió identitásának az átgondolása megkerülhetetlen, és a mi álláspontunk az, hogy vissza kell térni az alapító atyák örökségéhez, Adenauer, Schuman és De Gasperi örökségéhez, akik mindnyájan kereszténydemokrata politikusok voltak, és erre a keresztény civilizációra épülő Európai Uniót álmodtak meg, és a bővítés tekintetében nem megkerülhető bizonyos országok vonatkozásában éppen ennek az identitásnak az átgondolása.

A konkrét javaslat tekintetében számunkra két dolog megkerülhetetlen és alapvető fontosságú: az egyik az, hogy a parlament ellenőrző szerepe érvényesüljön, a másik pedig, hogy az önkormányzatok vonatkozásában a választópolgári akarat érvényesüljön. Ez a két döntő mozzanat. Amennyiben ez elfogadásra kerül a kormányoldaltól, akkor a részletek tekintetében, amelyek igen fontosak, a részletek tekintetében készen állunk a konzultációra.

Köszönöm szépen. *(Szórványos taps az ellenzék sorai-
ból.)*

FEJÉTŐL BÜZLIK...

2006. december 11.

Reagálás Gyurcsány Ferenc
napirend előtti felszólalására

Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Ház! Elhangzott a kijelentés, hogy ami történt, az nem a politika sara. Bizony-bizony a politika sara is! Hosszan lehetne cégneveket sorolni, de aszketikus önmérsékletet tanúsítok (*Derűltség az MSZP soraiban*), és nem sorolom fel ezeket a cég neveket. (*Moraj az MSZP soraiban.*) De ha óhajtják, és ekkora lelkesedés van a szocialista táborban, akkor a kakaóbiztos számítógépektől kezdve a Hajdú-Béten keresztül nem férne bele öt percbe, ha ezt mind felsorolnánk. (*Közbeszólások az MSZP soraiból, köztük Podolák György részéről.*) Örülök, hogy tudják önök is, ez egy beismerő vallomással felér, kedves Podolák úr! (*Derűltség.*)

De itt van egy súlyosabb dolog is. (*Az elnök csenget.*) Egész egyszerűen az a helyzet, hogy a társadalom egészétől hogyan lehet elvárni azt, hogy erkölcsi normákat tartson be, amikor azt látja, hogy az ország vezetői ugyanezt nem teszik. Hogy van az, hogy aki elcsen a közértebből egy Sport szezletet, azt így megbilincselve (*Mutatja.*) elviszi a rendőr, viszont azok, akik milliárdokat síboltak el, azok joghézagokra hivatkozva, sztárüggyvédekkel a hátuk mögött beleröhögnek a kamerákba?

Ez a politika felelőssége, hogy ez ne történhessen meg, mert ahogy a népi bölcsesség is mondja, a fejtől büzlik a hal. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiból.*)

A HAZUGSÁG MŰVÉSZI FOKA

2006. december 18.

*Reagálás Gyurcsány Ferenc
napirend előtti felszólalására*

Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Tisztelt Ház! A mostani kommunikációs panelben, amit hallhattunk, és a tegnapi nap folyamán olvashattunk is, van egy új elem: ez az önkritikai elem, ami lényegében arról szól, hogy a kormányzás alapvetően jó, a problémák a kommunikációval vannak, a kommunikáció rossz.

Nézzük az első állítást a kormányzással kapcsolatban! Ha önkritikáról van szó, akkor fel kell tenni a kérdést, hogy miért jutottunk ide, miért kellene az úgynevezett válságintézkedések. Nem lehet úgy csinálni, mintha a Medgyessy-kormány nem az önök kormánya lett volna, önök szavazták meg egyenként és személy szerint, ugyanennek a koalíciónak volt a kormánya. Ön Medgyessy Péternek a főtanácsadója volt egészen addig, amíg meg nem puccsolta. Hova jutottunk? Pénzügyi válság, unokáinkat is megnyomorító államadósság, a maradék állami vagyon el-tüntetése, nyílt családelленesség, miközben az ország a demográfiai katasztrófa szélén tántorog, teljes morális ellehetlenülés - ez a kormányzás.

És akkor nézzük a kommunikációt! Józan ésszel azt gondolná az ember, hogy ilyen kormányzás után – válság, szegénység, rendőrterror, korrupció – a népnek már réges-rég el kellett volna önöket kergetni, azonban önök itt vannak, tehát tudnak valamit, félelmetesen értenek valamihez. Miért nem kergették még el önöket? Azért, mert az önöket kiszolgáló médiával a hátuk mögött gátlástalanul manipulálnak, mondhatnám, ha ez jobban tetszik: nagyon ügyesen kommunikálnak. Például az, amit ön itt bemutatott, színészi képességeit tekintve figyelemre méltó teljesítmény

volt, amint remegő hangon, áhítatos arccal megköszönte a népnek a megértését, köszönetet mondott elhaló hangon és megható arckifejezéssel, miközben néhány óra múlva a költségvetési törvény szavazásánál most készülnek kifosztani és megnyomorítani ezt a népet. (*Derültség és felzúdulás az MSZP soraiban.*) A nagy blöff, amit most eladni akarnak, a kommunikáció tekintetében önkritika, a kormányzás tekintetében pedig öntömjénezés. Ez a hazugság logikájának már-már művészi foka. Kitalált egy fedőbűnt, amit nem követett el, ez a rossz kommunikáció, hogy elfedje a voltaképpeni bűnt, amit elkövetett, ez a rossz kormányzás.

Önök lényegében azt mondják ebben az írásban, hogy az ország hajóján nem sikerült kifesteni a fedélzetet, és farkó a zászló. A valóság ezzel szemben az, hogy ragyog a festék, és színjátészó színben sziporkázik a zászló, csak éppen rossz irányba, a zátonyok felé sodródik a hajó, és az elkorhadt fenékdeszkákon keresztül ömlik befelé a víz.

Tisztelt Képviselő Urak és Hölgyek, a patkó mindkét oldalán! A navigációs irányon kell változtatni, mert különben elsüllyed a hajó.

Köszönöm szépen. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiból.*)

BARANKOVICS ISTVÁN ÖRÖKÉBEN

*2006. december 18.
Napirend előtti felszólalás*

Köszönöm a szót, elnök asszony. Egy évszázada, 1906. december 13-án született a Szabolcs megyei Polgáron Barankovics István. Illő és kötelességünk is megemlékezni róla, aki közös elődünk az országgyűlési képviselői (*Folyamatos zaj. – Az elnök csenget.*) megbízatásában. A centenárium alkalmával emlékezünk rá e falak között, ahol ő maga is heroikus küzdelmét vívta a magyar demokráciáért.

A két háború közötti korszak társadalmi berendezkedését keresztény erkölcsi alapról bíráló szervezetek, mozgalmak és szerkesztőségek szívesen látott alakja, idővel vezetője lett. Már 22 évesen az Országos Magyar Katolikus Főiskolai diákszövetség főtítkárának választották, és utat talált a Bartha Miklós Társasághoz is. A társaságból kinőtt Wesselényi Reformklubnak már 1929-ben nagy célja a földreform volt.

Megtalálta azt a kört, amelyben otthon lehetett, amely szellemileg inspirálta, és amely a politikai cselekvésre is teret nyitott: előbb a Prohászka Ottokár Társaság, aztán a Deák Ferenc Társaság. Ady Endre, Szabó Dezső és Szekfű Gyula életműve jelentette az iránymutatást, alakította gondolkodását, és természetesen mindenekelőtt az anyaszentegyház szociális tanítása, illetve ennek hazai szószólói, Giesswein Sándor és Prohászka Ottokár püspök.

Mind többet jelentkezett publicistaként is. A Korunk Szava, Az Ország Útján, a Kis Újság s aztán a Magyar Nemzet, amelynek 1943 májusától a náci megszállásig, a lap első betiltásáig a felelős szerkesztője volt. Ő fordította le – emlékezetes előszót írva hozzá – (*Zaj. – Az elnök csenget.*)

1943-ban a korszakos, ám a nácik és kommunisták által gyűlölt gondolkodó, Wilhelm Röpke híres-nevezetes művét: A harmadik utat.

Az egyre komorabb '40-es években részt vett a Szekfű Gyula vezette Magyar Történelmi Emlékbizottságban, tovább, szóval, utóbb a Magyar Nemzet élén, szerkesztői kvalitásával harcolt a nácizmus ellen. Hatvankét esztendeje, 1944 októberében legbátrabb társaival megalapították a Demokrata Néppártot, pártunkat.

A náci újpogányság után a bolsevik újpogányság ellen kellett védekezni. Barankovics István 1945-től a Demokrata Néppárt főtitkáráként, annak tényleges vezetőjeként folytatta politikai szerepvállalását. Sikerét mindennél ékebben bizonyítja, hogy az 1947. augusztusi választásokat pártunk megnyerte volna, ha a kommunisták nem követnek el százezres nagyságrendben választási csalást. *(Számos ellenzéki képviselő érkezik a terembe.)*

Az úgynevezett kékcédulás választás után a harc mind nyilvánvalóbban a pusztá létezésért folyt, a kereszténydemokrata párt és a kereszténydemokrata politikusok személyes létezéséért. Barankovics István kitartott, ameddig kitarthatott. 1949 februárjában, a Mindszenty-per árnyékában immár nyilvánvalóvá vált: nincs tovább. Annál is inkább, mert maga Rákosi Mátyás szólította föl pártjának feloszlatására, egyben annak kimondására, hogy a Demokrata Néppárt antidemokratikus és népellenes politikát folytatott.

Barankovics a jellemzően kommunista hazugsághoz nem asszisztált. Rákosi figyelmeztetésére, hogy: „Nincs tisztában a helyzetével!”, így válaszolt: „Tudom, hogy csak a lét és a becsület között van választásom, de a becsületet választom.” És mielőtt elindult volna az emigrációba, ezt írja naplójába: „Emigrációba nem megy az ember, hanem kényszerül.” De pártját soha nem oszlatta fel, hanem – gondolva a jövőre – csak felfüggesztette annak működését.

Egy szál aktatáskával távozott a zöldhatáron át. A nyomorba, a bizonytalanságba ment. Nem tehetett másként, nem akart még egy koncepció per vádoltjaként sem asz-szisztálni a magyar demokrácia szétveréséhez. Negyvenkét éves volt ekkor, s életének hátralévő 26 évében folytatta az ifjúságától fogva meghatározó elméleti-elemző munkát. Nem az emigráció szervezését tekintette fő feladatának, hanem a szellemi iránymutatást: előadásokat tartott, tanulmányokat ír.

Barankovics István centenáriumán, az ő emlékének adózva gondoljunk egy percre arra a nagy magyar nemzedékre, amelyik a keresztényszociális tanítás szellemi fegyverzetébe öltözött, s amelyik az európai fejlődés élvonalába vezette volna Magyarországot – miként Európa szerencsésebb felén Adenauer, Schumann, De Gasperi meg is tette –, ha hagyják. Ha hagyták volna azok, akik előbb Hitlernek, aztán Sztálinnak segítettek kifosztani Magyarországot, akik vagy letértek az erkölcsi alapú politizálásról, vagy elvből tagadták magát az erkölcsi alapot, s akiknek így egyetlen szempontjuk maradt: a saját hasznuk. Az ilyen emberek szemében szálla ma is és mindenkor Barankovics István, a tiszta jellemű, nagy magyar politikus, aki a nemzeti és nemzetközi szocializmus helyett a keresztényszocializmusra, a liberális demokrácia helyett a kereszténydemokráciára próbálta vezetni népet, hazáját.

Isten nyugtassa Barankovics Istvánt (*Az elnök a csengő megkocogtatásával jelzi az időkeret leteltét.*), aki immár 2001 decembere óta a polgári kormány áldozatvállalásából hazatért a New York-i szegénymetéből, és immár a Kerepesi úti Nemzeti Sírkertben lelte meg végső nyughelyét, egykori frakciótársa, pártjának újraszervezője, Varga László mellett. Adja Isten, hogy ma is betölthessük a magyar politikai életben azt a szerepet, amire az ő morális, szellemi, politikai örökségük jogosít, sőt kötelez minket!

Köszönöm. (*Taps az ellenzéki pártok padsoraiban.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen. A kormány részéről megadom a szót Hiller István oktatási és kulturális miniszter úrnak. Miniszter Úr!

DR. HILLER ISTVÁN oktatási és kulturális miniszter: Elnök Asszony! Igen tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselő Úr! Helyes dolognak és fontosnak tartom, hogy születésének 100. évfordulóján Barankovics Istvánról a Magyar Országgyűlés felszólalásban és közös gondolkodásban megemlékezzik.

Igazi demokrata volt, olyan ember, akinek véleményével lehet vitatkozni, különböző álláspontokat vallhatunk, de el kell ismerni, hogy egy kitűnően képzett, valóban európai színvonalú gondolkodó, újságíró és közíró, elveiért végig kiálló, bátor politikus és tisztességes ember volt.

Elveiért és véleménye mellett persze nemcsak politikai ellenlábasaival és ellenfeleivel szemben állt ki, hanem akár saját gondolkodói, saját pártja, saját tábora különböző gondolkodóival is vitába szállt. Így szeretnék arra emlékeztetni, hogy végig, viták keretében is kiállt a köztársasági államforma mellett, ha kellett, az általa tisztelt Mindszenty bíborossal szemben is más véleményt vallott, igaz, hogy amikor a Mindszenty-perben koholt vádak alapján próbálták elítélni és megalázní a hercegprímást, akkor ezt immáron nem politikai eszköznek, valami egészen másnak tartotta.

Örülök, hogy Barankovics István – bár emigrációban hunyt el, mégis – immáron magyar földben nyugszik. Örülök, hogy különböző módon gondolkodók – önök, kereszténydemokraták, mi szociáldemokraták – száz évvel azután, hogy megszületett, fejet hajthatunk Barankovics István emléke előtt.

Köszönöm, hogy elmondta. *(Taps a kormánypártok és a KDNP, szórványos taps a Fidesz és az MDF soraiban.)*

IN MEMORIAM VARGA LÁSZLÓ

László Bátyám,

*Te egyszer azt mondtad nekem
a Parlamentben, hogy sokan a történelmi
múltat látják bennünk, sokan a jövőt.
Pedig mi az örökkévalóság pártja vagyunk,
mert az örökkévaló értékeket képviseljük
a mindenkori itt és most-ban.
Te már az égi kereszténydemokrata
frakcióban vagy Barankovics Istvánna,
Bálint Sándorral, Isépy Tamással.
Segítettél minket idele, most segíts odafentről!
Neked ajánlom ezt a könyvet.*

Semjén Zsolt

(2006. december 18.,
Varga László születésének 96. évfordulóján)

TARTALOM

I. A katedrán (előadások)

A kereszténydemokrácia ethosza.....	9
Egyházpolitika, egyház és politika.....	21

II. A politika lövészárkában (interjúk, cikkek)

Rendhagyó személyes beszélgetés Semjén Zsolttal.....	59
Példa nélküli pillanat.....	61
Előszó.....	63
A kereszténydemokrácia jövője.....	67
Magunkat büntetnénk, ha... ..	75
Vallásszabadság – kérdőjelekkel.....	79
Különbség.....	82
Egy lépést sem hátrálni.....	86
Szemben állni a vadkapitalizmussal.....	95
„Nem én lettem harciasabb, hanem a politika bizarrabb”.....	100
Ha ég a ház.....	105
In nomine Sancti Huberti.....	112
A keresztényszociális eszme apostola.....	118
Hazánk sorsával törődni kötelesség.....	120
Isten közügy.....	122
A munka pártján.....	129
Keresztény alternatíva.....	133
Ellene mondani az igazságtalanságnak.....	138
Gyurcsány persona non grata.....	140

III. A Parlament szószékén

(országgyűlési beszédek)

IV. Károly király boldoggá avatásáról.....	153
Nem engedjük, hogy másodrendű állampolgárok legyenek a keresztények.....	157
A vallásszabadság védelmében.....	161

Diplomáciai ballépés a Szentszéknél.....	165
Az értékek védelmében és a szociális igazságosságért.....	170
Felelősség a nemzetért.....	178
A hazugságról, a gyávaságról és a bűnbocsánatról.....	181
A kormány szavahihetőségéről.....	188
Ki felel az ártatlanok összeveréséért.....	190
A családi adózásról és az állam morális adósságáról.....	193
A hazudós Gyurcsány és a hazudós görög.....	196
Ki is az a „Vasprefektus”?.....	197
Keresztény civilizációra épülő Európa.....	200
Fejétől búzlik... ..	202
A hazugság művészi foka.....	203
Barankovics István örökében.....	205
In memoriam Varga László.....	209

ISBN 978-963-85524-3-3

Kiadja a Barankovics Alapítvány

Felelős kiadó: az kuratórium elnöke

Szerkesztés, tördelés: KDNP sajtószolgálata

Borító és typográfia: **Brém-Nagy Ferenc**

Nyomdai munka: Syled Expressz Bt. 2007-ben.

Felelős vezető: **Zgyerka Zsolt**